

České vydání

Informace a oznámení

Ročník 65
28. února 2022

Obsah

I Usnesení, doporučení a stanoviska

USNESENÍ

Výbor regionů

Interactio – hybridní režim – 147. plenární zasedání VR, 1. 12. 2021–2. 12. 2021

2022/C 97/01	Usnesení Evropského výboru regionů k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2022 a k politickým prioritám VR na rok 2022	1
2022/C 97/02	Usnesení Evropského výboru regionů - Usnesení k návrhu, který se týká Evropského roku mládeže	7

STANOVISKA

Výbor regionů

Interactio – hybridní režim – 147. plenární zasedání VR, 1. 12. 2021–2. 12. 2021

2022/C 97/03	Stanovisko Evropského výboru regionů Zlepšování právní úpravy: společně v zájmu lepší tvorby právních předpisů	10
2022/C 97/04	Stanovisko Evropského výboru regionů Evropský plán boje proti rakovině	17
2022/C 97/05	Stanovisko Evropského výboru regionů Provádění Nástroje pro oživení a odolnost	21
2022/C 97/06	Stanovisko Evropského výboru regionů – Vymýcení bezdomovectví v Evropské unii – místní a regionální perspektiva	26
2022/C 97/07	Stanovisko Evropského výboru regionů – Akční plán EU pro ekologické zemědělství	30
2022/C 97/08	Stanovisko Evropského výboru regionů – Udržitelná modrá ekonomika a akvakultura	36
2022/C 97/09	Stanovisko Evropského výboru regionů Aktualizace nové průmyslové strategie 2020: budování silnějšího jednotného trhu pro oživení Evropy	43

2022/C 97/10	Stanovisko Evropského výboru regionů Zpráva Evropské komise o politice hospodářské soutěže v roce 2020	50
2022/C 97/11	Stanovisko Evropského výboru regionů – Genderový rozměr strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na období 2021–2027 se zaměřením na přípravu operačních programů	56

III Přípravné akty

Výbor regionů

Interactio – hybridní režim – 147. plenární zasedání VR, 1. 12. 2021–2. 12. 2021

2022/C 97/12	Stanovisko Evropského výboru regionů – Evropský přístup k umělé inteligenci – akt o umělé inteligenci (revidované stanovisko)	60
--------------	---	----

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

VÝBOR REGIONŮ

INTERACTIO – HYBRIDNÍ REŽIM – 147. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 1. 12. 2021–2. 12. 2021**Usnesení Evropského výboru regionů k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2022
a k politickým prioritám VR na rok 2022**

(2022/C 97/01)

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

s ohledem na:

- pracovní program Evropské komise na rok 2022,
- protokol o spolupráci s Evropskou komisí z února 2012,
- usnesení VR Priority Evropského výboru regionů na období 2020–2025 ⁽¹⁾,
- usnesení Návrhy Evropského výboru regionů týkající se pracovního programu Evropské komise na rok 2022 ⁽²⁾, a
- usnesení VR Výroční regionální a místní barometr EU 2021 ⁽³⁾,

1. vyzývá Evropský parlament, Radu a Komisi, aby názory a návrhy obsažené v tomto usnesení zohlednily ve Společném prohlášení o legislativních prioritách EU na rok 2022, a je připraven přispět k jeho provádění;
2. připomíná závazek Komise přijmout opatření v návaznosti na návrhy, jež vzejdou z Konference o budoucnosti Evropy. Domnívá se, že interaktivní vícejazyčná digitální platforma a panelové diskuse občanů by se mohly stát nástrojem celoevropského mechanismu pro stálý dialog s občany, a je připraven zásadním způsobem k tomuto procesu přispět;
3. vítá rok 2022 jako Evropský rok mládeže a zavazuje se k úzké spolupráci s ostatními orgány EU a se všemi relevantními zainteresovanými stranami za účelem podpory zapojení mládeže na všech úrovních;

Přiblížení Evropy občanům

4. opakuje svou výzvu adresovanou Komisi, aby do legislativních i nelegislativních opatření uvedených v Akčním plánu pro evropskou demokracii zahrnula regionální a místní rozměr, a zdůrazňuje význam ochrany integrity místních a regionálních voleb a posílení místních komunit v boji proti diskriminaci a dezinformacím;
5. požaduje, aby budoucí legislativní iniciativa v oblasti ochrany svobody sdělovacích prostředků vzala v potaz situaci, v níž se nacházejí místní a regionální média;

⁽¹⁾ COR-2020-01392-00-00-RES-TRA.⁽²⁾ COR-2021-02507-00-00-RES-TRA.⁽³⁾ COR-2021-03857-00-00-RES-TRA.

6. podporuje zaměření Komise na zajištění účinného uplatňování zásad právního státu, včetně zásady nadřazenosti práva EU jako předpokladu rovnosti práv a právní jistoty při realizaci společných politik;
7. poukazuje na to, že je třeba pokračovat v úsilí o vytvoření Unie rovnosti, a to i prostřednictvím navrhování nových opatření pro předcházení násilí páchanému na ženách a boj proti němu, a očekává proto, že bude zapojen do vytvoření nového interinstitucionálního etického orgánu EU;
8. je plně odhodlán uplatňovat koncepci „aktivní subsidiarity“ a opakuje svou výzvu k systematickému používání tabulkového dotazníku pro posuzování subsidiarity pro účely návrhů předkládaných Komisí;
9. podporuje záměr snížit administrativní zátěž občanů a podniků prostřednictvím přístupu založeného na zásadě „jeden přijmout – jeden zrušit“. Očekává nicméně, že tento postup bude v souladu s hospodářskými, sociálními a environmentálními normami EU a že bude vycházet z přístupu založeného na důkazech a z posouzení nákladů v případě nečinnosti;
10. opakuje svou výzvu k přezkumu interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů, jakož i souvisejících pokynů a souboru nástrojů, a k začlenění víceúrovňového rozměru evropského legislativního procesu, jak navrhuje pracovní skupina pro subsidiaritu;
11. vítá v této souvislosti závazek Komise posílit posuzování územního dopadu a ověřování dopadu na venkovské oblasti tak, aby byly lépe zohledněny potřeby a specifika různých území EU. Poukazuje na to, že je zapotřebí vzít v úvahu i příhraniční regiony. VR proto vyzývá Komisi, aby zaručila, že v rámci počátečních posouzení dopadů a posouzení dopadů bude zahrnováno hodnocení potenciálních územně diferenciovanych dopadů jednotlivých legislativních iniciativ. Kromě toho podporuje její plán uspořádat v roce 2022 rozsáhlou konferenci o zlepšování právní úpravy, v jejímž rámci by měla být věnována zvláštní pozornost místnímu a regionálnímu rozměru, stejně jako tomu bylo v případě platformy Fit pro budoucnost;
12. zdůrazňuje rostoucí význam prognózování jako politického nástroje pro přípravu dlouhodobých výhledů založených na důkazech, a to v řadě oblastí politiky, v jejichž rámci nesou místní a regionální orgány klíčovou odpovědnost, jako například v oblasti hospodářské podpory, demografických otázek, opatření ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně, vzdělávání, zdraví, dovedností nebo infrastruktury. Opakuje proto, že je odhodlán podporovat Komisi při mapování prognostické kapacity na místní a regionální úrovni za účelem zohlednění zkušeností získaných na této úrovni, zejména pokud jde o výroční zprávu o strategickém výhledu;

Budování odolných komunit

13. požaduje systematické zavádění víceúrovňových platform a dialogů s cílem zajistit strukturované a inkluzivní zapojení místních a regionálních orgánů do plánování a provádění iniciativ Zelené dohody;
14. zdůrazňuje obrovské teritoriální výzvy, jež zelená transformace přináší mimo jiné v odvětví dopravy, a konstatuje, že regiony, v nichž je silně zastoupen automobilový průmysl, se nacházejí ve specifické situaci, a vyzývá k zahájení víceúrovňového dialogu v zájmu spravedlivé transformace automobilového průmyslu;
15. bude i nadále podporovat provádění dlouhodobé vize pro venkovské oblasti a přechod k ekologičtějšímu, inteligentnějšímu a udržitelnému zemědělství. Vytvoření programu pro venkov by mělo poskytnout základ pro mechanismus správy pro venkovské oblasti, v jehož rámci by byla chráněna jejich identita a místní speciality, a jasné kvantitativní ukazatele pro monitorování venkovského rozměru v rámci evropského semestru;
16. podporuje cíl nulového znečištění coby prioritu v zájmu ochrany lidí a ekosystémů a očekává, že v rámci chystaného balíčku týkajícího se nulového znečištění budou zohledněny místní a regionální orgány, a zejména, že bude zřízena příslušná platforma zúčastněných stran a zaveden srovnávací přehled regionů EU;
17. vyzývá k tomu, aby připravované návrhy týkající se plastů a oběhového hospodářství přihlížely k příspěvkům, které VR v minulosti poskytl v příslušných stanoviscích, včetně důrazu na pravomoci místních a regionálních orgánů v oblasti sběru odpadu a nakládání s ním;
18. vyzývá Komisi, aby dále stimulovala využívání kosmických technologií a dostupnost údajů na místní úrovni za účelem boje proti změně klimatu, podpory transformace energetiky, ochrany životního prostředí a provádění Zelené dohody pro Evropu;
19. se zájmem očekává revizi směrnice o energetické náročnosti budov, jejímž cílem je kompletní provedení renovační vlny, a vyzývá Komisi, aby dále rozvíjela probíhající posílenou spolupráci s VR;

20. opakuje, že má-li být Zelená dohoda pro Evropu úspěšná, je nutná důkladná revize nařízení o správě energetické unie, která by jej provázala s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a rámcem cílů v oblasti udržitelného rozvoje a se strukturálním zavedením víceúrovňové správy prostřednictvím systematických víceúrovňových dialogů týkajících se Zelené dohody;

21. vítá soubor nástrojů pro řízení výkyvů cen energií a vyzývá k tomu, aby se začalo s posilováním opatření pro boj proti energetické chudobě a zranitelnosti vůči změně klimatu;

22. vítá uznání přirozené vazby mezi klimatickou krizí a krizí v oblasti biologické rozmanitosti a opakuje, že Evropská komise musí pokračovat v propagování víceúrovňové správy v EU a na celém světě, a to zejména na nadcházejícím 15. zasedání konference smluvních stran Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti a 27. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, přičemž by měla vycházet z Edinburského prohlášení; žádá, aby byl navržen právní rámec pro oceány, jenž by místní a regionální orgány zapojil do ochrany mořského prostředí;

23. vyzývá k posílení provádění strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu, a to s využitím zkušeností z mise zaměřené na přizpůsobení se změně klimatu a nástroje EU na podporu politiky pro přizpůsobení se změně klimatu;

24. vítá ambici Komise dosáhnout cílů stanovených ve sdělení Digitální kompas 2030 a vyzývá k tomu, aby byla do politik EU začleňována digitální soudržnost jakožto doplňkový rozměr soudržnosti hospodářské, sociální a územní;

25. vyjadřuje politování nad tím, že na místní a regionální úrovni neexistují dostatečné ukazatele pro monitorování cílů digitální dekády, jež mají být dosaženy do roku 2030; žádá proto, aby byly tyto ukazatele vypracovány;

26. vítá závazek Komise přijmout evropský akt o čipech, jenž by se měl zabývat vysokou závislostí EU na dodávkách nejmodernějších technologií ze třetích zemí;

27. vítá ohlášenou legislativní iniciativu týkající se nástroje pro mimořádné situace na jednotném trhu. Vyzývá Evropskou komisi, aby v rámci svého návrhu zohlednila významnou úlohu místních a regionálních orgánů, zejména pokud jde o řešení narušení jednotného trhu v rámci územních celků, které jsou závislé na silných přeshraničních dodavatelských řetězcích a intenzivních přeshraničních výměnách;

28. vítá záměr Komise přezkoumat politiku hospodářské soutěže EU. Zdůrazňuje, že případná revize definice trhu musí pečlivě zvážit, do jaké míry to ovlivní hospodářskou rovnováhu mezi různými regiony EU, jakož i malými a středními podniky a spotřebiteli;

29. vyjadřuje politování nad tím, že pracovní program Komise neobsahuje opatření pro řešení zásadních změn, které přinese Zelená dohoda pro Evropu, digitalizace a dekarbonizace evropskému průmyslu. Doporučuje proto, aby Komise v rámci své budoucí průmyslové politiky kladla větší důraz na hodnocení toho, jak obstojí v budoucnosti, a zohlednila přitom zkušenosti z konkurenceschopných regionálních ekosystémů, význam klíčových základních technologií a potřebu nalézt rovnováhu mezi konkurenceschopností a otevřenou strategickou autonomií;

30. zdůrazňuje, že je důležité, aby byla v rámci budoucích nařízení EU týkajících se umělé inteligence chráněna základní práva občanů a aby byly zvýšeny etické požadavky na zavádění vysoce rizikové umělé inteligence. V této souvislosti vítá veřejnou konzultaci Evropské komise týkající se přizpůsobení pravidel občanskoprávní odpovědnosti specifickým výzvám, které přináší digitální věk a umělá inteligence⁽⁴⁾, a očekává, že na základě této konzultace bude vypracován aktualizovaný rámec, který zajistí odškodnění spotřebitelů za škody způsobené použitím umělé inteligence;

31. je odhodlán usilovat o vytvoření plnohodnotné evropské zdravotní unie respektující zásadu subsidiarity a vyzývá k tomu, aby byla jasněji vymezena úloha Evropského parlamentu a regionů v rámci budoucího Úřadu pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví (HERA) a rovněž v rámci evropského prostoru pro data z oblasti veřejného zdraví; výslovně požaduje, aby návrh týkající se HERA a rovněž návrh nařízení o vážných přeshraničních zdravotních hrozbách stanovily povinnost zapojit místní a regionální orgány do plánování a realizace opatření v případě naléhavých zdravotních krizí;

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12979-Civil-liability-adapting-liability-rules-to-the-digital-age-and-artificial-intelligence/public-consultation_cs.

32. vyzývá Komisi, aby vzala v potaz úlohu místních a regionálních orgánů v onkologické prevenci; je připraven poskytnout poradenství ohledně plánovaných doporučení pro oblast screeningu a zapojit se do procesu provádění;
33. opakuje svá doporučení obsažená ve stanovisku k *novému paktu o migraci a azylu*. Společné migrační politiky založené na solidaritě a zajištění efektivního řízení migračních toků lze dosáhnout pouze v případě, že budou zapojeny všechny úrovně správy, včetně místní a regionální úrovně;
34. opakuje, že je nezbytné, aby řádně fungoval schengenský prostor bez vnitřních hranic; podporuje úsilí členských států a Komise o ochranu vnějších hranic EU za současného dodržování zásad právního státu a respektování lidských práv;
35. vyzývá orgány EU, aby finančně podporovaly ty členské státy, které úspěšně chrání vnější hranice EU;
36. zdůrazňuje, že je třeba posílit koordinaci, spolupráci a výměnu klíčových informací mezi místními a regionálními orgány, členskými státy a donucovacími orgány, aby bylo možné efektivně řešit přeshraniční trestnou činnost, a zejména terorismus a organizovanou trestnou činnost;
37. očekává, že Komise podnikne kroky v souvislosti s požadavkem VR, aby vztahu mezi Spojeným královstvím a EU dodala „hlubší“ územní rozměr. VR se bude podílet na navazování a rozvoji územní spolupráce s částmi Spojeného království s přenesenými pravomocemi a s místními a regionálními orgány Spojeného království, a to i v oblastech mimo působnost institucionálního rámce dohody o obchodu a spolupráci;
38. požaduje, aby Komise zavedla soustavnou a strukturovanou podporu partnerské spolupráce mezi místními orgány v zemích západního Balkánu a v členských státech EU, a to zejména prostřednictvím smíšených poradních výborů s Černou Horou, Severní Makedonií a Srbskem a pracovní skupiny VR pro západní Balkán. Vítá opětovné zahájení strategické podpory nástroje TAIEX pro místní orgány na západním Balkáně;
39. vítá trvalý závazek Komise vůči Východnímu partnerství, a zejména přijetí návrhu VR zřídit Akademii veřejné správy Východního partnerství;
40. opakuje, že v rámci obnoveného partnerství se zeměmi jižního sousedství by všechny orgány EU měly k místním a regionálním orgánům přistupovat jako k důležitým partnerům v oblasti udržitelného rozvoje, a dát tak nový impuls decentralizačním reformám;
41. vyzývá Komisi, aby uznala úlohu, kterou mohou plnit místní a regionální orgány tím, že přispívají k míru a prosperitě ve třetích zemích prostřednictvím iniciativ, jako je Iniciativa z Nikósie, jež je konkrétním příkladem partnerské spolupráce;
42. vyzývá k vypracování jasného plánu pro dlouhodobý závazek a finanční posílení mechanismu civilní ochrany Unie a jeho nástrojů, pokud jde o předcházení katastrofám a připravenost na ně, jakož i o kolektivní kapacitu pro odezvu na mimořádné události. Dále naléhavě vyzývá Komisi, aby do nedávno zřízené sítě znalostí Unie v oblasti civilní ochrany začlenila regionální a místní zkušenosti v oblasti zvládání katastrof;

Soudržnost coby naše základní hodnota

43. podtrhuje klíčovou úlohu politiky soudržnosti a v souvislosti s tím žádá, aby byla městům a regionům poskytnuta příležitost co nejlépe využít nástroj Next Generation EU s cílem konsolidovat dlouhodobé a udržitelné investice, které plánují v rámci politiky soudržnosti;
44. vyzývá Komisi, aby ve své zprávě o přezkumu provádění Nástroje pro oživení a odolnost, která má být zveřejněna nejpozději v červenci 2022 (článek 16 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost), poskytla informace o zapojení místních a regionálních orgánů do fáze provádění národních plánů pro oživení a odolnost. Žádá, aby byla v rámci Fondu pro spravedlivou transformaci (FST) a Nástroje pro oživení a odolnost plně dodržována a prováděna zásada partnerství a aby byly urychleně schváleny všechny národní plány pro oživení a odolnost;
45. vítá skutečnost, že Komise opět zahájila přezkum správy ekonomických záležitostí, a domnívá se, že nastal čas přehodnotit fiskální rámec EU tak, aby se zabránilo tomu, aby se veřejné investice a veřejné služby opětovně staly proměnnou položkou;
46. vyjadřuje politování nad tím, že Komise nepřistoupila k prodloužení 100 % míry spolufinancování a zvýšení prahové hodnoty „de minimis“ v rámci investiční iniciativy pro reakci na koronavirus plus o další rok, a to s ohledem na rozpočtová omezení, jimž stále čelí regionální a místní orgány;

47. vítá rozhodnutí obnovit strategické partnerství EU s nejvzdálenějšími regiony s cílem řádně posoudit dopad pandemie COVID-19 a upravit podporu EU;

48. je znepokojen pomalým schvalováním dohod o partnerství v členských státech, s ohledem na nízkou míru čerpání prostředků dostupných v rámci strukturálních fondů, a navrhuje, aby byla navázána úzká spolupráce mezi regiony a orgány EU s cílem toto schvalování urychlit, a to včetně schvalování operačních programů;

49. žádá Komisi, aby vedle již existujících internetových stránek zaměřených na vztahy s investory vytvořila specializovaný internetový portál týkající se evropských dluhopisů, který by obsahoval úplné souhrnné údaje o všech obchodovaných dluhopisech a pokladničních poukázkách v rámci Next Generation EU a zelených dluhopisech Next Generation EU;

50. zdůrazňuje, že je zapotřebí politický rámec EU, který by umožnil efektivní zavádění a řízení přeshraničních veřejných služeb. Dále vyzývá k vytvoření pevnějšího právního rámce, který zajistí podporu spolupráce mezi regionálními a místními aktéry v příhraničních regionech EU a v případě krizí zaručí minimální standardy přeshraniční spolupráce, aby byla zachována dostatečná úroveň veřejných služeb;

51. vyjadřuje politování nad tím, že v pracovním programu Komise není zohledněno několik opatření v rámci Strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu plánovaných na rok 2022, zejména pokud jde o kombinovanou dopravu, říční informační služby a účinnost mezinárodní železniční dopravy. Vítá však, že do pracovního programu byly zahrnuty „služby multimodální digitální mobility“, a zdůrazňuje, že ústředním prvkem této iniciativy musí být hromadná veřejná doprava, kterou coby služby obecného hospodářského zájmu často přímo organizují místní a regionální orgány;

52. opakuje, že je třeba urychleně provést evropský pilíř sociálních práv a ukazatele „překračující rámec HDP“, aby bylo možné měřit hospodářský, sociální a environmentální pokrok usnadňující přechod k udržitelné ekonomice blahobytu;

53. netrpělivě očekává doporučení o minimálním příjmu jakožto krok k vymýcení chudoby v EU a tolik potřebné opatření v návaznosti na směrnici o přiměřených minimálních mzdách;

54. vítá vytvoření Evropské platformy pro boj proti bezdomovectví, což je první krok zohledňující dlouholeté požadavky VR týkající se zefektivnění politiky v oblasti bezdomovectví;

55. naléhavě vyzývá Komisi, aby ve své připravované evropské strategii v oblasti péče náležitě zohlednila práci VR z poslední doby, jež se týká pečovatелů a pečovatelských služeb;

56. se zájmem očekává balíček opatření Komise týkající se vzdělávání a zdůrazňuje, že je důležité zajistit součinnost a soudržnost s budoucími iniciativami zaměřenými na zlepšování digitálních dovedností;

57. vítá navrhovaný program ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve – stanovit si cíl, učit se, osvojit si dovednost, dosáhnout cíle) a zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby prostředky přidělené na tento program odpovídaly významnému počtu mladých lidí v EU, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET);

58. zdůrazňuje, že je třeba uvést do praxe Evropský výzkumný prostor (EVP), a to formou podpory regionálních inovačních ekosystémů prostřednictvím strategického a koordinovaného přístupu na všech úrovních správy, a těší se na spolupráci s Komisí na přípravě koncepce regionálních center EVP (regionálních „ERA hubs“);

59. podporuje provádění misí v rámci programu Horizont, neboť jde o různé kroky směrem k řešení společenských výzev; zdůrazňuje však také potřebu účinného systému víceúrovňové správy, který by mise skloubil s místními a regionálními strategiemi rozvoje, opatřeními zaměřenými na oživení po pandemii COVID-19 a financováním inovací prostřednictvím strukturálních fondů;

60. vyjadřuje politování nad tím, že se pracovní program nezmiňuje o inteligentní specializaci, která je klíčovým faktorem umožňujícím vypořádat se s tím, že programy a politiky na podporu inovací jsou velmi rozptýlené;

61. vyjadřuje politování nad tím, že se pracovní program Komise na rok 2022 nezmiňuje o jeho návrhu nové evropské strategie v oblasti cestovního ruchu na období 2030–2050; vyzývá Komisi, aby předložila novou ambiciózní vizi pro udržitelný cestovní ruch, jež zohlední jak dopad pandemie COVID-19, tak i zelené a digitální oživení;
62. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předložil Evropské komisi, Evropskému parlamentu, slovinskému, francouzskému a českému předsednictví Rady EU a předsedovi Evropské rady.

V Bruselu dne 1. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

Usnesení Evropského výboru regionů - Usnesení k návrhu, který se týká Evropského roku mládeže**Předkládají politické skupiny ELS, SES, Renew Europe, EKR, EA a Zelení**

(2022/C 97/02)

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

— s ohledem na návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roce mládeže 2022, předložený Evropskou komisí⁽¹⁾,

1. vítá návrh Evropské komise vyhlásit rok 2022 Evropským rokem mládeže a podporuje obecné cíle návrhu, jež se zaměřují na povzbuzování mladých lidí k účasti na demokratickém a občanském životě a podporu rozvoje talentů i osobního, sociálního a profesního rozvoje mladých lidí v ekologičtější, digitálnější a inkluzivnější Unii;
2. zdůrazňuje, že Evropský rok mládeže 2022 by měl být příležitostí k povzbuzování mladých lidí k účasti na demokratickém životě s cílem posílit participativní i zastupitelskou demokracii, a to nikoli pouze tím, že budou informováni o politikách, které se jich týkají, ale také jejich zapojením do přípravy těchto politik, jejich řízení a provádění;
3. zdůrazňuje v tomto smyslu, že je třeba zapojit mladé lidi do rozhodování na unijní, celostátní, regionální i místní úrovni, včetně rozhodování o politikách týkajících se ekologické a digitální transformace, ve kterých jsou pocítovány generační rozdíly. Zvláštní pozornost by se měla věnovat tzv. skleněnému stropu, na nějž mladí lidé při zásadním zapojení do politického života narážejí. Vyzdvihuje v této souvislosti klíčovou úlohu místních a regionálních orgánů při podpoře účasti mladých lidí na místní demokracii nebo při podpoře místních organizací mládeže, rad mládeže a parlamentů mládeže;
4. podtrhuje v tomto ohledu význam Konference o budoucnosti Evropy jako prostředku k posílení evropské identity a občanství na základě společných hodnot a ke snížení demokratického deficitu v EU. Vyzývá Evropský parlament, Radu EU a Evropskou komisi, aby zajistily, že budou plně zohledněny příspěvky mladých lidí prostřednictvím různých kanálů, jako je Evropské setkání mládeže (2021);
5. domnívá se, že má-li být zajištěn dlouhodobý odkaz Evropského roku mládeže a zohlední-li se meziodvětvová povaha politiky v oblasti mládeže, mělo by být dalším cílem tohoto evropského roku začlenění hlediska mládeže do všech oblastí politiky EU na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni;
6. je připraven ve své vlastní činnosti dále posilovat program pro mladé zvolené politiky a sdílet nejlepší příklady tohoto programu s dalšími zúčastněnými stranami. Poukazuje v této souvislosti na to, že místní dialogy pořádané VR jsou účinným nástrojem k posílení otevřené obousměrné komunikace s občany, zejména mladými lidmi, o politickém programu EU a k tomu, aby se jejich názory dostaly k subjektům EU s rozhodovací pravomocí;
7. vítá význam, který je přikládán inkluzivnosti, a uznává, že cílů Evropského roku mládeže lze dosáhnout pouze tím, že se bude brát ohled na potřeby a ambice všech mladých lidí v celé jejich rozmanitosti a s cílem zajistit rovné příležitosti. To se týká nejen mladých lidí z venkovských, okrajových a méně rozvinutých regionů, ale také ze sociálně různorodých nebo zranitelných skupin, ať už z důvodu socioekonomického zázemí, pohlaví, rasy, náboženství, sexuální orientace, původu nebo zdravotního postižení;
8. domnívá se, že by tento rok neměl být omezen na mladé lidi z 27 členských států EU, ale že by se měl týkat i mladých migrantů a mladých lidí ze zemí procesu rozšíření;
9. má za to, že tento evropský rok by měl být impulsem k posílení mezigenerační solidarity v zájmu větší sociální, hospodářské a územní soudržnosti a inkluzivnější společnosti. V tomto smyslu zdůrazňuje narůstající demografické změny, které jsou na jednotlivých územích značně odlišné a jsou způsobeny mimo jiné „odlivem a přílivem mozků“. Evropský rok by se měl zabývat velmi výrazným dopadem těchto změn na mladé lidi, pokud jde o mezigenerační solidaritu a pracovní život a také o rozdíly mezi městy a venkovem;

⁽¹⁾ COM(2021) 634 final.

10. upozorňuje, že krize COVID-19 byla pro mladé lidi značným krokem zpět z hlediska vzdělávání, zaměstnanosti, duševního zdraví a finančního příjmu. Vyzývá k tomu, aby se během Evropského roku mládeže zvýšilo úsilí o řešení nezaměstnanosti a nejistých pracovních podmínek mladých lidí, včetně neplacených stáží, a rovněž přístupu k bydlení a aby se pro ně vytvořila nová a důstojná pracovní místa a současně se řešila zásadní otázka perspektivních dovedností;

11. zdůrazňuje, že je důležité zapojit místní a regionální orgány i další zainteresované strany, včetně subjektů soukromého sektoru a třetího sektoru, do provádění opatření, jež zajistí začlenění mladých lidí na trhu práce. Domnívá se, že systémy vzdělávání a odborné přípravy by měly lépe propojovat kompetence mladých lidí a potřeby trhu práce tak, aby mladí lidé mohli snáze získat dovednosti a prostředky potřebné ke svému rozvoji a zapojení se do tohoto procesu. Zdůrazňuje, že je to třeba zajistit zejména v případech přeshraničních oblastí;

12. vyzývá, aby se věnovala zvláštní pozornost podnikání mladých lidí prostřednictvím podpory mladých podnikatelů, mimo jiné pomocí snadnějšího přístupu k financování, se zaměřením zejména na malé a střední podniky a začínající podniky, které se v tomto ohledu často potýkají s potížemi, a dále zlepšením přístupu k odborné přípravě, a aby se podporovala opatření, která motivují podniky k přijímání mladých lidí. Připomíná, že je důležité se již od raného věku vzdělávat v oblasti podnikání, inovací, kritického myšlení, rozhodování, tolerance vůči nejistotě, vedení, spolupráce, přijetí úspěchu a neúspěchu a dalších hodnot a dovedností;

13. očekává, že se Evropský rok mládeže stane milníkem pro dosažení cíle stanoveného v Akčním plánu pro evropský pilíř sociálních práv, tj. snížit do roku 2030 počet dětí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením o pět milionů a posílit provádění evropské záruky pro děti, jejímž prostřednictvím členské státy zaručují účinný a bezplatný přístup k předškolnímu vzdělávání a péči, ke vzdělávání a školním činnostem, k nejméně jednomu zdravému jídlu každý školní den a ke zdravotní péči, zdravé stravě a odpovídajícímu bydlení;

14. poukazuje na zcela zásadní význam investic EU do vzdělávání a kultury i do občanské výchovy a mediální gramotnosti, která je klíčová k tomu, aby se posílilo postavení mladých lidí, pokud jde o bezpečné orientování se v informacích nejen na sociálních médiích a nepodléhání dezinformacím. V souladu s výše uvedeným je rovněž zapotřebí na evropské úrovni investovat do vědeckého výzkumu prováděného mladými lidmi;

15. znovu potvrzuje svou vůli spolupracovat v návaznosti na Evropský rok železnice s Evropskou komisí na dalším rozvíjení iniciativy DiscoverEU a rozšířit její geografické pokrytí, podporovat regionální režimy, jejichž vzorem je DiscoverEU, a to vše propojit s kulturními akcemi a příležitostmi, které nabízejí evropská města a regiony;

16. vítá závazek Evropské komise provádět studie a výzkum situace mladých lidí v EU. Zdůrazňuje, že toto úsilí by mělo řešit nedostatek dostupných údajů o mladých lidech na místní a regionální úrovni, což je významný problém pro schopnost regionálních a místních orgánů řádně koncipovat a provádět účinné individuálně uzpůsobené a místně orientované politiky v oblasti mládeže;

17. vítá návrh uspořádat zasedání národních koordinátorů jmenovaných členskými státy za účelem organizování průběhu Evropského roku mládeže a navrhuje, aby byl na těchto zasedáních VR přítomen jako pozorovatel;

18. vítá doporučení mladých zvolených politiků ve VR týkající se Evropského roku mládeže a žádá Evropskou komisi, aby je v co největší možné míře zohlednila ve fázích přípravy a provádění činností a iniciativ v rámci tohoto roku;

19. uznává, že cena Evropské hlavní město mládeže je iniciativou, která posiluje postavení mladých lidí, plně oceňuje jejich roli a zvyšuje povědomí o jejich potřebách a ambicích na evropské a místní úrovni. Domnívá se proto, že je třeba usilovat o to, aby se iniciativy Evropské hlavní město mládeže a Evropský rok mládeže doplňovaly, a tak se posilovaly jejich vzájemná účinnost a dosah;

20. zdůrazňuje, že rozpočtové prostředky, které Evropská komise vyčlenila na Evropský rok mládeže 2022, by měly zahrnovat významný finanční závazek z jiných programů EU, než jsou Erasmus+ a Evropský sbor solidarity, aniž by byla ohrožena realizace stávajících projektů. Místní a regionální orgány by kromě toho měly mít přístup k možnostem financování projektů zaměřených na podporu místních iniciativ v oblasti mládeže v průběhu roku 2022 i v dalších letech;

21. naléhavě vyzývá Evropský parlament a Radu Evropské unie, aby urychleně dosáhly dohody o Evropském roce mládeže, a umožnily tak zahájit iniciativy již v lednu 2022;
22. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předložil Evropské komisi, Evropskému parlamentu, slovinskému, francouzskému a českému předsednictví Rady EU a předsedovi Evropské rady.

V Bruselu dne 2. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

STANOVISKA

VÝBOR REGIONŮ

INTERACTIO – HYBRIDNÍ REŽIM – 147. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 1. 12. 2021–2. 12. 2021

Stanovisko Evropského výboru regionů Zlepšování právní úpravy: společně v zájmu lepší tvorby právních předpisů

(2022/C 97/03)

Zpravodaj:	Piero Mauro ZANIN (IT/ELS), předseda zastupitelstva regionu Friulsko-Julské Benátsko
Odkaz:	Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zlepšování právní úpravy: společně v zájmu lepší tvorby právních předpisů V Bruselu dne 29.4.2021 COM(2021) 219 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

Podpora oživení EU zlepšováním právní úpravy

1. zdůrazňuje, že OECD považuje systém EU pro zlepšování právní úpravy za jeden z nejpokročilejších regulačních přístupů na světě, který umožní vytvářet kvalitní právní předpisy „přizpůsobené pro budoucnost“ a je schopen reagovat na zásadní výzvy ekologické, digitální a sociální transformace, jimž Evropská unie čelí;
2. souhlasí s tím, že právní předpisy EU by měly vytvářet přidanou hodnotu, omezovat administrativní zátěž na minimum a udržovat ji na úrovni přiměřené cílům příslušné regulace, měly by být jasné a transparentní a měly by dodržovat zásady subsidiarity a proporcionality;
3. zdůrazňuje, že je nezbytné, aby systém zlepšování právní úpravy zahrnoval rozměr víceúrovňové správy v Evropské unii, protože evropské právní předpisy provádějí členské státy, regiony a místní orgány: bez zapojení všech úrovní správy, které odpovídají za provádění právních předpisů EU, nemůže existovat kvalitní legislativa přizpůsobená pro sledování společných cílů. V této souvislosti doporučuje Evropské komisi, aby v průběhu celého politického cyklu na základě pracovní metody víceúrovňové správy upřednostnila spolupráci s místními a regionálními orgány, zejména s těmi, které mají legislativní pravomoci;
4. konstatuje, že demokraticky zvolené místní a regionální orgány stále mají omezený vliv na tvorbu právních předpisů EU, které jsou povinny provádět: je nezbytné přiznat jim a VR, který je jejich institucionálním představitelem na úrovni EU, větší úlohu v rámci evropského systému správy;
5. vítá skutečnost, že se Komise snaží posílit svou úlohu coby strážkyně Smluv a zaměřit se na účinnější prosazování práva EU a že proto hodlá v tomto směru vyvíjet ještě větší úsilí a nabízí členským státům, regionům a obcím pomoc zaměřenou na dosažení účinného a řádného provádění. Zvýšením míry provádění a jeho zefektivněním se zároveň přispěje k realizaci programu zlepšování právní úpravy;

6. žádá Komisi, aby prozkoumala způsoby, jak do procesu tvorby politik EU více zapojit regionální parlamenty za využití mechanismu včasného varování stanoveného ve Smlouvách, aby se zaručilo, že budou moci pozitivně přispívat k rozvoji aktivní subsidiarity⁽¹⁾;

7. je přesvědčen, že nastal čas spojit síly s cílem vytvářet lepší právní předpisy, a to s využitím přístupu „zdola nahoru“ a zkvalitňování a sbližování nástrojů ke zlepšování právní úpravy (z nichž mnohé jsou ve vlastnictví regionů) takovým způsobem, aby tyto nástroje byly kompatibilní, a prostřednictvím sdílení osvědčených postupů a dostupných údajů;

8. vítá záměr Evropské komise více zapojit občany do tvorby evropské politiky pomocí konzultací, ale vybízí Komisi k tomu, aby pro tento účel využila schopnost místních a regionálních orgánů a VR zjistit, co občany znepokojuje, projednat tyto obavy a postoupit je dál;

9. souhlasí s tím, že politická činnost musí být založena na důkladných analýzách a vědeckých poznatcích, které umožňují systematicky vyhodnocovat mimo jiné její hospodářský, sociální, genderový a environmentální dopad;

10. podporuje záměr Komise začlenit cíle udržitelného rozvoje do rozhodovacích postupů a do tvorby politik EU, a to i prostřednictvím zlepšení analýzy a komunikace týkající se návrhů v oblasti udržitelného rozvoje. Konstatuje, že provádění cílů udržitelného rozvoje nesmí být narušeno administrativní a regulační zátěží a musí stejnou měrou zohledňovat hospodářský, sociální, genderový a environmentální rozměr udržitelného rozvoje. Vyzývá členské státy a místní a regionální orgány, aby tak také činily;

11. souhlasí s tím, že zásada „významně nepoškozovat“ by měla být uplatňována ve všech oblastech v souladu s dlouhodobou strategií EU do roku 2050⁽²⁾ a s Agendou pro udržitelný rozvoj 2030⁽³⁾. Vyzývá k zapojení místních a regionálních orgánů, které jsou v první linii při provádění sociálních politik a politik pro oblast životního prostředí, klimatu a energetiky, do plánování a řízení zdrojů. Připomíná stanovisko VR *Evropský právní rámec pro klima*⁽⁴⁾ a doporučuje zvážit náklady nečinnosti, která může mít významné a ne hned znatelné dlouhodobé následky;

12. vyzývá Komisi, členské státy a místní a regionální orgány, aby vydaly vzájemně slučitelné předpisy, které odstraní překážky a byrokratické obtíže, jež zpomalují oživení, a brání tak blahobytu občanů. Žádá Komisi, aby podporovala regiony, zejména přeshraniční a méně rozvinuté, při prosazování společných právních předpisů, a vycházela přitom ze stávajících zkušeností se spoluprací mezi pohraničními a zranitelnými oblastmi, jako jsou evropská seskupení pro územní spolupráci (ESÚS);

13. vyzývá orgány EU, členské státy a místní a regionální orgány, aby ve svých oblastech působnosti prováděly doporučení pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“⁽⁵⁾. Vyzývá k aktualizaci těchto doporučení s ohledem na poznatky získané z pandemie a na cíle ekologické, digitální a sociální transformace a na budování spravedlivějších, odolnějších a na rovnosti založených hospodářství a společností v rámci NGEU;

14. dále vyzývá k přezkumu interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů, jakož i pokynů a souboru nástrojů ke zlepšování právní úpravy, a k začlenění víceúrovňového rozměru evropského legislativního procesu, jak navrhuje pracovní skupina pro subsidiaritu⁽⁶⁾. Zdůrazňuje, že je důležité zvyšovat povědomí členských států a místních a regionálních orgánů, zejména těch, které mají legislativní pravomoci, o nástrojích pro zlepšování právní úpravy, a šířit jejich používání. Žádá, aby bylo věnováno co největší úsilí péči o jazykovou stránku, sdílení terminologie a správný překlad, protože tyto aspekty jsou zásadní pro sledování společných cílů v oblasti zlepšování právní úpravy na všech úrovních správy;

⁽¹⁾ Stanovisko VR *Zlepšování právní úpravy – hodnocení a potvrzení závazku*, COR 2579/2019.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_cs.

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/international-partnerships/sustainable-development-goals_cs.

⁽⁴⁾ <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-1361-2020>.

⁽⁵⁾ Zpráva pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“, https://ec.europa.eu/info/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_cs.

⁽⁶⁾ Doporučení č. 8.

Sdílené úsilí

15. souhlasí s tím, že kvalitní právní předpisy nelze vytvořit bez zohlednění výsledků předchozích právních předpisů. Zdůrazňuje, že mnohé regiony do svých právních předpisů zahrnuly hodnotící doložky s cílem zajistit dostupnost údajů o jejich účincích. Uznává, že sdílet shromážděné údaje ve společném registru je odpovědností všech evropských, vnitrostátních, regionálních a místních institucí;

16. konstatuje, že by bylo užitečné vytvořit společný legislativní portál, a doporučuje šířit povědomí o něm prostřednictvím komunikačních iniciativ ve všech členských státech;

17. domnívá se, že oficiální internetové stránky místních a regionálních orgánů mohou přispět k větší publicitě veřejných konzultací Komise tím, že budou šířit výzvy k představení příspěvků a případně podporovat stále síť kontaktních osob s cílem shromažďovat podněty a žádosti pocházející od koncových uživatelů, jejichž přínos je zásadní pro plnění cílů růstu a rozvoje;

Lepší komunikace se zúčastněnými stranami a širokou veřejností

18. vítá záměr Evropské komise dále zlepšovat konzultace a učinit je cílenějšími, jasnějšími a vstřícnějšími pro uživatele, mimo jiné prostřednictvím vyváženějších, strukturovanějších, méně technických a srozumitelnějších dotazníků. Oceňuje spojení veřejných konzultací a plánů postupu do jedné „výzvy k předložení faktických podkladů“ na portálu *Podělte se o svůj názor*. Klade důraz na to, že je nezbytné zajistit překlad dotazníků do všech jazyků EU současně, aby se umožnila účast zainteresovaných stran všude a na všech úrovních;

19. navrhuje, aby místní a regionální orgány byly vzhledem ke své specifické povaze pravidelněji zapojovány do cílených konzultací. Doporučuje Komisi, aby se při přípravě otevřených konzultací a plánů postupu u návrhů, které mají významný dopad na nižší než celostátní úroveň správy, obrátila na VR a prostřednictvím VR zapojila místní a regionální orgány do decentralizované a systémové kampaně týkající se ročních pracovních programů Evropské komise;

20. domnívá se, že Konference o budoucnosti Evropy představuje skvělou příležitost k dialogu s občany. Připomíná své stanovisko *Místní a regionální orgány ve stálém dialogu s občany* a opakuje, že konference by měla být chápána jako příležitost k přehodnocení a reformě fungování EU a toho, jak je EU vnímána svými občany⁽⁷⁾. Znovu zdůrazňuje, že je nezbytné zajistit účast VR na Konferenci o budoucnosti Evropy a posílit úlohu místních a regionálních orgánů – zejména těch s legislativními pravomocemi – v demokratickém fungování EU a územní rozměr evropských politik;

21. zdůrazňuje význam podpory účasti občanů na tvorbě politik EU. V této souvislosti připomíná svůj návrh zřídit celounijní síť pro dialog založenou na dobrovolné účasti občanů (Citizen), která by, pokud by byla testována v rámci Konference o budoucnosti Evropy, mohla zavést strukturální mechanismus umožňující zajistit adekvátní informování a zapojení občanů prostřednictvím jejich podněcování k dlouhodobé politické angažovanosti;

Větší transparentnost

22. doporučuje maximálně zvýšit transparentnost legislativního procesu, která občanům zajistí plný přístup ke všem dostupným údajům, příspěvkům, studiím a posouzením ke každému legislativnímu návrhu;

23. domnívá se, že přístup VR k dokumentům z konkrétních dialogů za předpokladu, že již vydal nebo připravuje stanovisko k danému návrhu podle článku 307 SFEU, by mu zásadně usnadnil posouzení toho, zda jsou změny projednávané na těchto třístranných jednáních z místního a regionálního hlediska relevantní a zda vyžadují nové stanovisko. Díky tomuto přístupu by VR mohl plnit svoji úlohu poradního orgánu a zajistit zamýšlený účinek ustanovení Smluv týkajících se VR;

24. vyzývá Komisi, aby vytvořila spojovací článek mezi databázemi, rejstříky, archivy a portály, včetně systému MIDAS, a rozšiřovala povědomí veřejnosti o nich prostřednictvím zvláštních komunikačních a vzdělávacích iniciativ, rovněž prostřednictvím VR a sdružení místních a regionálních orgánů;

⁽⁷⁾ Stanovisko VR *Místní a regionální orgány ve stálém dialogu s občany*, <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-4989-2019>.

25. je potěšen tím, že Komise hodlá ve větší míře usilovat o to, aby byly lépe prováděny veřejné konzultace a lépe se nakládalo s výslednou zpětnou vazbou. V současnosti není jasné, jakým způsobem Komise posuzuje jednotlivé odpovědi, což by však v zájmu demokratické transparentnosti v této oblasti bylo třeba vyjasnit. V každém případě by Komise při vypracování svých legislativních návrhů měla věnovat zvláštní pozornost příspěvkům regionálních orgánů veřejné správy s pravomocemi v oblastech, jichž se příslušná konzultace týká;

Nové nástroje pro další zjednodušení a snížení zátěže

26. souhlasí s tím, že nadešel čas věnovat větší pozornost dopadům právních předpisů v podobě ekonomických nákladů a zvýšení zátěže pro místní a regionální orgány, lidi, rodiny a podniky, zejména mikropodniky a malé a střední podniky, které představují kostru evropského hospodářského systému;

27. vyzývá Evropskou komisi, aby při uplatňování přístupu „jeden přijmout, jeden zrušit“, jehož prostřednictvím Komise navrhuje kompenzovat novou zátěž vyplývající z legislativních návrhů odpovídajícím snížením stávající zátěže ve stejném odvětví, zaručila, že součástí počátečních posouzení dopadů a posouzení dopadů bude hodnocení potenciálních územně diferencovaných dopadů jednotlivých legislativních iniciativ. Očekává, že uplatňování tohoto přístupu zachová cíle právních předpisů a vysoké hospodářské, sociální a environmentální normy EU. Dále očekává, že se metodiky používané k měření a snižování zátěže budou opírat o přístup založený na důkazech, pokud jde o kompenzaci administrativní zátěže a o náklady nečinnosti, aby se mohly později stát společným majetkem tvůrců politik na všech úrovních a doprovázet legislativní návrhy během celého postupu schvalování, až do jejich provádění na celostátní, regionální a místní úrovni;

28. zdůrazňuje, že nové evropské legislativní iniciativy by měly přinášet přidanou hodnotu EU, a navíc se domnívá, že je zásadní zajistit, aby předkládané návrhy opatření a povinností byly jednoduché a účinné a účelně uplatnitelné v zájmu dosažení dohodnutých politických cílů. Vyzývá ke zvýšení transparentnosti a odpovědnosti a ke snížení administrativní zátěže podniků, zejména malých a středních. Zdůrazňuje, že by si EU měla stanovit cíl snížení celkové zátěže evropské právní úpravy na podniky;

29. poukazuje na to, že v návaznosti na iniciativu Small Business Act některé státy a regiony již zavedly metodiky posuzování zátěže, která z právních předpisů vyplývá pro podniky. Vybízí k výměně osvědčených postupů v oblasti vyrovnávacích opatření, nástrojů, metodik a shromážděných údajů;

30. za nezbytnou podmínku snížení zátěže a zjednodušení postupů považuje investice do zavádění digitálních řešení schopných modernizovat systémy veřejné správy a přizpůsobit je rychlosti a potřebám výrobních odvětví;

31. vyzývá Komisi a členské státy, aby podpořily podniky, zejména mikropodniky a malé a střední podniky, v investicích, včetně investic do odborné přípravy, prohlubování dovedností a do změn kvalifikace, které jsou nezbytné pro přizpůsobení se standardům vyžadovaným evropskými odvětvovými právními předpisy;

32. uznává, že přezkum a zjednodušení právních předpisů umožňující odstranit překážky při jejich provádění jsou nezbytné, a to rovněž na přeshraniční úrovni, a že zajišťují vyšší účinnost, transparentnost a srozumitelnost právních předpisů pro koncového uživatele, ať už se jedná o občana či o podnik. Oceňuje práci provedenou v rámci roční analýzy zátěže za rok 2020, která v souladu s interinstitucionální dohodou o zdokonalení tvorby právních předpisů z roku 2016 představuje přehled opatření přijatých ke snížení regulační zátěže a zjednodušení právních předpisů;

33. sdílí cíl, který již byl součástí Programu pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT) a který je nyní posílen zřízením platformy Fit pro budoucnost (F4F). Vítá posílení úlohy VR v této platformě, v jejíž vládní skupině působí tři zástupci VR a která částečně řeší obavy VR ohledně řízení a účinnosti předchozí platformy REFIT, a prostřednictvím RegHub (sítě regionálních center pro přezkum provádění politiky EU). Opětovně vyjadřuje svou podporu platformě F4F a svůj závazek zintenzivnit spolupráci s Evropskou komisí. Připomíná, že VR má nejlepší předpoklady k tomu, aby prostřednictvím svých členů, sítí a dalších cílených iniciativ, jako je síť RegHub⁽⁸⁾, systematicky získával podněty od místních a regionálních orgánů;

⁽⁸⁾ Síť regionálních center pro přezkum provádění politiky EU <https://cor.europa.eu/cs/engage/Pages/network-regional-hubs-implementation-assessment.aspx>.

34. zdůrazňuje přidanou hodnotu, kterou síť RegHub díky konzultacím se zúčastněnými stranami přináší do vývoje evropské databáze účinků provádění právních předpisů EU. Poukazuje na to, že síť RegHub rovněž podporuje provádění právních předpisů EU prostřednictvím šíření informací a vytváření prostředí příznivého pro výměnu osvědčených postupů a také pro posuzování pokroku a výsledků. Podotýká, že v zájmu zajištění kontinuity a konzistence při zjednodušování by mohlo být vhodné aktivovat síť RegHub v případě směrnic a nařízení, které již byly předmětem konzultací a přezkumů, aby se podpořilo jejich provádění. Žádá Komisi, aby zvážila dlouhodobou finanční podporu pro rozvoj a konsolidaci sítě RegHub jakožto nástroje pro zlepšování právní úpravy;

35. považuje za zásadní co nejvíce rozšířit účast regionů, provincií a měst v síti RegHub a vyzývá rovněž členské státy, aby tuto síť využívaly k zavádění systémů pro získávání údajů a informací z území;

Zlepšení našeho souboru nástrojů

36. domnívá se, že jedním z poučení z pandemie je nutnost pokud možno s předstihem vnímat signály budoucích jevů a rychle na ně reagovat, což umožní alespoň zbrzdit jejich nejničivější dopady. Připomíná, jak je pro tvůrce politik důležité mít k dispozici kompletní a aktualizované vědecké údaje, aby mohli formulovat strategie umožňující čelit výzvám. Znovu zdůrazňuje nutnost těsné a stále spolupráce s vědeckou a výzkumnou komunitou;

37. doufá, že metodika pro začleňování strategického výhledu do tvorby politik bude upřesněna v souboru nástrojů ke zlepšování právní úpravy, a to s přihlédnutím k místní a regionální perspektivě. Připomíná, že místní a regionální orgány a VR mají nejlepší předpoklady k tomu, aby ke strategickému výhledu přispěly;

38. žádá Komisi, aby vzala na vědomí příspěvky VR k vytvoření společného legislativního portálu, včetně stanovisek, posouzení územního dopadu, zpráv sítě RegHub, studií a dokumentace k legislativním návrhům a přezkumům. Dále žádá, aby se mohl zapojit do technického vylepšování portálu *Podělte se o svůj názor* s cílem přispět k lepšímu pochopení místních specifik a usnadnit přístup pro místní a regionální orgány;

39. doufá, že Evropská komise bude klást větší důraz na územní povahu dopadů politik prostřednictvím přezkumu pokynů pro zlepšování právní úpravy a aktualizace souboru nástrojů, pokud jde o nástroje a metodiky, a to s cílem identifikovat obecné dopady, a zejména územní dopady, aby tyto nástroje byly dostatečně pružné pro možné použití v různých kontextech a na všech úrovních;

40. připomíná, že pojmy jako posuzování dopadu na venkovské oblasti, posuzování dopadu na města a posuzování přeshraničního dopadu jsou součástí širšího konceptu posuzování územního dopadu a že pojmová diferenciací nesmí být v rozporu s cílem spočívajícím v místně podmíněné tvorbě politik založené na konkrétních údajích;

41. oceňuje trvalé úsilí Evropské komise (a zejména Společného výzkumného střediska a GR pro regionální a městskou politiku) a programu ESÚS ESPON o další rozvoj metodických nástrojů pro posuzování územních dopadů. Doporučuje, aby i v případech, kdy nelze provést úplné posouzení územního dopadu nebo to není považováno za relevantní, byly provedeny jiné typy posouzení dopadu, a to na nejnižší územní úrovni, jakou umožňují stávající statistické údaje;

42. opakuje, že tzv. „územní slepota“ má negativní dopady na kvalitu tvorby politik. Absence dostatečných údajů na nižší než celostátní úrovni v mnoha důležitých indexech a srovnávacích přehledech (např. index digitální ekonomiky a společnosti neboli DESI, srovnávací přehled sociálních ukazatelů, cíle udržitelného rozvoje) a absence nebo nedostatečná kvalita analýzy výhledu na nižší než celostátní úrovni ze strany evropských institucí mohou mít nepříznivé a trvalé dopady na Unii jako celek, na ducha soudržnosti mezi územími a na životy jednotlivých občanů. Pokyny a soubor nástrojů ke zlepšování právní úpravy by proto měly vysílat jasné signály a poskytovat užitečné nástroje k tomu, aby posuzování územního dopadu bylo široce využíváno v průběhu celého cyklu tvorby politik, a zajistit, aby se na nižší než celostátní úrovni prováděla i posouzení dopadu jiné povahy (sociální, hospodářské, environmentální nebo jiné);

43. doporučuje větší zapojení místních a regionálních orgánů s cílem získat pro posuzování územního dopadu údaje a informace, které jsou na evropské úrovni obtížně dostupné. Vyzývá Evropskou komisi, aby mezi místními a regionálními orgány šířila prostřednictvím VR a sítě RegHub povědomí o různých modelech posuzování územního dopadu, počínaje těmi, které vypracovala síť ESPON, což podpoří kulturu posuzování a místně podmíněnou tvorbu politik založenou na důkazech a vycházející z pracovní metody víceúrovňové správy, a to i ve fázi jejich provedení ve vnitrostátním právu a uplatňování;

44. doporučuje klást důraz na zdůvodňování případné absence posouzení dopadu legislativního návrhu, zejména v případě návrhů s možným územním dopadem;

45. souhlasí s doporučeními pracovní skupiny⁽⁹⁾ chápat subsidiaritu aktivním způsobem, protože přijímání rozhodnutí na úrovni, která je nejbližší občanům, pomáhá posílit viditelnost činností a demokratickou legitimitu Unie. Vyzývá Komisi, aby při zkoumání subsidiarity zohlednila formy decentralizace, které v Unii existují, včetně daňové decentralizace, protože sledování subsidiarity musí vycházet z rozdělení pravomocí mezi různé úrovně správy;

46. vyzývá spolunormotvůrce a členské státy k systematickému využívání tabulky hodnocení subsidiarity. Žádá regionální parlamenty, aby ji využívaly při ověřování dodržování zásady subsidiarity v legislativních návrzích EU ve smyslu protokolu č. 2 SFEU;

47. vyzývá Komisi a členské státy, aby v zájmu dosažení cílů ekologické a digitální transformace zapojovaly místní a regionální orgány do všech fází rozhodovacího procesu, a to jak na evropské úrovni (do konzultací a do hodnocení ex ante a ex post), tak na vnitrostátní úrovni (do tvorby politik, od právních předpisů po tvorbu a provádění plánů, programů a politických nástrojů, majících největší dopad na města a regiony) s cílem dosáhnout jednotnosti opatření. V souladu s doporučeními pracovní skupiny⁽¹⁰⁾ doporučuje aktualizovat způsob, jakým státy zapojují regiony do provádění národních plánů pro oživení a odolnost a cílů Zelené dohody pro Evropu na základě pracovní metody víceúrovňové správy a v zájmu spravedlivé ekologické, digitální a sociální transformace;

48. vítá úsilí směřující ke zvýšení kvality hodnocení prostřednictvím nezávislých kontrol a oceňuje zřízení Výboru pro kontrolu regulace⁽¹¹⁾, který díky své trvalé povaze, novému složení a rozšíření mandátu částečně překonává obavy VR ohledně jeho účinnosti. Opakovaně vznáší požadavek, aby byl do tohoto výboru zařazen jeden stálý člen jmenovaný VR. Žádá Evropskou komisi, aby zpřístupnila návrhy posouzení a analýzy dopadů předložené Výboru pro kontrolu regulace, a to za účelem lepšího posouzení a účinnějšího cílení příspěvků VR do programu zlepšování právní úpravy. Vyzývá Výbor pro kontrolu regulace, aby zvažil využití zpráv sítě RegHub o provádění jako nástroje pro ověřování legislativních návrhů, a upozorňuje, že VR je připraven posílit svou spolupráci s uvedeným výborem;

Klíčová role prosazování

49. zasazuje se o spojení všech náležitých nástrojů a metodik výzkumu a analýzy územních dat do jednoho balíčku ke zlepšování právní úpravy, jenž bude zahrnovat i konzultace sítě RegHub, a umožnit tak lepší propojení se souborem nástrojů Komise ke zlepšování právní úpravy a s nástroji Výzkumné služby Evropského parlamentu. Vyzývá Komisi a členské státy, aby na místní a regionální orgány rozšířily podpůrná opatření plánovaná v rámci těchto nástrojů, která jsou zaměřena na provedení směrnic ve vnitrostátním právu, uplatňování nařízení a na správnou aplikaci norem EU;

50. doporučuje místním a regionálním orgánům, aby v souladu s tím, co již zdůraznila pracovní skupina pro subsidiaritu⁽¹²⁾, spolupracovaly na přípravě vnitrostátních prováděcích plánů, které mohou poskytovat přidanou hodnotu k prováděcím plánům Evropské komise;

⁽⁹⁾ Zpráva pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“, https://ec.europa.eu/info/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_cs.

⁽¹⁰⁾ Doporučení č. 4.

⁽¹¹⁾ Stanovisko *Agenda EU ke zlepšování právní úpravy*, <https://cor.europa.eu/cs/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-4129-2015>.

⁽¹²⁾ Doporučení č. 5 pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“.

51. souhlasí s Komisí, že je nezbytné zvyšovat povědomí členských států a regionů o ukládání dodatečných požadavků nad rámec předpisů EU (tzv. gold-plating), a v případě, že bude shledáno nutným přijmout při provádění evropských právních předpisů další právní předpisy na úrovni členských států, doporučuje tyto předpisy určit buď prostřednictvím prováděcích aktů, nebo prostřednictvím souvisejících dokumentů tak, jak uvádí interinstitucionální dohoda o zdokonalení tvorby právních předpisů ⁽¹³⁾. Rovněž se doporučuje nevyužívat gold-plating zejména při provádění programů v rámci sdíleného řízení a v případě vnitrostátních pravidel pro zadávání veřejných zakázek, aby se zabránilo nadměrné regulaci.

V Bruselu dne 1. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹³⁾ Bod 43 dohody.

Stanovisko Evropského výboru regionů Evropský plán boje proti rakovině

(2022/C 97/04)

Zpravodajka:	Birgitta SACRÉDEUS (SE/ELS), členka zemské rady regionu Dalarna
Odkaz:	Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě – Evropský plán boje proti rakovině COM(2021) 44 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ**EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ**

1. odkazuje na svůj závazek věnovat „na evropské úrovni přednostní pozornost otázce zdraví a pomáhat regionálním a místním orgánům vést v této oblasti přeshraniční spolupráci a modernizovat systémy zdravotní péče s cílem bojovat proti rakovině a epidemiím“⁽¹⁾;
2. konstatuje, že ačkoli odpovědnost za zdravotní politiku nesou primárně členské státy, může EU doplňovat a podporovat vnitrostátní politiky a přijímat právní předpisy v určitých oblastech, přičemž bude dodržovat zásadu subsidiarity a proporcionality a rovněž zohledňovat různé stávající zdravotnické struktury a vnitrostátní preference v každém členském státě;
3. zdůrazňuje, že zdravotní politika zůstává primárně úkolem členských států. Diskuse na úrovni EU v rámci konferencí o budoucnosti Evropy by nicméně měly nastolit úvahy o pravomocích v oblasti zdraví;
4. vyzývá orgány EU, aby zajistily, že právní rámec pro budoucí evropskou zdravotní unii bude zohledňovat odpovědnost místních a regionálních orgánů za veřejné zdraví, neboť 19 z 27 členských států se rozhodlo těmto orgánům svěřit hlavní odpovědnost za zdravotní péči. Současně musí strategie členských států v oblasti zdraví reflektovat zvláštní potřeby regionů a poskytnout maximální podporu úsilí místních a regionálních orgánů o zlepšování zdravotní péče;
5. konstatuje, že rakovina představuje jednoznačně obrovskou hrozbu pro občany i systémy zdravotní péče EU, neboť v roce 2020 byla v celé EU rakovina diagnostikována 2,7 milionu lidí a 1,3 milionu na ni zemřelo (odhad Společného výzkumného střediska, 2020). Upozorňuje zejména na očekávané stárnutí obyvatelstva EU, a tedy na zvyšování počtu pacientů, kterým bude diagnostikována rakovina, neboť její výskyt je u starších osob častější;
6. poukazuje na riziko, že po krizi COVID-19 by mohla následovat krize související s rakovinou, neboť v roce 2020 byl v důsledku krize COVID-19 proveden mnohem menší počet screeningů na rakovinu, diagnóz a léčebných výkonů týkajících se rakoviny. To vedlo ke zhoršení stavu mnoha lidí a k nahromadění nevyřízených případů, pokud jde o diagnostiku, což bude ještě dlouho příčinou velkého nárůstu případů rakoviny. Podle průzkumu Evropské organizace pro boj proti rakovině se 1,5 milionu onkologických pacientů dostalo menší péče, v důsledku pandemie navíc nebylo provedeno 100 milionů screeningů rakoviny. Přibližně jednomu milionu onkologických pacientů nemohla být provedena diagnóza a polovina onkologických pacientů v Evropě nebyla poskytnuta nezbytná chirurgická léčba nebo chemoterapie. Pětina z nich na tuto léčbu dosud čeká;
7. vyzývá k zahájení diskuse o tom, jak zlepšit znalosti občanů v oblasti zdraví, aby mohli pacienti eliminovat či omezit expozici rizikovým faktorům, činit optimální rozhodnutí týkající se prevence, diagnostiky a alternativ léčby, podporovat svou vlastní zdravotní péči a posilovat své postavení v zájmu nezávislého života. Považuje za zásadní, aby byly do této diskuse v zájmu posílení zdravotní gramotnosti občanů zapojeny také místní a regionální orgány;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 440, 18.12.2020, s. 131.

Evropský plán boje proti rakovině

8. rozhodně podporuje přístup, který zaujala Evropská komise v Evropském plánu boje proti rakovině, jehož cílem je řešit všechny aspekty tohoto onemocnění, od prevence, včasného odhalení, diagnostiky a léčby, se zvláštním důrazem na zranitelné osoby, jako jsou starší osoby, až ke kvalitě života stávajících a bývalých onkologických pacientů;

9. zdůrazňuje význam Plánu boje proti rakovině jako důležité strategie pro řešení problému zvýšeného počtu nádorových onemocnění a pro provádění a nabídku prevence s cílem odstranit či zmírnit nepříznivé důsledky, včasného odhalení, diagnostiky a léčby, jakož i pro zlepšení kvality života onkologických pacientů a na nich závislých rodinných příslušníků;

10. vítá cíl Evropského plánu boje proti rakovině využít co nejlépe příležitosti pro výměnu lékařských a vědeckých dat a digitalizaci. Vítá rovněž skutečnost, že budoucí evropský prostor pro data z oblasti veřejného zdraví umožní onkologickým pacientům i poskytovatelům zdravotní péče v EU bezpečný přístup k elektronickým zdravotním záznamům a jejich sdílení pro prevenci a léčbu přes hranice. Členské státy musí zaručit dostupnost těchto údajů i na místní a regionální úrovni;

11. zdůrazňuje rovněž, že je důležité podnítit vytvoření strategie paliativní péče, jež bude poskytovat multidisciplinární péči zahrnující podporu a péči určenou nejen dotčeným osobám, ale také pečovatelům a rodinným příslušníkům, kteří s nimi žijí. V případě dětských pacientů, kterým byla diagnostikována rakovina, by měla být péče v momentě, kdy vývoj nemoci může ohrozit kvalitu a očekávatelnou délku jejich života, svěřena odborníkům se zvláštní odbornou přípravou;

12. podporuje iniciativu Komise na vytvoření Znalostního onkologického centra, které bude usnadňovat koordinaci vědeckých a technických iniciativ souvisejících s rakovinou na úrovni EU, jako je např. shromažďování údajů prostřednictvím vnitrostátních onkologických registrů, možnost přístupu onkologických pacientů k jejich zdravotním údajům a předávání těchto údajů nebo využívání umělé inteligence ke zlepšení kvality onkologické prevence;

13. považuje vytvoření znalostního centra za chvályhodnou iniciativu, která by však měla být rozšířena i o koordinaci nestandardních způsobů léčby a o léčbu vzácných nádorových onemocnění, jakož i o přizpůsobení léčby starším osobám s rakovinou prostřednictvím strategie personalizované zdravotní péče zaměřené na konkrétní osobu, nejen na charakteristiky nádoru;

14. zdůrazňuje, že v centru pozornosti Evropského plánu boje proti rakovině musí být screening rakoviny a diagnostika, neboť podle WHO lze včasnou diagnózou a lepší péčí o onkologické pacienty předejít 30–50 % nádorových onemocnění a mnoha úmrtím;

15. podtrhuje význam opatření, jež mají vyzdvihnout přínosy zdravého životního stylu a zabývat se nejdůležitějšími rizikovými faktory, jako jsou kouření, škodlivá konzumace alkoholu, obezita a nedostatek fyzické aktivity, znečištění a expozice karcinogenním látkám, záření a různým infekčním činitelům. Podporuje rovněž opatření, která mají vyzdvihnout přínosy prevence a snižování nepříznivých důsledků;

16. domnívá se, že opatření na podporu znalostí o expozici znečištění a karcinogenním látkám by měla být sladěna s akčním plánem EU Cesta ke zdravé planetě pro všechny – Akční plán EU: „Vstřícnému znečištění ovzduší, vod a půdy“ (COM(2021) 400 final) a se „Strategií pro udržitelnost v oblasti chemických látek. K životnímu prostředí bez toxických látek“ (COM(2020) 667 final), aby bylo možné při realizaci cílů Plánu boje proti rakovině vytvářet synergie;

17. domnívá se, že důležitou úlohu při podpoře zdravého životního stylu a při snižování expozice znečištění a karcinogenním látkám hraje podnikatelský sektor, stejně jako místní a regionální orgány;

18. vítá, že Komise plánuje opatření k vytvoření „beztabákové generace“, a žádá, aby byly stanoveny podobné cíle pro snížení konzumace alkoholu. Podporuje návrh na povinné uvádění výživových údajů na spotřebních výrobcích a zdravotních varování na etiketách alkoholických nápojů;

19. vyzývá k větší spolupráci mezi zdravotnickými a sociálními službami, zejména na místní a regionální úrovni, s cílem zvýšit povědomí lidí o zdravém životním stylu a poskytnout jim informace o tom, jak mohou snížit riziko onemocnění rakovinou. V současné době jsou pouze 3 % rozpočtu na zdravotnictví určena na podporu zdraví a prevenci nemocí;

20. vítá kampaň „Zdravý životní styl pro všechny“, která má být zahájena v roce 2021. Jejím smyslem je podpořit fyzickou aktivitu a zdravé stravování a přispět k cílům Plánu boje proti rakovině, jakož i iniciativy OSN pod názvem Desetiletí zdravého stárnutí, jež právě probíhá;

21. vítá cíl Komise zintenzivnit prostřednictvím lepší osvěty kampaně zaměřené na očkování dívek a chlapců proti lidským papilomavirům. Dále vyzývá k zavedení povinnosti nabízet chlapcům i dívkám očkování proti lidským papilomavirům, neboť to může výrazně snížit výskyt rakoviny děložního čípku a některých typů rakoviny úst, hrdla a hrtanu;
22. považuje cílené včasné odhalování rakoviny prsu, tlustého střeva a konečníku a děložního čípku za chvályhodné. Pokud to však vyplývá z vědeckých důkazů nebo analýz nákladů a přínosů, mělo by se co nejdříve zvážit rozšíření tohoto cíleného odhalování i na další druhy rakoviny, jako je rakovina prostaty a plic. Je důležité nejen co nejdříve diagnostikovat rakovinu, ale také vybudovat dobře fungující infrastrukturu a dodavatelský řetězec;
23. upozorňuje na velké rozdíly ve výskytu rakoviny a úmrtnosti mezi členskými státy i v jejich rámci a zdůrazňuje, že všichni lidé – bez ohledu na místo svého bydliště – by měli mít stejné právo na odbornou péči, diagnostiku a léčbu a na rovný přístup k lékům;
24. kritizuje nedostatek údajů o výskytu rakoviny a úmrtnosti roztríděných podle regionů, které jsou nezbytné k identifikaci trendů a/nebo k řešení nerovností v oblasti screeningu a léčby rakoviny. Vyzývá Komisi, aby co nejdříve spustila plánovaný Registr nerovností v oblasti onkologických onemocnění, jehož cílem je zlepšit prevenci a léčbu tohoto onemocnění;
25. vyzývá členské státy, aby přezkoumaly postupy léčby rakoviny v rámci svých systémů zdravotní péče s cílem odstranit nerovnosti v oblastech přístupu, úhrady a proplácení nákladů, příspěvků na zdravotní pojištění a spoluúčasti;
26. upozorňuje na systém „standardizované terapie“, který byl zaveden jako osvědčený postup v některých členských státech (např. ve Švédsku a Dánsku) s cílem urychlit diagnostiku a zahájení léčby;
27. vítá zvýšený důraz na výzkum rakoviny a vazbu mezi strategií a výzkumnou misí programu Horizont Evropa týkající se rakoviny. Díky tomu by měl být využit potenciál digitalizace a nových nástrojů, jako jsou Evropská iniciativa pro onkologické zobrazování nebo rozšířený Evropský systém informací o rakovině, k záchraně životů;
28. poukazuje na potenciál personalizované medicíny, která je zaměřena nejen na molekulární charakteristiky nádoru, ale také na charakteristiky osoby, která tento nádor má, díky rychlým pokrokům ve výzkumu a inovacích, které umožňují na míru přizpůsobené inovativní metody diagnostiky a léčby a strategie prevence rakoviny, jež jsou lépe uzpůsobeny jednotlivým pacientům a typům rakoviny;
29. vítá vytvoření sítě středisek excelence EU, která usnadní přeshraniční spolupráci a mobilitu pacientů,lepší přístup k vysoce kvalitní diagnostice a léčbě a usnadní odbornou přípravu, výzkum a klinická hodnocení;
30. vyzývá členské státy, aby podporovaly akreditaci alespoň jednoho střediska pro boj proti rakovině v každém členském státě podle standardu OECD;
31. navrhuje, aby byla ve směrnici o přeshraniční zdravotní péči stanovena doporučení týkající se standardů přeshraničního screeningu, onkologického zobrazování a léčby rakoviny v jiném členském státě, než je stát bydliště;
32. zdůrazňuje, že dlouhodobým problémem ve zdravotnictví je nedostatek léků, což se ještě zhoršilo během pandemie COVID-19. V souvislosti se zajištěním dodávek základních léků, resp. inovací, poukazuje na to, že jsou neprodleně zapotřebí opatření na podporu dostupnosti generických a biologicky podobných léčivých přípravků⁽²⁾;
33. vítá návrh prozkoumat možnost využití stávajících léčiv v nové indikaci. V tomto ohledu však zdůrazňuje, že je třeba zajistit dostatečné klinické důkazy o účinnosti léčivých přípravků a bezpečnost pacientů, přičemž vedle naděje na přežití by měly být zohledněny i další důležité aspekty, které jsou obzvláště významné v případě starších pacientů. To je důležité nejen pro pacienty, ale také pro odvětví zdravotní péče a příjemce nákladů, aby bylo možné si vytvořit názor na používání nových terapií. Upozorňuje, že dostupné ceny léků jsou předpokladem pro to, aby mohli pacienti podstoupit nezbytnou medikaci a aby systémy zdravotní péče zůstaly dlouhodobě udržitelné;
34. navrhuje prozkoumat možnost rozšíření společného nákupního systému EU, vedení společných jednání o cenách a vytvoření strategické rezervy v oblasti léků proti rakovině. Přitom je třeba zohlednit odlišné potřeby jednotlivých členských států a též regionů a různé sociálně-ekonomické podmínky;

(²) <https://webapi2016.COR.europa.eu/v1/documents/cor-2020-05525-00-00-ac-tra-cs.docx/content>.

35. podporuje začlenění „práva být zapomenut“ do rámce evropské legislativy. Banky a pojišťovny by neměly vést anamnézu stávajících a bývalých onkologických pacientů, a tito pacienti by tak měli spravedlivý přístup k finančním službám;
36. vítá návrh na vytvoření elektronické „chytré karty bývalého onkologického pacienta“ a účinných a udržitelných sítí péče a sledování pro bývalé pacienty z řad starších lidí s cílem zlepšit komunikaci a/nebo koordinaci mezi zdravotnickým personálem a pacienty, zejména pokud jde o vlastní zkušenosti pacientů;
37. poukazuje na to, že mnoho lidí trpí tělesnými a duševními problémy, zejména zhoršením fyzických a kognitivních funkcí, s nímž se mohou setkat starší osoby s rakovinou v souvislosti s její léčbou ještě dlouho po diagnóze rakoviny a první léčbě. Je proto důležité pochopit, jak jednotlivci reaguje na léčbu podle míry své zranitelnosti, proč je zásadní vyvinout takové modely péče pro starší osoby s rakovinou, které budou podporovat komplexní posouzení jejich situace a využívání nástrojů, jež umožní odhadnout jejich vlastní možnosti. V zájmu účinnější zdravotní péče a rehabilitace je rovněž důležité pochopit, jak léčba ovlivňuje duševní zdraví, a využít tento poznatek k přizpůsobení zdravotní péče a rehabilitace ve všech oblastech;
38. zdůrazňuje, že podpora a péče, kterou onkologickým pacientům poskytují neformální pečovatelé, např. rodiče a rodinní příslušníci, je nezbytná, zároveň však také zatěžující. Měla by proto být přijata opatření místní sociální podpory s cílem zlepšit rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem neformálních pečovatelů;
39. vyzývá k tomu, aby veškeré iniciativy zaměřené na příbuzné, zejména rodinné příslušníky, výslovně zohledňovaly také zájmy dětí, jakož i situaci a zvláštní potřeby sourozenců, v souladu s Úmluvou OSN o právech dítěte;
40. vítá zaměření Komise na dětská nádorová onemocnění a zdůrazňuje, že je třeba se zaměřit také na nádorová onemocnění starších osob, která mají – stejně jako dětská nádorová onemocnění – odlišné charakteristiky. Plán boje proti rakovině však musí být doplněn iniciativami na podporu rozvoje kvalitních registrů následné kontroly v členských státech EU. Je rovněž nezbytné zajistit, aby regulační orgány, jako je Evropská agentura pro léčivé přípravky (EMA), mohly dlouhodobě získávat údaje o účinnosti a vedlejších účincích léků;
41. domnívá se, že navrhovaná studie o bývalých onkologických pacientech mezi dospělými by měla ukázat rovněž předpoklady a překážky ohledně návratu mladých bývalých onkologických pacientů na školy a univerzity a vstupu na trh práce. Iniciativy zaměřené na návrat na trh práce by měly brát v úvahu rovněž bývalé onkologické pacienty z řad mladých lidí;
42. vyzývá k vypracování strategií pro řešení problémů v oblasti zdravotní gramotnosti, zejména pokud jde o rakovinu a její rizikové faktory, neboť výskyt rakoviny se bude v důsledku demografických změn zvyšovat. Tyto strategie se mohou týkat různých otázek, například jak vytvořit zdravé prostředí nebo jak být atraktivním zaměstnavatelem, hledání nových řešení, forem spolupráce, pracovních metod a technologií, jakož i udržitelných pracovních podmínek.

V Bruselu dne 1. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

Stanovisko Evropského výboru regionů Provádění Nástroje pro oživení a odolnost

(2022/C 97/05)

Zpravodaj: Rob JONKMAN (NL/EKR), člen rady města Opsterland**POLITICKÁ DOPORUČENÍ**

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

Obecné připomínky

1. vítá Nástroj pro oživení a odolnost jako ambiciózní a včas představený prostředek, díky němuž bude Evropská unie moci překonat krizi COVID-19, vyjít z ní silnější a urychlit ekologickou i digitální transformaci. VR sdílí názor Evropské komise, že většina členských států se znamenitě vypořádala s úkolem připravit národní plán pro oživení a odolnost v relativně krátké lhůtě;
2. je si vědom skutečnosti, že národní plán pro oživení a odolnost je v několika členských státech pouze jedním z prvků jejich širšího plánu oživení, a zdůrazňuje nutnost intenzivnější výměny zkušeností a globálního přístupu na evropské úrovni tak, abychom krizi překonali a ekonomika Unie byla do budoucna silnější a udržitelnější;
3. upozorňuje, že evropský semestr jakožto řídicí mechanismus fondu (neboli tzv. „facility“) zůstává centralizovaným postupem probíhajícím shora dolů, což se pro nástroj určený k posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti nehodí. V tomto ohledu VR poukazuje na klíčový význam kvalitního provádění národních plánů pro oživení a odolnost s objektivním a transparentním rozdělováním finančních prostředků a v těsné spolupráci s místními a regionálními orgány, sociálními partnery a nevládními organizacemi, a to na základě zásady subsidiarity, víceúrovňové správy, integrovaného přístupu a přístupu zdola nahoru; Čím silněji bude v členských státech přijata odpovědnost, tím spíše lze očekávat úspěšné naplnění národních plánů pro oživení a odolnost;
4. zdůrazňuje, že místní a regionální orgány se od vypuknutí pandemie nacházejí v první linii boje proti krizi COVID-19 a jejím socioekonomickým dopadům, jimž čelí nejen nasazením vlastních politik, ale také prováděním a prosazováním rozhodnutí přijatých v daném státě na vládní úrovni;
5. poukazuje na propad příjmů a nárůst výdajů v důsledku krize COVID-19 v řadě obcí a regionů, jenž připomíná stav typický v době úvěrové krize (2008–2011). Místní a regionální orgány dosud nedosáhly míry investic z doby před touto hospodářskou a finanční krizí;
6. připomíná, že místní a regionální orgány, které odpovídají za třetinu všech veřejných výdajů a za více než polovinu veřejných investic v Unii ⁽¹⁾, mají v mnoha případech pravomoci, které jim udělují základní právní předpisy států v určitých klíčových politických oblastech, na které je zacílen Nástroj pro oživení a odolnost. Je nezbytné, aby byly místní a regionální orgány přímo zapojeny do přípravy a provádění národních plánů pro oživení a odolnost a aby realizovaly reformy a investice, které jsou v jejich pravomoci podle míry hospodářské, fiskální a finanční nezávislosti vyplývající z jejich vnitrostátního právního rámce a zásady subsidiarity;

⁽¹⁾ OECD, *Key data on Local and Regional Governments in the European Union* (Klíčové údaje o místních a regionálních orgánech v Evropské unii) (brožura), 2018. Dostupné on-line: <https://www.oecd.org/regional/EU-Local-government-key-data.pdf>.

Účast místních a regionálních orgánů na přípravě národních plánů pro oživení a odolnost

7. konstatuje, že jak plyne ze studií VR, EPC, Konrad Adenauer Stiftung a CPMR ⁽²⁾, místní a regionální orgány byly nedostatečně zapojeny do přípravy národních plánů pro oživení a odolnost a ve většině případů nelze určit, do jaké míry byl příspěvek těchto orgánů do příslušného plánu zpracován;

8. na základě výše uvedeného dochází k závěru, že míra účasti místních a regionálních orgánů na přípravě národních plánů pro oživení a odolnost je tedy velmi různorodá a ačkoli v řadě členských států byly návrhy plánů s místními a regionálními orgány nebo jejich sdruženími oficiálně konzultovány, není zpravidla jasné, jak konzultace v praxi proběhla a jak byla hlediska decentralizovaných subjektů v plánech zohledněna;

9. taktéž s politováním zaznamenal, že ve většině členských států proběhla příprava národního plánu pro oživení a odolnost směrem shora dolů, tedy s rizikem centralizace významných veřejných investic a ohrožením výsledné úspěšnosti Nástroje pro oživení a odolnost. To je v rozporu s významem přikládaným víceúrovňové správě, se zásadou subsidiarity a procesem decentralizace pravomocí, který v řadě členských států probíhá v posledních desetiletích, zejména pokud jde o programy evropských strukturálních a investičních fondů (fondy ESI);

10. konstatuje, že způsob, jakým byly připraveny národní plány pro oživení a odolnost a zapojeny místní a regionální orgány do tohoto procesu, nenapomáhá k přijetí odpovědnosti za tyto plány. Ze zkušeností získaných v minulosti v rámci evropského semestru plyne, že nebyla dodržena řada doporučení pro jednotlivé země, protože nebyl nastolen jasný přístup ani odpovědnost. VR poukazuje na to, že důvodem je mimo jiné nedostatečné uznání úlohy místních a regionálních orgánů v evropském semestru;

11. s politováním konstatuje, že obecně nebylo vyslyšeno jeho stanovisko, v němž se v otázce přípravy národních plánů pro oživení a odolnost vyslovil pro přímou účast místních a regionálních orgánů jako takových ⁽³⁾. VR se staví kriticky ke zjištění, že výzva k zapojení místních a regionálních orgánů do přípravy a provádění plánů pro oživení, uvedená v 34. bodě odůvodnění nařízení, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, byla dodržena jen částečně. Procesy přípravy národních plánů pro oživení a odolnost vyvolávají též pochybnosti ohledně dodržování zásady subsidiarity;

12. připomíná specifický případ nejvzdálenějších regionů, u nichž Evropská komise uznala, že vyžadují zvláštní pozornost v rámci evropského semestru;

13. připomíná, že místní a regionální orgány jsou úrovní správy, která má nejbližší k občanům a podnikům a jako taková je i nejlépe informována o jejich potřebách, problémech a ambicích. V konečném důsledku odpovídají za provádění většiny vnitrostátních strategií na místní úrovni, které jsou obvykle formulovány na základě přístupu shora dolů, a proto nejsou v souladu s místními potřebami. Právě místní a regionální orgány navíc poskytují většinu veřejných služeb obyvatelstvu a podnikům a investují do oblastí, na něž se plány pro oživení zaměřují. Hospodářské a sociální oživení i ekologická a digitální transformace, zvláště pak digitalizace veřejné správy, tedy mohou uspět pouze v případě, že místní a regionální orgány budou přímo zapojeny do přípravy i do provádění národních plánů pro oživení a odolnost. Bez zajištění systémové účasti místních a regionálních orgánů bude opomínuta politická úroveň, která je občanům nejbližší, takže nebude možné dosahovat vytyčených milníků a cílů. Výbor proto navrhuje, aby se místní a regionální orgány nebo vnitrostátní sdružení, která je zastupují, podílely na činnosti plánovacích komisí a účastnily se rovněž jednání s Evropskou komisí;

14. dochází též k závěru, že většina národních plánů pro oživení a odolnost nijak neřeší, jak přispět k plnění cílů udržitelného rozvoje, přestože Evropská unie již má stanovené obecné pravidlo, že se její politiky na plnění těchto cílů mají podílet. Výbor proto navrhuje, aby Evropská komise stanovila jasné ukazatele, kterými se musí členské státy řídit;

⁽²⁾ EPC a Konrad-Adenauer-Stiftung Europe, *National Recovery and Resilience Plans: Empowering the green and digital transitions?* (Národní plány pro oživení a odolnost – posílení ekologické a digitální transformace?), diskusní dokument, duben 2021. Valenza, A., Iacob, A., Amichetti, C., Celotti, P. (t33 Srl), Zillmer, S. (Spatial Foresight) a Kotrasinski, J., *Regional and local authorities and the National Recovery and Resilience Plans* (Místní a regionální orgány a národní plány pro oživení a odolnost), studie VR, červen 2021. Dostupné na: https://cor.europa.eu/en/engage/studies/Documents/Regional%20and%20local%20authorities%20and%20the%20National%20Recovery%20and%20Resilience%20Plans/NRRPs_study.pdf. CPMR, *CPMR analysis on the National Recovery and Resilience Plans* (Analýza národních plánů pro oživení a odolnost vypracovaná organizací CPMR), technická zpráva, červen 2021.

⁽³⁾ Stanovisko Výboru regionů *Plán na podporu oživení Evropy v reakci na pandemii COVID-19: facilita na podporu oživení a odolnosti a nástroj pro technickou podporu*, COR-2020-03381.

15. zdůrazňuje, že členské státy a orgány EU musí ve všech investicích a reformách důsledně uplatňovat a dodržovat zásadu „významně nepoškozovat“, zejména pokud jde o udržitelné investice přispívající k cílům v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti. Žádá, aby Evropská komise zajistila systém pro podávání zpráv a aby se při posouzení přihlíželo k územnímu rozměru a odbornosti místních a regionálních orgánů, neboť každé opatření se posuzuje na vnitrostátní úrovni;

Účast místních a regionálních orgánů na provádění národních plánů pro oživení a odolnost

16. ve světle výše uvedeného zdůrazňuje, že provádění národních plánů pro oživení a odolnost na místní a regionální úrovni má mimořádný význam, a žádá Komisi, aby členské státy vybízela k aktivnímu a strukturovanému zapojení místních a regionálních orgánů do tohoto procesu a aby formulovala příslušné pokyny;

17. v této souvislosti podotýká, že zásadní úloha místních a regionálních orgánů se neomezuje na provádění plánů pro oživení a odolnost, ale platí též ve fázi jejich plánování i následného hodnocení;

18. vyzývá evropská sdružení, jako jsou CEMR, Eurocities a CPMR⁽⁴⁾, aby spolu s VR nadále informovala místní a regionální orgány a jejich sdružení o národních plánech pro oživení a odolnost (a jejich provádění) a o jejich úloze v této souvislosti;

19. vyzývá členské státy, aby v provozních ujednáních dohodnutých s Evropskou komisí (podle čl. 20 odst. 6 nařízení, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost) a v individuálních právních závazcích finančního příspěvku (podle článku 23 nařízení) definovaly úlohu místních a regionálních orgánů při provádění i plánování a následném hodnocení příslušných plánů pro oživení, s přihlédnutím k ústavním vztahům a dělbě pravomocí v jednotlivých členských státech, zejména s ohledem na to, že v některých státech budou Nástroj pro oživení a odolnost částečně řídit orgány na nižší než celostátní úrovni. Členské státy by do zpráv o provádění Nástroje pro oživení a odolnost měly v souladu s 34. bodem odůvodnění uvedeného nařízení zahrnout též část věnovanou účasti místních a regionálních orgánů;

20. podotýká, že srovnávací přehled, který má zachycovat pokrok při provádění národních plánů pro oživení a odolnost a podávat o něm informace, musí být uveden do provozu do 31. prosince 2021, jak stanoví článek 30 nařízení, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, slouží jako základ pro dialog o oživení a odolnosti a měl by zohledňovat regionální a místní zájmy. Žádá Evropskou komisi, aby zajistila řádné zohlednění „územního rozměru“ a úlohy místních a regionálních orgánů v pololetním srovnávacím přehledu. S ohledem na zájem zajistit inkluzivní proces monitorování a objektivní pohled na provádění považuje za nezbytné mít k dispozici přehledné informace o cílech dosažených na místní a regionální úrovni, aniž by tím místním a regionálním orgánům vznikla nadměrná administrativní zátěž;

21. žádá Evropskou komisi, aby po členských státech nadále vyžadovala, aby při provádění svých národních plánů pro oživení a odolnost zohledňovaly specifické rysy regionů všech typů tak, aby provádění těchto plánů probíhalo s ohledem na územní rozměr;

22. vítá zařazení „dialogů o oživení a odolnosti“ do nařízení, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost. V této souvislosti by VR rád upozornil Evropský parlament na jeho pravomoc vyzvat podle článku 26 nařízení Komisi, aby se každé dva měsíce vyjádřila ke stavu oživení, plánům členských států a stavu provádění;

23. žádá Evropskou komisi, aby pořádala pravidelné konzultace s členskými státy a regiony a zajistila co nejdůslednější dodržování všech požadavků a zásad v procesu provádění národních plánů pro oživení a odolnost, zejména pak zásad víceúrovňové správy a subsidiarity. Dále žádá, aby tyto požadavky a zásady byly použity jako východiska pro diskuse o pololetních průběžných zprávách;

24. vzhledem k důležitosti účasti místních a regionálních orgánů na provádění národních plánů pro oživení a odolnost vyzývá Parlament a Komisi, aby do „dialogů o oživení a odolnosti“ systematicky zapojovaly Evropský výbor regionů, a podporovaly tak dialog mezi všemi orgány a všemi poradními institucemi EU, díky němuž bude zachován regionální i místní rozměr;

25. vyzývá všech 27 členů a náhradníků společné pracovní skupiny výborů ECON a BUDG Evropského parlamentu pro kontrolu Nástroje pro oživení a odolnost, aby řádně plnili svoji úlohu „strážců“ provádění plánů pro oživení a odolnost a do těchto dialogů pravidelně zapojovali VR a další zástupce místních a regionálních orgánů. Zdůrazňuje, že VR se může opřít též o odborné zázemí své pracovní skupiny pro Zelenou dohodu a své platformy pro širokopásmové připojení, jež mohou také přispět ke sledování hlavních ekologických a digitálních cílů;

⁽⁴⁾ CEMR: Rada evropských obcí a regionů (<https://www.ccre.org/>)
Eurocities (<https://eurocities.eu>)
CPMR: Konference okrajových přímořských regionů (<https://cpmr.org>).

Územní soudržnost

26. s potěšením konstatuje těsné provázání Nástroje pro oživení a odolnost s otázkou hospodářské, sociální a územní soudržnosti díky tomu, že byl jako právní základ stanoven článek 175 Smlouvy o fungování Evropské unie a soudržnost byla zařazena mezi pilíře definované v článku 3 konečného znění nařízení, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost;

27. domnívá se, že členské státy by měly zapojit místní a regionální orgány do analýzy nákladů a přínosů veřejných investic a reforem z Nástroje pro oživení a odolnost v oblasti soudržnosti, udržitelnosti a digitalizace, a programy financování z Nástroje pro oživení a odolnost provádět dle situace v rámci sdíleného nebo přímého řízení;

28. považuje za zásadně důležité, aby provádění nařízení, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, probíhalo plně v souladu s čl. 4 odst. 2 SEU, se zásadami svěřené pravomoci, objektivitu, nediskriminace a rovného zacházení. Zdůrazňuje, že jak bylo dohodnuto v závěrech Evropské rady z prosince 2020, rozpočet Unie (včetně „Next Generation EU“) musí být chráněn před jakýmkoli podvodným jednáním, korupcí a střetem zájmů, aby bylo chráněno jeho řádné finanční řízení i finanční zájmy Unie;

29. konstatuje nicméně, že národní plány pro oživení a odolnost řeší téma územní soudržnosti pouze do určité míry. Některé plány poskytují informace na místní a regionální úrovni a řeší sociální otázky, problematiku digitalizace a témata z oblasti životního prostředí z územního hlediska. Územní přístup nicméně není vždy systematicky zohledněn u všech opatření;

30. domnívá se, že tento nedostatek vyplývá z přístupu směrem shora dolů, který byl použit u většiny národních plánů pro oživení a odolnost, a z nedostatečného zapojení místních a regionálních orgánů. Naléhavě proto vyzývá Komisi i členské státy, aby dodržovaly a prováděly zásadu partnerství, která je zakotvena v evropském kodexu chování pro partnerství v rámci evropských strukturálních a investičních fondů;

31. zdůrazňuje, že centralistický přístup zanedbal územní odlišnosti nejen co do výzev, ale také možných perspektiv. V důsledku toho mohou být národní plány pro oživení a odolnost méně efektivní a mohou mít menší dopad, než se očekávalo. Regiony, které v rozvoji zaostávaly již před vypuknutím pandemie, se tak mohou ocitnout ještě více pozadu v oblasti zaměstnanosti, dosaženého vzdělání, podpory podniků, digitalizace či mobility, případně v jiných klíčových oblastech politiky;

32. dále konstatuje, že při nedostatečném zapojení místních a regionálních orgánů do přípravy národních plánů pro oživení a odolnost mohou být ohroženy potenciální synergie s politikou soudržnosti. Mohlo by dojít k překryvu investic zařazených v plánech pro oživení a odolnost s programy fondů ESI, což by tyto nástroje uvrhlo do konkurenčního postavení. Skutečnost, že národní plány pro oživení a odolnost nejsou podmíněny spolufinancováním z vnitrostátních zdrojů a podléhají zvláštnímu režimu státní podpory, poškozuje programy fondů ESI. Je třeba zajistit, aby nedocházelo k ohrožení cílů politiky soudržnosti stírat rozdíly mezi jednotlivými regiony a napomáhat tomu, aby se snižovala míra zaostalosti nejvíce znevýhodněných oblastí;

33. vyjadřuje podiv, že dosud nebyla zajištěna jasná koordinace národních plánů pro oživení a odolnost s programy fondů ESI, uvážíme-li, že se jedná o povinnost ve smyslu článku 17 nařízení, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost. VR proto vyzývá Komisi, aby na tuto otázku upozornila v dohodách, jež k národním plánům pro oživení a odolnost uzavírá s členskými státy. Na synergie mezi národními plány pro oživení a odolnost a programy fondů ESI by se měly též zaměřit výroční zprávy Komise k provádění Nástroje pro oživení a odolnost a kontrola Parlamentu;

34. upozorňuje též na koordinaci s ostatními programy financovanými z programu NextGenerationEU (např. REACT-EU). Efektivnímu provádění na straně místních a regionálních orgánů brání různá zpoždění v provádění programů pro oživení a nedostatečná harmonizace dřívějších programů EU a nových programů financovaných z programu NextGenerationEU, pokud jde o cíle ekologické a digitální transformace;

35. dále konstatuje, že národní plány pro oživení a odolnost téměř neodkazují na jiné evropské programy (např. Nástroj pro propojení Evropy – CEF), z čehož plyne nutnost posílení koordinace mezi národními plány pro oživení a odolnost a těmito programy Unie;

Správní kapacita

36. zdůrazňuje, že ačkoli v řadě národních plánů pro oživení a odolnost se v souladu s doporučeními pro jednotlivé země předpokládá reforma správní kapacity, některé členské státy nevěnují dostatečnou pozornost posílení správních kapacit na místní a regionální úrovni. Poukazuje na to, že zejména vzhledem k velkému množství evropských programů a možností finanční podpory by měla být správní kapacita mnoha místních a regionálních orgánů posílena;

37. zdůrazňuje, že za účelem zajištění kvalitního provádění národních plánů pro oživení a odolnost a přiměřené úrovně využívání finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost mohou členské státy dle potřeby posílit vytváření či rozšiřování administrativních kapacit místních a regionálních orgánů, a to v těsné spolupráci s těmito orgány, aby společným rozvíjením a podporou mechanismů koordinace politik, spolupráce a výměny informací i systémů specifické a průběžné odborné přípravy docílily efektivního využívání veřejných prostředků;

38. považoval by proto za užitečné usnadnit přístup k Nástroji pro technickou podporu a podpořit tak místní a regionální orgány zvláště v méně rozvinutých regionech, které mají kapacit největší nedostatek. To jim brání maximálně využívat podporu z Nástroje pro oživení a odolnost při realizaci investic a reforem;

Evropský semestr

39. podotýká, že jako partneři správy jsou místní a regionální orgány prostřednictvím investic, reforem a legislativní činnosti důležitými aktéry provádění reforem zařazených v národních plánech pro oživení a odolnost dle doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru. Vyzývá Evropskou komisi, aby ve spolupráci s VR zveřejňovala a sdílela osvědčené postupy a zkušenosti týkající se zapojení místních a regionálních orgánů do evropského semestru;

40. vyzývá Evropskou komisi, aby aktivně podporovala místní a regionální orgány, které již měly v minulosti problémy s čerpáním finančních prostředků EU, s cílem toto čerpání zlepšit, tak aby mohlo být provádění národních plánů pro oživení a odolnost v celé Evropské unii úspěšné;

41. podobně jako v dřívějších stanoviscích⁽⁵⁾ proto opět vyzývá k přijetí kodexu chování pro zapojení místních a regionálních orgánů do evropského semestru. Tohoto kodexu je zapotřebí naléhavěji než kdy dříve, chceme-li dosáhnout transparentnějšího, inkluzivnějšího a demokratičtějšího semestru, ale také semestru efektivnějšího díky zapojení územních orgánů. Ty mohou pomoci posílit přijetí odpovědnosti za celý proces na místní a regionální úrovni a zlepšit tak provádění požadovaných reforem v členských státech;

42. soudí, že kodex chování pro partnerství v rámci evropského semestru by se měl projevit zvolením jiné cesty než postupu shora dolů, který byl využit při přípravě národních plánů pro oživení a odolnost. Přímá účast místních a regionálních orgánů jako plnohodnotných partnerů by byla umožnila lépe do národních plánů pro oživení a odolnost zasadit cíl hospodářské, sociální a územní soudržnosti;

43. odkazuje na sdělení Komise o subsidiaritě ze dne 23. října 2018⁽⁶⁾, kde je mimo jiné uvedeno, že se místní a regionální orgány liší od ostatních zúčastněných stran, protože zaujímají vedoucí postavení při provádění práva Unie, a že „v mnoha případech existuje prostor, aby každý členský stát v průběhu legislativního procesu lépe zohlednil názory vnitrostátních a regionálních parlamentů a místních a regionálních orgánů“. Výbor vyzývá Evropskou komisi, aby toto zapojení do budoucna zlepšila;

44. konstatuje rovněž, že pokud jde o územní rozměr evropského semestru, učinila Komise konkrétní kroky, jimiž zahrнула více regionálních prvků do doporučení pro jednotlivé země a zajistila provázanost s programy fondů ESI. VR proto považuje za další logickou a nutnou etapu přípravu kodexu chování, který by formalizoval zapojení místních a regionálních orgánů do evropského semestru;

45. žádá členské státy, aby přinejmenším napříště v národních programech reforem (NPR), které každoročně předkládají v rámci evropského semestru, zohledňovaly konzultace vedené s místními a regionálními orgány a zúčastněnými stranami ve smyslu čl. 18 odst 4 písm. q) nařízení, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, a podrobně popsaly konkrétní dopad těchto konzultací;

46. domnívá se, že k řádnému provádění národních plánů pro oživení a odolnost s pravidelným zapojením místních a regionálních orgánů je nutné provést důkladnou reformu evropského semestru, a to nejen s ohledem na zkušenosti z přípravy národních plánů pro oživení a odolnost, ale také na zájem učinit z něj skutečný nástroj k dosažení dlouhodobých cílů Unie, ať už se jedná o balíček k dosažení 55 % snížení emisí, digitální transformaci, plnění cílů udržitelného rozvoje do roku 2030 nebo dosažení klimatické neutrality do roku 2050.

V Bruselu dne 1. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁵⁾ Stanovisko Evropského výboru regionů Plán na podporu oživení Evropy v reakci na pandemii COVID-19: facilita na podporu oživení a odolnosti a nástroj pro technickou podporu, říjen 2020, COR-2020-03381.

Stanovisko Evropského výboru regionů Evropský semestr a politika soudržnosti: sladění strukturálních reforem s dlouhodobými investicemi, duben 2019, COR-2018-05504.

Stanovisko Evropského výboru regionů Zlepšit řízení evropského semestru – kodex chování pro zapojení místních a regionálních orgánů, květen 2017, COR-2016-05386.

⁽⁶⁾ COM(2018) 703 final.

Stanovisko Evropského výboru regionů – Vymýcení bezdomovectví v Evropské unii – místní a regionální perspektiva

(2022/C 97/06)

Zpravodaj

Mikko AALTONEN (FI/SES), člen místního shromáždění: zastupitelstvo města Tampere

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

Souvislosti a východiska

1. konstatuje, že bezdomovectví je pravděpodobně nejzávažnějším projevem sociálního vyloučení v Evropě. Jde o naléhavý společenský problém, který vyžaduje větší pozornost tvůrců politik na všech příslušných úrovních: místní, regionální, celostátní a unijní;
2. zdůrazňuje, že bezdomovectví je problémem ve všech členských státech EU. Jeho rozsah a povaha se liší, ale problém bezdomovectví nebyl dosud schopen vyřešit žádný členský stát;
3. poukazuje na to, že bezdomovectví je dynamická realita, která se týká nejen osob žijících na ulici. Do definice bezdomovectví by měli být zahrnuti i ti, kdo žijí v ubytovacích zařízeních nebo na místech, která nejsou určena k bydlení, lidé opouštějící instituci bez možnosti bydlení, a rovněž ti, kteří nemají dostatečné finanční prostředky a/nebo jsou závislí na příležitostném ubytování u přátel nebo příbuzných. Zjednodušení komplexní povahy bezdomovectví na přespávání na ulici vede pouze k nekvalitním politickým zásahům. Je důležité rozlišovat mezi situacemi úplného bezdomovectví a situacemi, kdy existuje minimální podpůrná síť, neboť opatření musí být přizpůsobena různým okolnostem, aby bylo možné optimalizovat účinnost politických zásahů;
4. se znepokojením konstatuje, že gentrifikační, krátkodobé pronájmy turistům ve městech a financionalizace spolu s důsledky globálních finančních a hospodářských krizí v posledních desetiletích způsobily stav, kdy se nabídka cenově dostupného bydlení výrazně snížila, a to zejména v rostoucích městech a metropolitních oblastech (přičemž však nelze podceňovat problémy, jimž čelí menší města a venkovské oblasti), což vedlo ke zhoršení situace v oblasti bezdomovectví. Vystává tak potřeba větších investic a lepšího rámce pro investice do cenově dostupného bydlení jakožto klíčového nástroje pro předcházení bezdomovectví;
5. zdůrazňuje, že bezdomovectví je mnohorozměrný problém, jenž postihuje širokou škálu lidí v závislosti na různých dotčených skupinách (ženy, mladí lidé, děti, přistěhovalci, žadatelé o azyl atd.), kteří žijí ve zranitelných a nejistých podmínkách. Bezdomovectví má mnoho důvodů a spouštěcích mechanismů. Patří mezi ně strukturální důvody, jako jsou absence cenově dostupného bydlení, nezaměstnanost, nedostatečné pokrytí systémem sociální ochrany, diskriminace a chyby v migrační politice, ale také osobní faktory, například špatné duševní zdraví, závislosti a problémy ve vztazích. Politika, která má být účinná, musí tuto mnohorozměrnou povahu bezdomovectví zohledňovat;
6. konstatuje, že podle odhadů evropské nevládní organizace FEANTSA spalo v roce 2019 na ulici nebo v noclehárnách každou noc nejméně 700 000 osob, což představuje nárůst o 70 % během deseti let. Výbor je velmi znepokojen tímto rychle narůstajícím počtem osob, které se v EU v poslední době potýkají s bezdomovectvím;
7. poukazuje na to, že bezdomovectví je porušením lidských práv, jako je právo na bydlení zakotvené v revidované Evropské sociální chartě Rady Evropy. Bezdomovectví může být rovněž porušením několika občanských a politických práv, jako je právo být chráněn před nelidským a ponižujícím zacházením a právo na soukromý a rodinný život a v některých případech dokonce právo na život;
8. vítá, že bezdomovectví se postupně stává prioritou sociální politiky v Evropě i na mezinárodní úrovni. Bezdomovectvím se v poslední době zabývaly některé mezinárodní organizace, jako jsou OSN a OECD, a také orgány EU. Výbor tuto mezinárodní pozornost vítá a doufá, že členskými státy EU pomůže dále zlepšovat způsob, jakým řeší problém bezdomovectví;

9. poukazuje na to, že pandemie COVID-19 prokázala, že bezdomovectví má také rozměr týkající se veřejného zdraví. Zejména u osob bez domova žijících v ubytovacích zařízeních je větší pravděpodobnost, že se nakazí, budou hospitalizováni a na nákazu zemřou, a to kvůli jejich životním podmínkám a souvisejícím zdravotním potížím;

10. domnívá se, že bezdomovectví lze vyřešit, pokud bude trvalým a systémovým způsobem prováděna správná kombinace politik spočívající v cílených preventivních a koordinovaných opatřeních. Tato kombinace politik by měla zahrnovat úzkou spolupráci mezi sociálními službami a službami v oblasti bydlení, spolu se soudním systémem, a řešení, jejichž těžištěm bude otázka bydlení, jako je přístup „bydlení především“. Tato řešení zaměřená na boj proti deprivaci v oblasti bydlení a podporu sociálního začleňování jednotlivců a rodin potýkajících se se sociálně-ekonomickými problémy by mohla být optimalizována prostřednictvím inovativních forem bydlení financovaných pomocí veřejných a soukromých investic a investic třetího sektoru. Existují dostatečné důkazy, aby bylo možné dojít k závěru, že řešení problému bezdomovectví výhradně pomocí systému ubytovacích zařízení je neefektivní, neúčinné a nákladné;

11. souhlasí s tím, že řešení zaměřená na bydlení by měla být chápána spíše jako právo, než aby byla podmíněna behaviorálními reakcemi a/nebo výsledky⁽¹⁾. Zajištění bydlení by zároveň mělo být součástí komplexního přístupu, který zaručí poskytování strukturálních i individualizovaných podpůrných služeb, jež lidem napomohou vymanit se z bezdomovectví a budou na individuálním základě účinně řešit jeho základní příčiny. Zcela zásadní je úzká spolupráce mezi sociálními a zdravotnickými službami, zvláště v souvislosti s pandemií. Výbor zdůrazňuje, že je důležité zaměřit se také na prevenci, a to zavedením konkrétních opatření, jež pomohou těm, kteří jsou nejvíce zranitelní a ohrožení bezdomovectvím;

12. zastává názor, že pro kvalitní tvorbu politik a poskytování služeb jsou nezbytné aktuální statistiky o profilu a povaze bezdomovectví. Výbor lituje, že o bezdomovectví neexistují v EU žádné oficiální údaje, a vyzývá k bezodkladnému přijetí opatření k nápravě této situace;

13. navrhuje, aby členské státy a orgány EU s ohledem na to, že neexistuje evropská definice bezdomovectví, použily jako rámcovou definici typologii ETHOS, která obsahuje kategorie bez střechy, bez bytu, nejisté bydlení a nevyhovující bydlení. Usnadnila by se tak evropská spolupráce;

14. připomíná svou výzvu, aby se věnovala zvláštní pozornost problému bezdomovectví mladých LGBTIQ lidí, zvýšilo se o něm povědomí a podporovala se centra pro pomoc mládeži a azylové domy v místních komunitách⁽²⁾;

15. zdůrazňuje, že místní a regionální orgány jsou v boji proti bezdomovectví ústředními aktéry, avšak k tomu, aby zasahovaly efektivně, často postrádají důležité politické prostředky a finanční podporu. Politiky v oblasti bezdomovectví by proto měly zahrnovat všechny příslušné úrovně správy;

16. poukazuje na to, že trvalý a systémový přístup „bydlení především“ může být základem úspěšného řešení problému bezdomovectví, jak tomu je v některých členských státech EU, například ve Finsku;

17. vítá evropskou platformu pro boj proti bezdomovectví, kterou spustily Evropská komise a portugalské předsednictví EU v červnu 2021. Výbor je velmi potěšen zahrnutím této platformy do akčního plánu EU pro provádění evropského pilíře sociálních práv, ačkoli „v tomto ohledu lituje, že akční plán nestanoví pro boj s bezdomovectvím žádný kvantitativní cíl“⁽³⁾;

18. dále podporuje výzvu hlav států a předsedů vlád, aby se bezdomovectví řešilo jako priorita sociální politiky EU ve všech snahách o boj proti sociálnímu vyloučení a proti chudobě, jak je stanoveno v Portském prohlášení z května 2021;

⁽¹⁾ „Fighting homelessness and housing exclusion in Europe – A study of national policies“ (Boj proti bezdomovectví a vyloučení z bydlení v Evropě: studie vnitrostátních politik), Evropská síť sociální politiky (2019) (<https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=21629&langId=en>).

⁽²⁾ SEDEC-VII/015, Stanovisko VR Unie rovnosti: strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025.

⁽³⁾ Stanovisko Evropského výboru regionů Provádění evropského pilíře sociálních práv z místní a regionální perspektivy (COR-2021-01127).

Doporučení Evropského výboru regionů

19. vyzývá Evropskou komisi, aby při koordinaci platformy vystupovala aktivně a přidělila dostatečné zdroje EU na zajištění účinné správy a viditelného politického dopadu. Výbor očekává, že se členské státy jednak do platformy aktivně zapojí prostřednictvím všech úrovní správy, včetně místních a regionálních orgánů, a jednak budou usilovat o vymýcení bezdomovectví do roku 2030, jak se stanoví v Lisabonském prohlášení o evropské platformě pro boj proti bezdomovectví a uvádí v agendě OSN týkající se cílů udržitelného rozvoje do roku 2030. Je třeba konstatovat, že problém bezdomovectví ohrožuje dosažení několika cílů udržitelného rozvoje, konkrétně cílů 1, 2, 3, 6, 8, 10 a 11. Proto je nezbytné vypracovat průřezové politiky, které by se touto otázkou účinně zabývaly;

20. je odhodlán mít v platformě aktivní úlohu, a to i jako člen řídicího výboru, a tlumočit tak výzvy, jimž v boji proti bezdomovectví čelí místní a regionální orgány. V této souvislosti platformu naléhavě vyzývá, aby plně uznala úlohu místních a regionálních orgánů a usnadnila jejich plné zapojení do tohoto úsilí;

21. navrhuje, že ve své budoucí politické činnosti zohlední zájmy a obavy lidí bez domova a že do pracovních programů příslušných komisí, jako je SEDEC, začlení činnosti související s platformou. Výbor by mohl pravidelně pořádat evropskou konferenci o místních a regionálních politikách v oblasti bezdomovectví, které spadají do jeho působnosti;

22. navrhuje svěřit organizaci FEANTSA důležitou úlohu při koordinaci a/nebo řízení platformy, protože FEANTSA je aktuálně jediné evropské nadnárodní středisko znalostí a praxe v Evropě a jeho odborné znalosti jsou široce uznávány a již využívány při tvorbě politiky v oblasti bezdomovectví jak na úrovni EU, tak na úrovni členských států. Tyto odborné znalosti budou mít zásadní význam pro to, aby se zamýšlená platforma stala skutečností;

23. za čtyři důležité oblasti činnosti, jimiž by se platforma měla zabývat, považuje usnadňování nadnárodních výměn a vzájemného učení, podporu přístupu k fondům a možnostem financování z EU, shromažďování údajů a sledování pokroku v oblasti politik a určení slibných inovací, jako je přístup „bydlení především“, a pomoc při jejich rozvíjení;

24. navrhuje, aby se vzhledem k rychle rostoucímu zájmu různých zúčastněných stran, jako jsou vlády jednotlivých zemí, místní samosprávy, nevládní organizace a poskytovatelé bydlení, stal přístup „bydlení především“ prioritním tématem platformy. Výbor se domnívá, že tento přístup, který by měl být nutně doplněn o kvalitní služby sociální podpory, jež by lidem pomohly řešit osobní problémy, by neměl být pouze propagován na úrovni projektů, ale měl by v první řadě vést k systémové změně způsobu, jakým je bezdomovectví řešeno;

25. vyzývá Evropskou komisi, aby zajistila, že na bezdomovectví bude zaměřena značná pozornost ve všech příslušných politických iniciativách EU, jako jsou záruka EU pro děti, Evropská strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením, strategie EU pro osoby LGBT, strategie EU pro rovnost žen a mužů, rámec EU pro integraci Romů, záruky EU pro mladé lidi, akční plán pro sociální ekonomiku, program EU pro zdraví, pakt EU o migraci a iniciativa EU pro cenově dostupné bydlení;

26. vyzývá členské státy, aby k řešení problému bezdomovectví využily nebývalé možnosti fondů a financování ze strany EU, zejména těch, které souvisejí s ESF+, EFRR a Nástrojem pro oživení a odolnost. Komise by měla aktivně podporovat využívání strukturálních fondů ve spolupráci s řídicími orgány, místními a regionálními orgány a třetím sektorem. Výbor vyzývá Evropskou investiční banku, aby podpořila místní a regionální orgány při vypracovávání investičních návrhů, které by mohly být financovány v rámci Programu InvestEU jako součást Evropského centra pro investiční poradenství;

27. vyzývá Komisi, aby dále rozvíjela nadnárodní spolupráci mezi městy a místními a regionálními orgány a aby využila práce, která již byla v problematice bezdomovectví vykonána v rámci programu URBACT a iniciativy Městská inovativní opatření;

28. vyzývá členské státy a Komisi, aby v rámci evropského semestru posílily důraz kladený na problematiku bezdomovectví a zvážily vydání doporučení pro jednotlivé země týkajících se bezdomovectví pro ty členské státy, v nichž se bezdomovectví stalo závažným sociálním problémem;

29. vyzývá Radu Evropy, aby v souladu s čl. 31 odst. 2 aktualizované Evropské sociální charty (*) věnovala naléhavému problému bezdomovectví mimořádnou pozornost, a příslušné agentury EU, aby zvážily zahájení činností v souvislosti s touto problematikou s ohledem na její devastující dopad na jednotlivce a širší sociální strukturu. Vyzývá zejména k zapojení Agentury Evropské unie pro základní práva, neboť bezdomovectví je jedním z nejnaléhavějších případů porušování lidských práv v Evropě; k zapojení Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek, neboť bezdomovectví je nejextrémnější formou špatné životní úrovně; k zapojení Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí, neboť lidé bez domova jsou neúměrně postiženi infekčními nemocemi; k zapojení Evropského orgánu pro pracovní záležitosti, neboť bezdomovectví je mezi občany EU, kteří jsou mobilní z pracovních důvodů, v několika členských státech EU narůstajícím problémem; a k zapojení Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost, neboť bezdomovectví může být spouštěcím mechanismem nebo důsledkem závislosti;

30. vyzývá členské státy a Komisi, aby do svých politik začlenily rozvoj a financování sociálních inovací v oblasti bydlení – jimiž se zabývá příručka Evropské komise o sociálních inovacích – jakožto jeden ze způsobů, jak předcházet bezdomovectví;

31. vyzývá všechny členské státy, aby po konzultacích s regionálními a místními orgány vypracovaly vnitrostátní strategie v oblasti bezdomovectví, jejichž základem bude místní přístup výrazně zaměřený na bydlení, aby bylo možné účinně řešit konkrétní problémy, jimž různá města a regiony čelí. Výbor vyzývá Komisi, aby vytvořila evropský soubor nástrojů, jenž bude členským státům sloužit jako podpora při jejich strategickém plánování;

32. vyzývá místní a regionální orgány EU, aby okamžitě ukončily kriminalizaci a trestání osob přespávajících na ulici, a to v souladu s judikaturou v oblasti lidských práv a s požadavkem Evropského parlamentu.

V Bruselu dne 2. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

(*) Čl. 31 odst. 2: předcházet bezdomovectví a omezovat tento jev s cílem postupně jej odstranit (<https://www.coe.int/en/web/european-social-charter>).

Stanovisko Evropského výboru regionů – Akční plán EU pro ekologické zemědělství

(2022/C 97/07)

Zpravodaj:

Uroš BREŽAN (SI/Zelení), starosta obce Tolmin

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

1. vítá akční plán EU pro ekologické zemědělství a souhlasí s jeho komplexním přístupem, jenž je rozdělen do tří os a jehož cílem je stimulovat poptávku a produkci a zlepšit přispění ekologického zemědělství k řešení výzev v oblasti udržitelnosti a životního prostředí;
2. domnívá se, že ekologické zemědělství přispěje k plnění cílů Zelené dohody pro Evropu, strategie EU „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategie v oblasti biologické rozmanitosti, a to díky svému pozitivnímu dopadu na životní prostředí a klima, co se týče lepšího ukládání uhlíku a zdraví půdy, zachování biologické rozmanitosti a dobrých životních podmínek zvířat;
3. v rámci těchto cílů vítá ambiciózní celounijní cíl strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“, jímž je využívat do roku 2030 nejméně 25 % zemědělské půdy k ekologickému zemědělství a jehož dopad by měla posoudit Komise. Navrhuje stanovit závazné vnitrostátní cíle, a zohlednit tak rozmanitost zemědělství v jednotlivých evropských zemích a jejich regionech;
4. vyjadřuje politování nad tím, že SZP není plně v souladu s cíli akčního plánu EU pro ekologické zemědělství, Zelené dohody, strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategie v oblasti biologické rozmanitosti a že nemůže dostatečně kompenzovat zemědělce, kteří vyvíjejí další úsilí o ekologickou transformaci svého zemědělského podniku, a to například tím, že využívají půdu pro ekologické zemědělství;
5. vítá, že mezi osmi typy intervencí pro rozvoj venkova, jež jsou navrženy v nové SZP na období 2023–2027, jsou zahrnuty platby za závazky v oblasti životního prostředí a klimatu a další závazky hospodaření. Tento typ intervencí je pro členské státy povinný. Členské státy musí vyčlenit nejméně 30 % prostředků z EZFRV na intervence související s cíli v oblasti životního prostředí a klimatu. Tento typ zahrnuje také ekologické zemědělství, které tedy může být financováno jak v rámci ekorežimů, tak v rámci agroenvironmentálně-klimatických závazků druhého pilíře, nebo v rámci obou;
6. domnívá se, že výzva využívat do roku 2030 nejméně 25 % zemědělské půdy k ekologickému zemědělství musí být v souladu s produktivní realitou regionů a je nutné ji řešit za pomoci politických nástrojů, které budou podporovat vyvážený rozvoj ekologické produkce i poptávky a jež budou náležitě využívány na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni;
7. domnívá se, že je třeba se zaměřit mimo jiné na stimulaci nabídky a zároveň na podporu poptávky po ekologických produktech tím, že selepší informovanost o jejich přínosech a zvýší důvěra spotřebitelů v logo pro ekologickou produkci;
8. uvítal by konkrétnější opatření a podporu při navrhování opatření se zaměřením na ekologické zemědělství ve venkovských oblastech, která by prosazovala rovnější přístup a rovnější příjmy mezi ženami a muži v tomto odvětví a kladla by si za cíl motivovat a přilákat mladé zemědělce;
9. lituje, že pro jednotlivé iniciativy nebyly vyčleněny zvláštní a specifické rozpočtové prostředky, a požaduje, aby k podpoře provádění akčního plánu na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni byly důsledně využívány různé stávající finanční nástroje, konkrétně iniciativa LEADER / komunitně vedený místní rozvoj, propagační politika EU a program Horizont Evropa. Kromě toho také žádá, aby byl tento akční plán lépe financován z doplňkových celostátních, regionálních a místních fondů;
10. zdůrazňuje případ nejvzdálenějších regionů, které se vzhledem ke svým specifickým podmínkám potýkají při rozvoji ekologické produkce s vážnými omezeními, která je třeba řádně zohlednit za pomoci zvláštních opatření doprovázených zvýšeným financováním;

11. je potěšen tím, že Evropská komise hodlá každoročně pořádat celoevropský „Den ekologické produkce“;
12. schvaluje návrh, podle něhož by se od samého počátku vykonávaly monitorovací a hodnotící činnosti, a to za účelem posuzování provádění akčního plánu, intenzivnějšího shromažďování údajů o trhu a rozšíření analýz středisek EU pro sledování trhu tak, aby zahrnovaly i ekologické produkty;
13. naléhavě vyzývá členské státy, aby schválily vnitrostátní akční plány pro ekologické zemědělství, jež by se zaměřovaly na řešení konkrétních problémů jak na vnitrostátní, tak na místní úrovni. Měly by vycházet z otevřeného a demokratického konzultačního procesu s přístupem zdola nahoru, do něhož by byly zapojeny všechny zúčastněné strany, zejména ekologičtí zemědělci a ekologická sdružení, místní a regionální orgány, zástupci spotřebitelů a odvětví pohostinství;
14. vítá, že se akční plán pro ekologické zemědělství poprvé zmiňuje o „reálné ceně potravin“ a že Komise hodlá na toto téma provést specifickou studii, což má zásadní význam pro podporu přechodu ke spravedlivějšímu a udržitelnému potravinovému systému. Tato studie by měla přispět k uznání hodnoty ekologického zemědělství při vytváření veřejných statků;
15. poukazuje na to, že v životním prostředí jsou téměř všudypřítomná rezidua pesticidů, která mají potenciální vliv také na ekologické produkty. Vzhledem k tomu, že ekologičtí zemědělci zaručují vysoké environmentální normy produkce, nesmí být zatěžováni riziky, za něž nenesou odpovědnost. VR proto upozorňuje, že by nulová tolerance vůči reziduům pesticidů v ekologických produktech toto odvětví značně poškodila;
16. navrhuje, aby Evropská komise za účelem řešení tohoto problému:
- předložila iniciativy zaměřené na zjednodušení povolování účinných látek a přípravků na ochranu rostlin vhodných pro ekologické zemědělství, jsou-li nezávadné pro přírodu, životní prostředí a lidi. Zvláštní pozornost přitom musí věnovat produkci nejvzdálenějších regionů, jež se ve své většině co do objemu a charakteristických znaků liší od produkce kontinentální,
 - podpořila další harmonizaci postupů v případě zjištění reziduí pesticidů tím, že se zváží všechny výhody a nevýhody různých přístupů členských států,
 - podpořila studium a výzkum nových způsobů ošetření slučitelných s ekologickou produkcí;
17. vybízí členské státy k tomu, aby prozkoumaly, jak lze uplatňovat zásadu „znečišťovatel platí“, a ekologickým zemědělcům tak umožnily obdržet náhradu ušlého zisku v případě náhodné kontaminace jejich ekologické produkce;

Úloha místních a regionálních orgánů při provádění a hodnocení akčního plánu

18. zdůrazňuje, že místní a regionální orgány mají nejlepší předpoklady k tomu, aby zjišťovaly a řešily skutečné potřeby místních ekologických odvětví. V zájmu dosažení cílů nového akčního plánu pro ekologické zemědělství by proto tyto orgány měly být úzce zapojeny jak do provádění, tak do hodnocení jeho činností;
19. poukazuje na to, že místní a regionální orgány plní klíčovou úlohu, jelikož přispívají ke strukturování odvětví ekologického zemědělství, pokud jde o produkci, logistiku a obchod, usnadňují navazování strukturované spolupráce mezi producenty a spotřebiteli, zvyšují povědomí na místní úrovni, informují spotřebitele o pozitivním dopadu ekologického zemědělství a vytvářejí naučné programy určené pro předškolní a školní vzdělávání;
20. vyzdvihuje skutečnost, že místní a regionální orgány již dlouho podporují rozvoj ekologického zemědělství, zejména prostřednictvím řízení a provádění regionálních programů rozvoje venkova;
21. vyjadřuje politování nad tím, že regionální a místní orgány nebyly plně zapojeny do provádění předchozího akčního plánu pro ekologické zemědělství, jenž podle přezkumu provedeného Evropským výborem regionů v polovině období nesplnil své cíle;
22. naléhavě vyzývá Evropskou komisi, aby vytvořila platformu pro monitorování a hodnocení provádění akčního plánu, která by sdružovala všechny zúčastněné strany, zejména zástupce místních a regionálních orgánů;
23. zdůrazňuje, že v rámci zapojení místních a regionálních orgánů je v souladu se zásadami Územní agendy 2030 nutný místní přístup, aby bylo možné řešit různé potřeby venkovských, příměstských a městských oblastí v celé Evropě;

24. doporučuje, aby místní a regionální orgány zajišťovaly koordinaci a řádnou správu na všech správních úrovních. Zásadní význam má podpora průřezových opatření na místní úrovni i zapojení všech místních zúčastněných stran, které jsou vázány na odvětví ekologické produkce;

25. žádá Komisi, aby kladla větší důraz na ochranu vodních zdrojů, a vyzývá k výměně zkušeností, jež by umožnila povzbudit místní a regionální orgány k tomu, aby tyto osvědčené postupy uplatňovaly;

Podpora spotřeby

26. vítá, že jsou *biodistrikty* uznávány jako úspěšné nástroje pro rozvoj venkova a oceňuje záměr Komise podporovat jejich vytváření a provádění v členských státech;

27. doporučuje Komisi, aby do provádění této iniciativy zapojila místní a regionální orgány;

28. poukazuje na to, že *biodistikty* jsou pro místní a regionální orgány velkou příležitostí k podpoře rozvoje udržitelných potravinových systémů, které by vycházely ze spolupráce mezi zemědělci, občany/spotřebiteli, místními orgány veřejné správy, sdruženími a podniky působícími v oblasti obchodu, cestovního ruchu a kultury, jež dodržují zásady a metody ekologické produkce a spotřeby;

29. zdůrazňuje, že integrovaný a multifunkční přístup *biodistiktů* přináší rovněž velké výhody v oblasti environmentální, hospodářské a sociální udržitelnosti;

30. vyzývá proto místní a regionální orgány, aby se zapojily do vytváření *biodistiktů* a podporovaly rozvoj iniciativ vycházejících zdola, které mohou přispět k rozvoji venkovských oblastí a ke zvýšení spotřeby místních ekologických produktů;

31. doporučuje, aby Evropská komise přijala společný rámec a pokyny na úrovni EU, čímž by zaručila harmonizované provádění *biodistiktů* na úrovni členských států a zároveň by dbala na zachování jejich integrované a multifunkční povahy i jejich specifických rysů, a tak zajistila jejich úspěšné využívání;

32. doporučuje, aby Evropská komise zřídila na úrovni EU síť *biodistiktů*, jejímž účelem by bylo poskytovat podporu a společné služby všem *biodistiktům*;

33. doporučuje, aby místní a regionální orgány stimulovaly místní spotřebu ekologických produktů prostřednictvím finanční podpory místních trhů z vlastních, vnitrostátních i unijních zdrojů, a dále též prostřednictvím přímého prodeje i informačních a komunikačních kampaní zaměřených na stávající trhy a hospodářské subjekty způsobilé k přímému prodeji;

34. poukazuje na nutriční a environmentální výhody konzumace ekologických potravin a vyzývá k tomu, aby se řešila otázka dostupnosti konzumace ekologických potravin, a to co se týče cenové dostupnosti i dostupnosti v prodejnách, k nimž by měli spotřebitelé snadný přístup, a všem spotřebitelům se tak umožnilo nakupovat ekologické potraviny;

35. vítá skutečnost, že EU navýšila rozpočtové prostředky na propagaci ekologických produktů, a vyzývá Komisi, aby je v následujících letech zachovala;

36. s ohledem na současný přezkum propagační politiky EU doporučuje, aby Komise upřednostňovala ekologické produkty vyprodukované v EU, a to od zemědělských surovin až po jejich zpracování;

37. navrhuje doplnit logo EU pro ekologickou produkci o formulaci „Ekologický produkt EU“, jakož i možnost uvést označení regionu produkce, které budou umístěny pod obrázek zeleného listu, díky čemuž bude toto logo pro spotřebitele snadněji rozpoznatelné;

38. vítá návrh zvážit v rámci strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ různé možnosti ohledně označování týkající se dobrých životních podmínek zvířat a žádá, aby se s tímto procesem pokročilo, neboť se domnívá, že jasné, standardizované a povinné označování metody chovu by mohlo spotřebitele motivovat ke koupi ekologických produktů;

39. je potěšen tím, že Komise si přeje podporovat ekologické jídelny a hodlá zkoumat uplatňování kritérií pro zadávání zelených veřejných zakázek a zvýšit jejich využívání. Vítá cíl stanovit minimální povinná kritéria pro zadávání veřejných zakázek v oblasti udržitelných potravin s cílem propagovat zdravé a udržitelné stravování. Může být nezbytné přepracovat právní rámec pro zadávání veřejných zakázek, aby mohly veřejné orgány ve větší míře požadovat a zvýšit využívání místně vyprodukovaných potravin. Zvláštní pozornost a podpora by měla být poskytována rozvoji krátkých dodavatelských řetězců v nejvzdálenějších regionech;

40. navrhuje, aby školy a vzdělávací ústavy nabízely ekologické výrobky studentům, což by přispělo ke zdravým stravovacím návykům od raného věku, a tím i usnadnilo zvyšování povědomí o významu místních, tradičních a zdravých potravin;

41. zdůrazňuje úlohu, kterou plní místní a regionální orgány v rámci podpory většího využívání místních a regionálních ekologických produktů při zadávání veřejných zakázek v oblasti potravin, přispívání ke kolektivnímu informování a vzdělávání a zvyšování informovanosti spotřebitelů o ekologické produkci a zlepšování jejich důvěry v tuto produkci. Místní a regionální orgány mohou prostřednictvím zadávání veřejných zakázek rozvíjet dlouhodobá partnerství s místními ekologickými producenty a podněcovat tradiční zemědělce k přechodu na ekologickou produkci;

42. rovněž poukazuje na to, že místní a regionální orgány čelí několika překážkám týkajícím se zásobování veřejných jídelen místními a regionálními ekologickými produkty. Jedná se o logistické překážky, zejména nedostatek uzpůsobených prostor, strukturální překážky, jako je potřeba strukturovat trh a posílit dodavatelský řetězec s cílem sladit místní nabídku a poptávku, a o nedostatek lidských a technických zdrojů;

43. konstatuje, že k podpoře správného využívání ekologických potravin ve veřejných i soukromých jídelnách, stravovacích zařízeních a restauracích je zapotřebí silná politická vůle na celostátní a regionální úrovni;

44. navrhuje, že na úrovni EU by mohla být jako příklad osvědčeného postupu vypracována společná kritéria, jež by umožnila stanovit odpovídající pravidla inspekce pro veřejné jídelny;

45. konstatuje, že zvýšení poptávky podporuje rozvoj regionální produkce, a vyzývá proto k označování jídelen a restaurací, a to jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru, s uvedením minimálního procentního podílu zdravých, ekologických a místně vyprodukovaných potravin využívaných ve výrobních procesech;

46. vyzývá členské státy a místní a regionální orgány, aby zrevidovaly své právní předpisy týkající se zadávání veřejných zakázek a rozpočtu, a zajistily tak, aby ekologické produkty využívané ve veřejných jídelnách byly certifikované;

47. uznává, že místní a regionální orgány dosud dostatečně neznají možnosti, které skýtají zelené veřejné zakázky, a vybízí je, aby se přenesly přes kritérium ceny a uplatňovaly kritéria udržitelnosti;

48. navrhuje vytvořit společnou platformu EU pro ekologické producenty v členských státech EU, která by usnadnila mimo jiné výměnu osvědčených postupů, porozumění právním předpisům EU, odbornou přípravu, akce a možnosti navazovat projektová partnerství;

49. za tímto účelem trvá na tom, že je důležité zajistit odpovídající program odborné přípravy a budování kapacit jak pro veřejné zadavatele (celostátní, regionální a místní), tak pro ekologické producenty a zpracovatele, aby se vyřešily strukturální a logistické překážky a podpořilo se používání kritérií zelených veřejných zakázek;

Stimulace produkce

50. konstatuje, že v roce 2019 představovala rozloha půdy využívané k ekologické produkci v EU přibližně 9 %, přičemž pouze 64 % certifikované ekologické půdy pobíralo příspěvky na podporu ekologické produkce ⁽¹⁾;

51. poukazuje na to, že v rámci stávající SZP je ekologické zemědělství nedostatečně financováno. I když je 8 % celkové zemědělské půdy v EU využíváno na ekologické zemědělství, dotace na ekologické zemědělství představují pouze 1,5 % celkového unijního rozpočtu na zemědělství. Zvláštní pozornost a podporu je třeba zaměřit na rozvoj malých venkovských oblastí a méně rozvinutých regionů, kde zemědělství představuje hlavní ekonomické odvětví;

52. zdůrazňuje, že má-li se do roku 2030 rozloha půdy využívané k ekologické produkci v EU ztrojnásobit, je zapotřebí trojnásobně až pětinasobně zvýšit výdaje SZP na ekologické zemědělství, což znamená, že na odvětví ekologického zemědělství by mělo být vyčleněno až 15 % výdajů SZP ⁽²⁾;

⁽¹⁾ IFOAM Organics Europe.

⁽²⁾ Tamtéž.

53. s politováním však konstatuje, že dohoda dosažená v souvislosti s příští SZP není v oblasti finanční podpory ekologického zemědělství dostatečně ambiciózní;

54. je znepokojen tím, že vzhledem k celounijním cílům, jichž má být v oblasti ekologického zemědělství dosaženo, některé dostupné návrhy vnitrostátních strategických plánů SZP neposkytují ve srovnání s předchozím programovým obdobím dostatečné dotace pro ekologické zemědělce;

55. doporučuje, aby členské státy a místní a regionální orgány ve svých strategických plánech upřednostňovaly řešení specifických potřeb regionálního a místního ekologického zemědělství a poskytovaly v tomto směru odpovídající finanční podporu;

56. doporučuje, aby Komise důkladně posoudila vnitrostátní strategické plány předložené členskými státy s cílem sledovat, že přispějí k plnění cíle využívat do roku 2030 25 % zemědělské půdy k ekologickému zemědělství;

57. podporuje postup v rámci nové SZP, který spočívá v posouzení konkrétních okolností a potřeb členských států, a zejména náročnosti podmínek produkce v nejvzdálenějších regionech, pokud jde o růst odvětví ekologické produkce, a zajištění toho, aby členské státy co nejlépe využívaly možnosti, které nabízí nová SZP, na podporu svého vnitrostátního odvětví ekologické produkce. Komise by měla věnovat zvláštní pozornost podpoře zaostávajících členských států / regionů a poskytovat další pokyny těm členským státům / regionům, které již přispívají k dosažení cíle 25 %. Všechny členské státy by měly do roku 2030 přispět ke splnění společného cíle;

58. doporučuje, aby členské státy a místní a regionální orgány pevněji ukotvily ekologické zemědělství v oblasti vzdělávání a na zemědělských fakultách a aby vytvořily učební materiály a odbornou přípravu v oblasti ekologického zemědělství, které by byly zaměřeny na potřeby prvovýroby i zpracování a přeměny;

59. doporučuje místním a regionálním orgánům, aby urychlily přechod na ekologické zemědělství tím, že budou poskytovat podporu a poradenství pro zakládání, přeměnu nebo převod zemědělských podniků, které se rozhodnou pro ekologické zemědělství;

60. zdůrazňuje význam rozvoje ekologického zemědělského zpracovatelského průmyslu na regionální a místní úrovni pro upevnění růstu primární produkce. Pro ekologické zemědělce i pro spotřebitele může být přínosná podpora krátkých potravinových řetězců, jelikož snižuje náklady na dopravu, zvyšuje udržitelnost a zároveň rozvíjí hospodářství venkova a vytváří přidanou hodnotu v oblasti produkce;

61. doporučuje proto, aby členské státy a místní a regionální orgány zavedly zvláštní opatření pro subjekty zabývající se zpracováním a prodejem ekologických potravin, a ve všech regionech tak usnadnily harmonický rozvoj produkce a vytvořily příznivé prostředí pro krátké dodavatelské řetězce. V této souvislosti navrhuje:

- podporovat drobný zemědělský zpracovatelský průmysl navazující na zemědělské podniky,
- zvýšit počet mobilních zpracovatelských zařízení pro malé zemědělské podniky (jatká, zpracovatelské závody, mlýny atd.) a podporovat společné využívání zpracovatelských zařízení na místní úrovni s cílem překonat právní překážky vyplývající z norem v oblasti zdraví a bezpečnosti a z norem týkajících se zdraví zvířat,
- stimulovat zapojení zemědělských družstev do uvádění ekologických produktů na trh a do jejich zpracování i jejich účast ve veřejných zakázkách v oblasti potravin;

62. zdůrazňuje, že pro splnění cíle 25 % jsou důležité hospodářské organizace, účinné nástroje regulace trhu a financování organizací producentů. Producentům by například měla být stanovena minimální cena, která by převyšovala průměrnou výrobní cenu ekologické zemědělské produkce, a byl jim tak zajištěn stabilní minimální příjem. V případě nerovnováhy na trhu, kdy růst poptávky neumožňuje absorbovat růst nabídky, by měla být Komise zmocněna aktivovat zvláštní mechanismus veřejných intervencí pro ekologické produkty;

63. konstatuje, že zvyšující se nekalá soutěž ekologických produktů ze zemí mimo EU by mohla toto odvětví oslabit, a doporučuje, aby Evropská komise zaručila spravedlivý, vyvážený a transparentní obchod a vyžadovala reciprocitu povinností a pravidel pro ekologickou produkci dováženou do EU s cílem zajistit rovné zacházení a účinnou ochranu evropských spotřebitelů. Ze stejných důvodů by se mělo výše uvedené uplatňovat i na akvakulturu, aby se ochrana životního prostředí a udržitelná správa oceánů a moří rozšířila i na země mimo EU;
64. doporučuje Evropské komisi, aby podpořila vytvoření společné platformy EU, která by usnadnila možnosti dovozu a vývozu pro místní ekologické zemědělce tím, že bude rozvíjet služby pro internetový prodej v EU a poskytovat podporu logistice a úspěšným partnerstvím v této oblasti;
65. doporučuje členským státům, aby v rámci ekorežimů nové SZP zavedly systém bonus/malus, jak uvedl ve svém minulém stanovisku k agroekologii;
66. poukazuje na to, že od 1. ledna 2022 se začne používat nové nařízení EU o ekologické produkci a do některých odvětví ekologické produkce přinese významné změny. Pro zajištění úspěšného provádění má zásadní význam rovnováha mezi harmonizací na úrovni EU a přizpůsobením na regionální úrovni, přičemž však musí být dodržovány zásady ekologické produkce;
67. v důsledku toho vyzývá Komisi, aby monitorovala dopad nového nařízení, a bylo tak možné účinně reagovat na případné obtíže, jež by vyvolalo uplatňování nových pravidel;
68. uznává, že v odvětví živočišné výroby má přechod na ekologickou produkci velký význam a potenciál;
69. vítá záměr Komise posílit ekologickou akvakulturu. Toto odvětví čelí tvrdé konkurenci ze zemí mimo EU, neboť téměř 80 % ryb určených ke spotřebě na vnitřním trhu se do EU dováží⁽³⁾;
70. doporučuje proto, aby Komise zajistila odpovídající podporu a zvýšila financování určené na výzkum a vývoj v oblasti ekologického zemědělství, akvakultury a živočišné výroby v EU, aby bylo možné vyřešit nedostatek náležitých vstupních produktů, konkrétně certifikovaných ekologických osiv, ekologických krmiv obsahujících bílkoviny a vitamin B, a snížit závislost na dovozu;
71. vítá návrh Komise zvýšit financování určené na výzkum a vývoj v oblasti ekologického zemědělství v rámci programu Horizont Evropa a zdůrazňuje zejména to, že je důležité stanovit zvláštní výzvy k podávání návrhů a rozpočtové prostředky na ekologickou produkci.

V Bruselu dne 2. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽³⁾ Názory Copa-Cogeca na akční plán pro podporu ekologické produkce.

Stanovisko Evropského výboru regionů – Udržitelná modrá ekonomika a akvakultura

(2022/C 97/08)

Zpravodaj: Bronius MARKAUSKAS (LT/EA), starosta venkovské obce Klaipėda**POLITICKÁ DOPORUČENÍ**

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Obecné připomínky**Udržitelná modrá ekonomika**

1. vítá sdělení Evropské komise „o novém přístupu pro udržitelnou modrou ekonomiku v EU – Přeměna modré ekonomiky EU pro udržitelnou budoucnost“, v němž je představena celková vize Komise a stanovena strategie pro udržitelnou modrou ekonomiku v námořních sektorech a odvětvích. V této souvislosti vítá přechod od koncepce „modrého růstu“ ke koncepci „modré ekonomiky“;
2. souhlasí s tím, že bez modré ekonomiky nelze uskutečnit cíle Zelené dohody a přejít na udržitelnější a ekologičtější hospodářství. Plnění cílů Zelené dohody a udržitelný rozvoj ve všech odvětvích vyžaduje radikální změny, díky nimž by se snížil dopad lidské činnosti na moře a oceány a byly by chráněny zdroje a biologická rozmanitost. U těchto změn musí být rovněž zajištěn soulad s hospodářskou a sociální udržitelností námořních činností;
3. podporuje proto myšlenku větší provázanosti zelené a modré politiky. Oceány jsou jedním z hlavních světových zásobníků biologické rozmanitosti. Představují více než 90 % světového životního prostoru a ročně absorbují přibližně 26 % antropogenních emisí oxidu uhličitého a více než 90 % přebytečného tepla v atmosféře. Z četných studií vyplývá, že biologická rozmanitost moří má zásadní význam pro zdraví planety a dobré sociální podmínky;
4. zdůrazňuje, že nezbytným předpokladem prosperující modré ekonomiky jsou živé oceány a že modrá ekonomika nesmí překračovat ekologické meze – v souladu s koncepcí planetárních mezí. V zájmu dosažení cílů strategické agendy EU by tudíž klíčovou prioritou měla být udržitelná správa oceánů a moří, jež by byla založena na znalostech, osvětě a přeshraniční spolupráci. Velký význam v tomto směru mají rovněž výměna aktuálních údajů a sledování společných cílů;
5. konstatuje, že modrá ekonomika má značný sociální a hospodářský dopad nejen na pobřežní a přímořské regiony, ale také na Evropskou unii jako celek, a že může zajistit ekologické a inkluzivní oživení po pandemii COVID-19, zejména v nejvíce postižených odvětvích, jako je cestovní ruch a rybolov. V mnoha zemích má modrá ekonomika rozsáhlý pozitivní dopad na HDP;
6. konstatuje, že energie z moří může hrát důležitou úlohu při posilování spolehlivosti a bezpečnosti dodávek energie. Využívání energie z moří – bude-li v souladu se stávajícími činnostmi a šetrné k mořským stanovištím – by snížilo závislost zemí na fosilních palivech, přispělo ke zmírnění změny klimatu a napomohlo vytváření nových kvalitních pracovních míst, zejména v evropských pobřežních regionech, v nichž často panuje vysoká nezaměstnanost;
7. zdůrazňuje přínos námořních odvětví k transformaci energetiky a boji proti změně klimatu, zejména prostřednictvím odvětví obnovitelné energie, dekarbonizace námořní dopravy a oběhového hospodářství, včetně recyklace plastů z oceánů;
8. připomíná zejména, že emise z námořní dopravy se za posledních 20 let zvýšily o téměř 32 %. Rozvoj udržitelného loďařského průmyslu by mohl významně přispět k dosažení klimatických cílů Evropské unie. V této souvislosti podporuje cíle Evropské komise spočívající v potenciálním snížení emisí z mezinárodní námořní dopravy do ovzduší během příštích deseti let, a to až o 80 % u SO₂ a až o 20 % u NO_x. Je však nezbytné mít na paměti potřeby nejvzdálenějších regionů, které kvůli své odlehlosti a značné závislosti na letecké a námořní dopravě, pokud jde o zajištění jejich dopravního propojení a zásobování, vyžadují opatření zvláště přizpůsobená jejich specifickému strukturálnímu uspořádání;

9. zdůrazňuje, že v zájmu ochrany a vytváření udržitelných a kvalitních pracovních míst, zejména v loďařském průmyslu, je nezbytné chránit Evropu před nekalou hospodářskou soutěží, která narušuje její průmyslovou strukturu;

10. podporuje průřezový přístup k námořním odvětvím, který integruje všechny námořní činnosti – jak tradiční, tak nové, civilní i vojenské – a zohledňuje kritické průřezové výzvy týkající se ekologické a digitální transformace a průmyslu 4.0;

11. vítá záměr Evropské komise zřídit modré fórum pro shromažďování znalostí a zkušeností, vytváření synergií, hledání kreativních řešení a podporu rozvoje tohoto odvětví, stejně jako její záměr formulovat návrhy za účelem koordinace využívání finančních prostředků v této oblasti;

12. poukazuje na to, že vlády jednotlivých států neuplatňují konstruktivní přístup, pokud jde o rozvoj mořské ekonomiky. Podpora tohoto odvětví existuje ve většině pobřežních států pouze na papíře, přičemž v národních plánech a strategiích pro inteligentní specializaci není mořské ekonomice věnována dostatečná pozornost, finanční podpora je nedostačující a pravidla a kritéria pro její poskytování jsou příliš složitá;

Akvakultura

13. konstatuje, že akvakultura se v poslední době stala významnou oblastí modré ekonomiky. Jedná se o odvětví se značným potenciálem jak pro hospodářství, tak pro ochranu životního prostředí. Kromě toho má potenciál vytvářet pracovní místa a poskytovat lidem v pobřežních a venkovských oblastech nové příležitosti k hospodářskému rozvoji, přičemž některé postupy v odvětví akvakultury, jako je například chov slávek, přispívají ke zmírňování dopadů změny klimatu a k ochraně ekosystémů využitím postupů s nízkým dopadem;

14. vítá sdělení Komise o strategických zásadách pro udržitelný rozvoj akvakultury v EU a zdůrazňuje, že akvakultura významně přispívá k překonání výzvy, kterou představuje poskytování vysoce kvalitních potravin, a k zajišťování dodávek mořských a sladkovodních produktů na rostoucí trh, pokud nebudou negativně zasaženy volně žijící rybí populace a bude podpořeno provádění Zelené dohody pro Evropu a strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a rozvoj udržitelné modré ekonomiky;

15. vítá prezentaci strategie zaměřené na dobré životní podmínky zvířat, zejména pokud jde o definici ověřitelných ukazatelů, ustanovení ohledně odborné přípravy producentů, výzkum týkající se parametrů dobrých životních podmínek zvířat specifických pro jednotlivé druhy a diverzifikaci spojenou s upouštěním od monokultur. Zdůrazňuje, že nyní je na členských státech, aby v souladu s těmito novými pokyny aktualizovaly své vnitrostátní plány;

16. zdůrazňuje význam specifických cílů stanovených pro akvakulturu ve strategii „Od zemědělce ke spotřebiteli“, zejména pokud jde o omezení prodeje antimikrobiálních látek a značné rozšíření ekologické akvakultury. Vítá záměr Komise přijmout opatření s cílem omezit do roku 2030 celkový prodej antimikrobiálních látek pro hospodářská zvířata a akvakulturu o 50 %;

17. konstatuje, že strategie EU a další právní dokumenty obsahují pokyny a doporučení pro rozvoj tohoto odvětví, poukazuje však na skutečnost, že pokud jde o to, jakým způsobem má být akvakultura rozvíjena, nemají místní a regionální orgány, jež v této oblasti nemají výlučnou pravomoc, k dispozici žádnou podrobnější analýzu, která by se opírala o praktické znalosti, přesnější údaje a konkrétní opatření;

18. zdůrazňuje, že nejdůležitější podmínkou pro rozvoj akvakultury je udržitelný rozvoj. Vyzývá proto ke stanovení jasné definice „udržitelné akvakultury“, jež by zohledňovala environmentální, sociální a hospodářská kritéria. Dlouhodobý strategický přístup k udržitelnému růstu akvakultury v EU by přispěl k oživení tohoto odvětví po krizi COVID-19 a zajistil by dlouhodobou udržitelnost a odolnost;

19. opakuje, že by akvakultura měla být uznána jako samostatná oblast politiky, přičemž by pro ni mělo být stanoveno odpovídající financování, aby tak představovala doplněk tradičního rybolovu. Konstatuje, že Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond již po mnoho let poskytuje prostředky na podporu udržitelných akvakulturních činností a zpracovávání produktů akvakultury a jejich uvádění na trh. Domnívá se rovněž, že je třeba napomoci ekologické akvakultuře tím, že budou podporovány místní trhy s produkty evropské akvakultury a že bude snížena administrativní zátěž, která brání účinnému rozvoji tohoto odvětví. Je rovněž třeba stanovit obecné směry pro rozumný přístup k prostoru za účelem jeho rozvoje, zejména v případě pobřežního prostoru, přičemž tyto směry musí být v souladu s ostatními politikami, jako jsou politiky v oblasti životního prostředí;

20. vítá výzvu Komise určenou členskými státy EU, aby do svých národních strategických plánů pro akvakulturu zahrnuly zvýšení produkce ekologické akvakultury a aby na tento účel vyčlenily část prostředků z Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu;

21. opakuje, že je třeba urychlit přechod k udržitelnému chovu ryb spolu se změnami v zemědělství, neboť rybolov a akvakultura jsou důležitými prvky udržitelných potravinových systémů. Podporuje rovněž cíl prosazovat rybolov šetrný k životnímu prostředí a obnovovat rybí populace a ochranu mořských ekosystémů prostřednictvím posílení rybolovných činností, jež jsou environmentálně, hospodářsky a sociálně udržitelné a konkurenceschopné;

22. vyzývá k tomu, aby byly na úrovni EU stanoveny právně závazné cíle zaměřené na obnovu a zachování biologické rozmanitosti moří a na obnovu poškozených ekosystémů. Místní a regionální orgány mohou společně s členskými státy, Komisí a Evropskou agenturou pro životní prostředí pomoci určit a vymezit další chráněné mořské oblasti;

Finanční podpora a investice

23. poukazuje na to, že pro úspěšný rozvoj modré ekonomiky mají zásadní význam udržitelné investice. Je důležité vytvořit příznivé rámcové podmínky, které usnadní a budou stimulovat veřejné a soukromé investice do rozvoje modré ekonomiky. Je nezbytné financovat inovace – včetně inovací digitálních – a vývoj nových produktů, investovat do inovativních technologií a inteligentních řešení a podporovat nové technologie, jako jsou obnovitelné zdroje energie z moří, námořní odvětví nebo biopodniky modré ekonomiky, aby se mohly rozvíjet v rámci planetárních mezí;

24. naléhavě žádá Evropskou komisi, aby v otázce udržitelných investic do námořního sektoru a zejména námořního průmyslu více využívala regiony, jejich strategie pro inteligentní specializaci a jejich ekonomické ekosystémy k utváření celoevropských sítí spolupráce schopných konkurovat mezinárodním aktérům. Tyto sítě pod značkou „European Sea Tech“ by měly být schopny reagovat na výzvy Evropské komise k předkládání návrhů na vývoj a financování prvních fází jejich vysoce rizikových projektů;

25. odkazuje na požadavek ze svého dřívějšího stanoviska k modrému růstu, aby 10 % projektů rámcového programu pro výzkum a inovace mělo významný přínos k řešení výzev mořského a námořního výzkumu;

26. připomíná, že Komise ve svém sdělení o novém přístupu k udržitelné modré ekonomice v EU vychází z toho, že se Zelená dohoda pro Evropu zavazuje, že bude věnovat zvláštní pozornost úloze nejvzdálenějších regionů EU. Vyzývá proto Komisi, aby tomuto závazku dostala vypracováním konkrétního akčního plánu s plánovanými finančními zdroji;

27. s politováním konstatuje, že potenciál modré ekonomiky, zejména její možný významný přínos k dosažení cílů Zelené dohody, nebyl dostatečně zohledněn při přezkumu plánů na podporu oživení financovaných z nástroje NextGenerationEU, jako je přímé financování strukturálních a rizikových projektů z evropských prostředků a vytváření regionálních investičních platform;

28. je toho názoru, že koncepci udržitelných investic je třeba chápat tak, že pokud jde o technologický pokrok a vědecký výzkum, je nezbytné společné úsilí ze strany podnikatelské sféry i vlád členských států s cílem investovat do projektů, v nichž jsou sloučeny sociální, hospodářské a environmentální přínosy. V této oblasti je obzvláště důležitá spolupráce mezi akademickou obcí a podniky;

29. vítá plány Komise zintenzivnit spolupráci s evropskými finančními institucemi s cílem podpořit veřejné a soukromé investice a upozorňuje na význam platformy BlueInvest a na prostředky vyčleněné z unijního rozpočtu na fondy EU a zvláštní programy pro rozvoj tohoto odvětví, přičemž navrhuje posoudit možnost vytvoření jediného fondu nebo nástroje pro koordinovaný přístup k finančním prostředkům;

30. vítá výzvu Komise určenou členskými státy EU, aby do svých národních plánů pro oživení a odolnost a do národních operačních programů různých fondů EU zahrnuly investice do udržitelné modré ekonomiky;

31. považuje za obzvláště důležité podporovat při rozvoji udržitelné akvakultury využívání inovativních finančních nástrojů, podporovat investice do vyspělých technologií, vytvářet příznivé podmínky pro zapojení soukromého sektoru a poskytovat finanční prostředky na výzkum a technický rozvoj, aby se napomohlo diverzifikaci a inovacím v udržitelné akvakultuře;

32. vyzývá k přezkumu pravidel pro udělování grantů EU a domnívá se, že hlavními kritérii pro poskytování podpory by měly být inovace, vytváření hodnot a především uplatňování udržitelných řešení;

33. považuje za nezbytné prozkoumat možnost klasifikovat akvakulturu s nízkým dopadem jako ekologickou i v případě recirkulačních systémů a poskytnout finanční podporu na její další rozvoj, pokud splňuje příslušná kritéria týkající se spotřeby energie a zdrojů, ochrany zvířat a udržitelné recyklace odpadů. Pro akvakulturu je v současné době obtížné čerpat finanční prostředky EU, ačkoli se v praxi ukázalo, že používané inovativní technologie umožňují splňovat při technických postupech nejvyšší environmentální požadavky (např. vzniklý odpad, jako je kal, lze používat v zemědělství, odpadní vody jsou čistěny podle nejprísnějších norem a opětovně využívány atd.);

34. poukazuje na to, že otázky financování jsou obzvláště důležité pro malé země s menším objemem investic, nižším HDP a omezenějšími příležitostmi k inovacím, a konstatuje, že by bylo vhodné posoudit potřeby malých zemí a přijmout zvláštní režimy podpory;

Úloha místních a regionálních orgánů

35. zdůrazňuje významnou úlohu místních a regionálních orgánů při přechodu na zelenou ekonomiku. Prostřednictvím aktivní účasti na rozhodovacím procesu a účinné správy fondů soudržnosti a ekologických inovací by regionální samosprávy mohly podstatně přispět k dosažení cílů Zelené dohody;

36. vyjadřuje politování nad tím, že ve většině zemí nejsou regionální samosprávy zapojeny do vypracovávání a provádění celostátních politik a že převažuje centralizovaný přístup, v jehož rámci nejvyšší úroveň určuje potřeby a přijímá rozhodnutí, aniž by ohledně rozvoje mořské ekonomiky vedla konzultace s regiony. Vyzývá proto Evropskou komisi a vlády členských států, aby při provádění dalších opatření v této oblasti považovaly místní a regionální orgány za rovnocenné partnery ústřední úrovně;

37. opakuje svou výzvu Evropské komisi, aby členským státům předložila návrh pravidel ohledně toho, jak by místní a regionální orgány měly být zapojeny do určování, vypracovávání, plánování a řízení opatření, a aby těmto orgánům svěřila jasněji vymezené a rozsáhlejší pravomoci. Intenzivnější zapojení místních orgánů by zajistilo lepší rozvoj udržitelné modré ekonomiky díky tomu, že by byly rozvíjeny dynamické a udržitelné ekosystémy modré ekonomiky, podporovány inovace, uplatňována inteligentní řešení a vytvářena pracovní místa;

38. vítá záměr Evropské komise pomoci pobřežním městům a regionům řídit ekologickou a digitální transformaci na místní úrovni a plně využít finanční prostředky a pobídky z EU, a to tím, že vypracuje balíček opatření na podporu oživení („Plány pro místní zelené dohody“) a strategické zásady (např. „Výzva pro inteligentní města“);

39. navrhuje vytvořit právní a rozpočtový rámec, který by mohl podnítit vypracování a rozvoj regionálních a místních strategií pro modrou ekonomiku, jež by zahrnovaly různé činnosti v této oblasti, přičemž výchozí zásadou by byla vzájemná slučitelnost těchto činností, zejména s činnostmi stávajícími. Zejména je třeba zdůraznit význam technologického rozvoje spojeného s námořními odvětvími a výrobou energie a význam produkce kvalitních bílkovin mořského původu coby faktoru globální konkurenceschopnosti;

40. zdůrazňuje, že místní a regionální orgány hrají důležitou roli v rozvoji evropské akvakultury. Místní a regionální orgány jsou často odpovědné za postup udělování povolení v oblasti rybolovu a za řízení a poskytování podpory malým a středním podnikům v tomto odvětví působícím na jejich území, čímž v těchto oblastech získávají značné zkušenosti. Tato blízkost danému odvětví je zdrojem zkušeností, které je třeba uznat, koordinovat a dobře využít;

41. je toho názoru, že by místní orgány měly být intenzivněji zapojeny do utváření politiky v oblasti akvakultury, a opakuje, že regiony potřebují jasné pokyny pro udržitelný rozvoj akvakultury v EU a konkrétní akční plán;

42. s politováním konstatuje, že byl snížen rozpočet programu INTERREG na financování územní spolupráce, neboť mohl stimulovat spolupráci pobřežních regionů a ostrovů, které mají společné potřeby v téže mořské oblasti. Mohly tak být připraveny společné strategie pro přizpůsobení a společné přístupy k řízení pobřežních oblastí, investicím do udržitelné ochrany pobřeží a přizpůsobení hospodářských činností v pobřežních oblastech. Domnívá se však, že navzdory sníženému rozpočtu byla účinnost politik posílena rovněž díky pilotním režimům, prostřednictvím investic a v důsledku koordinace s programy pod přímým řízením, které tomuto odvětví skýtají příležitost využít nové nápady;

43. v této souvislosti vyzývá k tomu, aby byly pokud možno a s ohledem na zájem místních a regionálních orgánů standardně stanovovány strategie pro přímořské oblasti coby základní referenční rámce. Tyto strategie představují jeden z prvků, který je zapotřebí zohlednit při vypracování strategií inteligentní specializace a při plánování evropských fondů;

44. považuje za zásadní usilovat o dosažení cíle, kterým jsou přístavy s nulovými emisemi, jak je stanoveno ve strategii pro udržitelnou a inteligentní mobilitu, kterou předložila Evropská komise, a navrhuje plné uznání přístavů jako platformem modré ekonomiky a hybné síly rozvoje námořního průmyslu;

Územní plánování námořních prostor a význam přístavů

45. konstatuje, že rozvoj udržitelné modré ekonomiky, včetně akvakultury, rybolovu a sběru měkkýšů, je možný pouze tehdy, jsou-li k dispozici odpovídající oblasti a mají-li podniky přístup do vod. Přístup do oblastí, v nichž lze provádět hospodářskou činnost, a přístup do vod představují, pokud jde o rozvoj evropské akvakultury, i nadále velkou výzvu. Je proto nanejvýš důležité zajistit odpovídající územní plánování námořních prostor prostřednictvím koordinace a co nejrychlejšího zapojení příslušných zainteresovaných stran;

46. opakuje výzvu, aby byly vypracovány návrhy týkající se územního plánování námořních prostor a zavedení chráněných mořských oblastí a ekologických koridorů v souladu s cíli strategie v oblasti biologické rozmanitosti, což umožní zvrátit úbytek biologické rozmanitosti, přispět ke zmírňování změny klimatu a zvýšit odolnost vůči tomuto jevu a současně to přinese značné finanční a sociální výhody, přičemž cílem je rovnováha mezi využíváním rybolovných zdrojů a schopností moře je obnovovat;

47. vyzývá k přijetí právně závazných cílů EU v zájmu obnovy a zachování mořské biologické rozmanitosti a ekosystémů. Místní a regionální orgány mohou pomoci určit a vymezit další chráněné mořské oblasti;

48. upozorňuje na důležitou úlohu přístavů, zejména v odlehlých regionech, jakými jsou například nejvzdálenější regiony, pokud jde o rozvoj a podporu modré ekonomiky, řízení oběhového hospodářství a uplatňování ekologických řešení, která pomáhají dosáhnout cílů Zelené dohody;

49. domnívá se například, že během období ekologické transformace je naléhavě zapotřebí zvýšit podporu investic do přístavů, pokud jde o tankování LNG do lodí, a obecněji do infrastruktury, která přispívá ke snížení ekologické stopy lodí (elektrické připojení při kotvení v přístavu pomocí technologií s nízkými emisemi);

50. žádá, aby byl lépe podporován rozvoj výroby zeleného vodíku v přístavech a jeho výroba byla začleněna do energetické politiky EU a vznikajících vodíkových koridorů;

51. připomíná, že přístavy mohou hrát významnou úlohu při podpoře modré ekonomiky a rozvoji strategií týkajících se této oblasti, a to díky rozmanitosti svých námořních činností;

52. domnívá se, že přístavy jakožto důležité články dopravních řetězců a hospodářských oběhů mezi zeměmi by se do budoucna měly stát energetickými uzly využívajícími současně obnovitelné zdroje energie a nízkouhlíkové systémy. To by přispělo k rozvoji oběhového hospodářství a díky tomu by se zlepšily životní podmínky lidí žijících v přístavních oblastech. Je proto nezbytné dále rozvíjet infrastrukturu námořních přístavů a zpřístupnit nové oblasti vhodné pro nákladní dopravu a potenciálně nové námořní činnosti (např. větrné turbíny na moři a udržitelná akvakultura);

Snížení administrativní zátěže a zlepšení konkurenceschopnosti

53. vyjadřuje politování nad tím, že účinnému rozvoji akvakultury a dalších námořních činností brání řada vnitřních problémů, jako jsou příliš zdlouhavé a složité schvalovací postupy a omezený přístup do vod a do oblastí, v nichž lze provádět hospodářskou činnost. Komplexnost schvalovacích postupů a nedostatečná transparentnost představují překážky pro plný rozvoj evropské akvakultury, a proto je třeba zjednodušit a vyjasnit platné právní předpisy a zajistit jejich vzájemný soulad;

54. navrhuje, aby bylo co nejdříve zřízeno jednotné kontaktní místo pro udělování licencí v odvětví akvakultury, a to s cílem urychlit schvalovací postupy a usnadnit komunikaci mezi aktéry a různými orgány na různých úrovních. Kromě toho doporučuje zavést pro místní orgány vzdělávací moduly týkající se otázek vydávání povolení, aby se urychlilo uplatňování předpisů EU;

55. konstatuje, že v zájmu posílení konkurenceschopnosti a udržitelnosti akvakultury má rozhodující význam, aby byly dodržovány normy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, ochrany zdraví a ochrany klimatu a aby o dodržování těchto norem byly prostřednictvím etiket přesně a dostatečně informováni spotřebitelé;

56. poukazuje na to, že již v dřívějších stanoviscích navrhoval evropskou ekoznačku. Opakuje tento návrh a opět zdůrazňuje, že ekoznačka a účinný systém certifikace by podstatně přispěly ke zvýšení hodnoty a spotřeby produktů akvakultury z EU. Díky jasnému a povinnému označování týkajícímu se metody chovu, metody lovu a pracovních podmínek by se producentům mohlo dostat uznání za zlepšení postupů a spotřebitelům by bylo umožněno činit informovaná rozhodnutí. Zdůrazňuje, že kritéria pro takovouto ekoznačku by měla být přísnější, než jsou stávající právní požadavky. Tato značka by mohla být rozšířena i na rybolov prováděný v souladu s právními předpisy v oblasti zachování a řízení zdrojů, přičemž by označovala produkty získané zákonnou činností šetrnou z hlediska mořského prostředí a udržitelnosti zdrojů;

57. požaduje, aby budoucí mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích platil též pro produkty rybolovu a akvakultury, a to v zájmu zajištění rovných podmínek hospodářské soutěže různých produktů prodávaných na vnitřním trhu, aniž by byla dotčena jakákoli specifická odchylná opatření pro nejvzdálenější regiony vycházející z článku 349 SFEU. Vyzývá Evropskou komisi, aby navrhla právní předpisy, které zabrání dovozům výrobků spojených s porušováním lidských práv, a aby pomocí účinnějších opatření zajistila, že ryby uváděné na trh EU budou splňovat normy, jež jsou srovnatelné s normami EU. Tím bude zajištěna ochrana evropských spotřebitelů a ochrana životního prostředí a udržitelná správa oceánů a moří se rozšíří i na země mimo EU. Na úrovni EU i na úrovni členských států je třeba přednostně podporovat místní producenty a krátké dodavatelské řetězce. Jedině tak lze do budoucna zajistit účinný rozvoj akvakultury, rybolovu a sběru měkkýšů (zejména drobného pobřežního rybolovu);

58. doporučuje diverzifikaci akvakultury se zvláštním zaměřením na pěstování řas, jejichž produkty nemusí být určeny pouze k lidské výživě a krmení zvířat, ale mohou být rovněž využívány k určitým průmyslovým výrobním procesům nebo k výrobě energie, a jež přispívají k rozvoji udržitelné činnosti, neboť není zapotřebí žádné krmivo a nevzniká žádný odpad. Doporučuje rovněž využívat systémy integrované akvakultury, které by umožnily vytvářet v rámci výrobního řetězce oběhové obchodní modely;

Spolupráce, rozvoj dovedností, informování a zapojení veřejnosti

59. znovu opakuje, že aby bylo dosaženo udržitelné modré ekonomiky, je důležité zapojit všechny aktéry z oblasti akvakultury, rybolovu a sběru měkkýšů. Obzvláště důležitá je spolupráce mezi akademickou obcí, veřejnými orgány a podnikatelskou sférou: vědecké poznatky a účinné, cílené a dlouhodobé inovace v podnikatelské sféře zlepšují efektivitu práce a zajišťují hospodářský rozvoj a konkurenceschopnost;

60. poukazuje na to, že je třeba posílit pravomoci orgánů působících v členských státech a řešit nedostatek odborných pracovníků v námořních odvětvích a akvakultuře. Evropská unie, členské státy a regiony proto musí spolupracovat na zvyšování informovanosti o námořních profesích a jejich atraktivitě, zlepšování pracovních a kariérních podmínek, rozvíjení evropské mobility mladých lidí, kteří absolvují odbornou přípravu, a na vypracovávání doplňujících programů celoživotní odborné přípravy, které by vnesly námořní rozměr do stávajících profesí a motivovaly tradiční námořní obory, aby se chopily nových příležitostí. Důležité bude zejména uzpůsobit a podpořit odbornou přípravu v námořní a rybářské oblasti s cílem napomoci generační obměně v odvětví rybolovu, akvakultury a sběru měkkýšů;

61. postrádá zmínky o zapojení veřejnosti do rozvoje modré ekonomiky. Udržitelné dlouhodobé investice musí podporovat provádění víceoborových opatření na ochranu biologické rozmanitosti moří a nabízet občanům nové příležitosti k výdělku. Důležité je i to, aby veřejnost byla prostřednictvím zřizování místních akčních skupin a různých dalších iniciativ zapojena do provádění strategických opatření a rozhodovacích procesů;

62. zavazuje se k prosazování a podpoře místních participativních iniciativ (např. skupin komunitně vedeného místního rozvoje, místních akčních skupin v oblasti rybolovu atd.), které spojují regeneraci mořských zdrojů se zachováním místních způsobů obživy a také tradic a kulturního dědictví dané oblasti. Zavazuje se taktéž k prosazování a podpoře diverzifikace a doplňkovosti mořské ekonomiky. Tím by měl být podpořen a uznán příklad místních akčních skupin v oblasti rybolovu, které ve spolupráci se společností a místními a regionálními orgány začlenily odvětví mořského rybolovu do stimulování modré ekonomiky na svých územích;

63. je toho názoru, že je třeba se na regionální, celostátní i evropské úrovni více zaměřit na informační kampaně, jež jednak zvyšují povědomí spotřebitelů, pokud jde o produkty akvakultury, rybolovu a sběru měkkýšů, jejich užitek a přínos pro zajištění bezpečnosti dodávek, potravinové zabezpečení a tvorbu pracovních míst a o dlouhodobý přínos akvakultury, rybolovu a sběru měkkýšů z hlediska životního prostředí, a zároveň přispívají k šíření vědeckých poznatků týkajících se slučitelnosti akvakultury s mořským prostředím a jeho zachováním.

V Bruselu dne 2. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

Stanovisko Evropského výboru regionů Aktualizace nové průmyslové strategie 2020: budování silnějšího jednotného trhu pro oživení Evropy

(2022/C 97/09)

Zpravodajka: Jeannette BALJEU (NL/Renew Europe), členka rady provincie Jižní Holandsko
Odkaz: COM(2021) 350 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

Úvod

1. obecně vzato vítá aktualizaci průmyslové strategie, kterou navrhla Evropská komise. Doporučuje však, aby ji Komise lépe provázala se Zelenou dohodou pro Evropu a jejím cílem klimatické neutrality do roku 2050, a sice tím, že stanoví konkrétní krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé cíle, jichž by měl průmysl v EU dosáhnout, aby přispěl ke splnění tohoto nadřazeného cíle. Zdůrazňuje, že z pohledu místních a regionálních orgánů je zde několik otázek, které je zapotřebí lépe objasnit, a proto se jimi zabývá toto stanovisko;
2. vítá zaměření na průmyslové ekosystémy a vedoucí postavení v oblasti technologií a zdůrazňuje význam posilování místního rozměru: evropské průmyslové ekosystémy jsou tvořeny propojenými regionálními inovačními ekosystémy s dynamickými strategiemi pro inteligentní specializaci, které jsou založeny na přístupu zdola nahoru a jejichž cílem je podpořit regionální inovace a přispět k růstu a prosperitě tím, že regionům pomohou a umožní jim, aby se zaměřily na své silné stránky. Platformy a partnerství pro inteligentní specializaci již usnadňují místní spolupráci mezi těmito regionálními inovačními systémy. Budou motorem udržitelného růstu a oživení v Evropě prostřednictvím nové a posílené strategické spolupráce hodnotového řetězce. Evropě to pomůže získat strategickou autonomii a regiony a města budou konečně moci převzít odpovědnost za ekologickou a digitální transformaci svého průmyslu;
3. vítá v této souvislosti zejména průmyslové fórum, na němž se Výbor regionů aktivně podílí;
4. zdůrazňuje, že je zapotřebí inkluzivní průmyslová strategie, která vytváří hodnoty ve všech evropských regionech a která bere v úvahu jedinečný charakter všech regionů, například nejvzdálenějších regionů. EU potřebuje portfolio průmyslových inovací pro celé své území. Průmyslová strategie musí být navíc uzpůsobena současným potřebám členských států, a to v návaznosti na potřeby rozvoje na místní a regionální úrovni. To vyžaduje prosazování lepší bezpečnosti, odolnosti a nezávislosti prostřednictvím diverzifikace dodavatelských řetězců;
5. uznává rostoucí obavy z nerovnoměrného oživení po pandemii v různých evropských regionech. EU musí zvýšit úsilí o odstranění těchto rozdílů podporou podniků včetně těch, které působí ve venkovských a méně rozvinutých oblastech, digitalizací průmyslu a jeho přechodem k větší udržitelnosti, jakož i zavedením regulačního rámce připraveného na digitální a udržitelný věk, s uplatněním nejen průmyslových, ale také územních ekosystémových přístupů, které zohledňují územní rozmanitost EU;
6. zdůrazňuje, že průmysl bude při plnění cílů balíčku „Fit for 55“ čelit výzvám a že by místní a regionální orgány měly být zapojeny do diskusí o tom, jak lze zajistit úspěšné provedení infrastrukturních návrhů týkajících se obnovitelných zdrojů v dopravě, autonomního řízení vozidel a možných rekvalifikačních opatření;
7. zdůrazňuje, že je zapotřebí posílit regionální ekosystémový přístup s cílem účinně zapojit klíčové subjekty na místní a regionální úrovni, jako jsou orgány veřejné správy, klastry, organizace klastrů, sociální partneři a také znalostní instituce (včetně univerzit aplikovaných věd se silnou vazbou na malé a střední podniky). Je to klíčem ke zlepšení konkurenceschopnosti průmyslu v řadě odvětví a k podpoře otevřených inovací. VR navíc vyzývá k tomu, aby se zvláštní pozornost věnovala dvoustranné spolupráci mezi klastry, vytváření nových forem partnerství veřejného a soukromého sektoru za účelem prohloubení spolupráce mezi těmito sektory a rozvoji klastrů sociální ekonomiky;

8. vítá oznámené monitorování průmyslových trendů a konkurenceschopnosti, neboť Evropa musí analyzovat a řešit strategické technologické a zároveň i průmyslové závislosti;

9. zdůrazňuje, že je zapotřebí mít k dispozici lepší ukazatele týkající se inovací, neboť ty stávající se zaměřují na investice do výzkumu a vývoje (a vstupy) a patenty (částečný ukazatel zavádění inovací). Chybí jasný přehled o obnově hospodářství a také příslušné údaje. Prvním krokem by bylo monitorovat typ prováděných investic do výzkumu a vývoje. Je třeba se zaměřit zejména na ty, jež souvisejí s technologickými schopnostmi a technologickou infrastrukturou, a také na hospodářskou soutěž s ohledem na souběžnou transformaci na trhy budoucnosti;

Zvýšení odolnosti jednotného trhu

10. podporuje úsilí o zajištění dobře fungujícího jednotného trhu a pokračující snahy o odstranění omezení a překážek. Zvláštní pozornost je zde třeba věnovat situaci v příhraničních regionech a specifickým potřebám těchto regionů, zejména pokud jde o poskytování přeshraničních služeb a volný pohyb pracovníků;

11. vítá záměr Komise zveřejňovat výroční strategické zprávy a akční plány týkající se jednotného trhu. Zdůrazňuje, že před zavedením opatření a omezení na ochranu jednotného trhu je důležité objasnit závislosti v hodnotových řetězcích;

12. pracovní skupina pro prosazování jednotného trhu (SMET) může hrát důležitou úlohu jako hlavní cesta ke strategické autonomii. VR by nicméně chtěl rovněž zdůraznit, že úspěšná průmyslová strategie by měla také odrážet rozmanitost regionálních ekosystémů a skutečnost, že cesty ke strategické autonomii se v různých ekosystémech budou vyvíjet odlišně;

13. dobře fungující vnitřní trh má zásadní význam pro oživení po krizi COVID-19. Je naprosto nezbytné zabránit omezením vývozu ze strany jednotlivých členských států a tomu, aby opět došlo k uzavření hranic uvnitř EU, jak tomu bylo na počátku koronavirové krize. Evropský průmysl musí plnit požadavky vyplývající z regulace EU a současně čelit konkurenci ze třetích zemí, kde je regulace podnikání zčásti jiná. Výbor zdůrazňuje, že je důležité zavést v obchodních dohodách se třetími zeměmi reciprocitu, pokud jde o požadavky v oblasti průmyslu, aby měl evropský průmysl na mezinárodním trhu rovné podmínky. Dokončení jednotného trhu, a to i v oblasti služeb, bude stále naléhavější;

14. zdůrazňuje, že jednotný trh by měl být rozmanitý i z hlediska partnerů, výrobků a služeb, aby tak EU dokázala poskytovat služby a výrobky, bez nichž se její obyvatelé nemohou obejít. Zároveň to zvýší její odolnost. V tomto ohledu se během koronavirové krize ukázalo, že zejména v oblasti zdravotnických prostředků je nesmírně důležité zvýšit evropskou výrobu, a tím i nezávislost na zahraničních trzích;

15. domnívá se, že jsou zapotřebí pečlivě vytvořená pravidla státní podpory na vnitrostátní, regionální a místní úrovni, a zdůrazňuje význam spravedlivé hospodářské soutěže v rámci EU a v zájmu předcházení státem podporovanému přemísťování podniků uvnitř EU. VR je toho názoru, že výborným nástrojem mohou být v této souvislosti významné projekty společného evropského zájmu v hodnotových řetězcích, kde trh sám nemůže přinést průlomové inovace. Významné projekty společného evropského zájmu ještě více podpoří vytváření nových aktivních forem partnerství veřejného a soukromého sektoru. VR v této souvislosti zdůrazňuje význam zapojení členských států, malých a středních podniků a místních a regionálních orgánů;

16. má za to, že je velmi důležité vyhodnotit přínosy legislativního návrhu na regulaci klíčových podnikatelských služeb prostřednictvím harmonizovaných norem, neboť dvojí transformace přináší rovněž nové obchodní modely a přechod od vlastnění výrobků k poskytování služeb;

17. vyjadřuje zájem o návrh nařízení, které by se zabývalo negativním vlivem zahraničních subvencí a zajistilo by, aby byly kontrolovány a náležitě řešeny subvence, které by mohly narušit hospodářskou soutěž a jsou poskytovány vládami třetích zemí podnikům, které chtějí získat společnost z EU nebo se ucházet o veřejnou zakázku;

18. zdůrazňuje, že je důležité prozkoumat způsoby, jak řešit negativní vliv na klastry v případě, že státem podporovaní investoři koupí inovativní podniky (nekótované na burze), které mají pro tyto klastry zásadní význam;

19. vybízí Evropskou komisi, aby v obchodních dohodách uplatňovala zásadu vzájemnosti. Podniky ze zemí, které se nepřipojily k Dohodě o vládních zakázkách, se nebudou evropských vládních zakázek moci účastnit;

20. potvrzuje potřebu a výhody nadregionální spolupráce v souvislosti s těmito klastry;
21. podtrhuje, že místní a regionální orgány sehrávají důležitou úlohu při pro navazování rozsáhlé průmyslové spolupráce mezi klastry zaměřené na posílení evropských hodnotových řetězců;
22. zdůrazňuje úlohu přisuzovanou místním a regionálním orgánům obecně v rámci správy a prosazování jednotného trhu, neboť jejich přínos je klíčový pro účinné provádění pravidel jednotného trhu;
23. vyjadřuje nesouhlas s nekalou hospodářskou soutěží mezi evropskými klastry, kterou způsobuje státní podpora poskytovaná členskými státy nebo místními a regionálními orgány. Naléhavě vyzývá ke snížení rozdílů ve výši státní podpory, kterou mohou poskytovat místní a regionální orgány, a to tím, že budou v rámci pokynů k regionální podpoře vytvořeny rovné podmínky;
24. vítá názor, podle něž jsou standardy jedním z hlavních nástrojů na provádění zmíněné strategie, avšak zdůrazňuje, že do konzultací při tvorbě těchto nástrojů by měly být zapojeny všechny zúčastněné strany;
25. zdůrazňuje význam spravedlivé hospodářské soutěže v rámci EU a v zájmu předcházení státem podporovanému přemisťování podniků uvnitř EU. Předpokladem spravedlivé hospodářské soutěže je zejména to, aby podniky mohly své produkty nabízet na celém evropském trhu pouze tehdy, splňují-li platné environmentální a bezpečnostní normy;

Zdůraznění úlohy malých a středních podniků v průmyslové strategii

26. vítá výroční zprávu Komise o evropských malých a středních podnicích v letech 2020 a 2021 a souhlasí, že nedostatek požadovaných dovedností a přístup k financování představují pro malé a střední podniky hlavní překážky v digitalizaci jejich činností;
27. vítá uznání úlohy evropských malých a středních podniků a také záměr Komise pomoci těmto podnikům s rozšiřováním a získáváním kvalifikované pracovní síly. To však na druhou stranu vyžaduje příznivé podnikatelské prostředí a nezbytné investice do dovedností a odborné přípravy pracovníků (např. interní IKT nebo manažerské dovednosti), ale i důstojné pracovní podmínky. VR vyzývá k tomu, aby byla malým a středním podnikům poskytnuta podpora s cílem pomoci jim s přípravou digitální strategie nebo akčního plánu, a to s využitím finančních nástrojů z Programu InvestEU a v souvislosti s riziky z hlediska solventnosti, s nimiž se potýkají;
28. podotýká, že digitalizace malých a středních podniků se může výrazně lišit v rámci členských států i mezi nimi, stejně jako v místním a regionálním měřítku. V zájmu překlenutí digitální propasti musí být podpora určená těmto podnikům adaptabilní, dobře navržená a zaměřená na jejich specifické potřeby, a to v návaznosti na místní a regionální udržitelný rozvoj a se zařazením specifické podpory pro podniky, které působí ve venkovských a méně rozvinutých oblastech;
29. zdůrazňuje, že je zapotřebí investovat do testovacích a ověřovacích infrastruktur, jako jsou testovací centra pro Průmysl 4.0, zkušební továrny a centra pro digitální inovace. Společnostem, a zejména malým a středním podnikům, to může pomoci rychleji přeměnit inovace na výrobky připravené k uvedení na trh;
30. navrhuje posílit spolupráci mezi Evropským výborem regionů a Evropskou komisí, zejména se sítí Evropsky podnikatelsky zaměřených regionů, v zájmu podpory podnikání a průmyslové transformace na místní a regionální úrovni. Další oblastí zájmu by mohlo být zlepšování právní úpravy a lepší provádění politik EU coby součást platformy Fit pro budoucnost. Cílem by bylo dále zlepšit příznivé podnikatelské prostředí a zároveň připravit podniky na budoucí výzvy;
31. vítá vytvoření pozice poradců pro udržitelnost, kteří budou malým a středním podnikům poskytovat specializované poradenství;

32. vítá vyhodnocení přínosů legislativního návrhu na regulaci klíčových podnikatelských služeb prostřednictvím harmonizovaných norem. VR očekává se zájmem zejména avizované normy v oblasti služeb a zdůrazňuje, že by mohly pomoci překonat obtíže při poskytování přeshraničních služeb. Na místní a regionální orgány má vliv nedostatečné oznamování (jak je uvedeno ve výroční zprávě o jednotném trhu, která je přílohou sdělení) a právní nejistota v důsledku rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie z roku 2018 o územním plánování;

33. lituje, že se dosud ani zdaleka nepodařilo dosáhnout cílové hodnoty investic do výzkumu a vývoje ve výši 3 % HDP. Některé členské státy této úrovně sice dosahují, ale jiné nejsou ani na úrovni 1 %. Tyto rozdíly omezují globální kapacitu EU jako celku, která kvůli tomu zaostává za USA, Japonskem a Čínou;

34. v budoucím provedení Evropského výzkumného prostoru spatřuje příležitost, jak dosáhnout větší synergie napříč všemi úrovněmi veřejné správy s cílem podpořit průmyslovou transformaci prostřednictvím větších investic do výzkumu a místních politik v oblasti inovací;

35. Souběžná ekologická a digitální transformace znamená pro průmysl a jeho pracovní síly nutnost změny a adaptace na novou realitu. Výbor proto žádá Komisi, aby do Evropské agendy dovedností zapracovala místně podmíněný přístup k odvětvím, která jsou touto transformací zasažena; patří sem příprava pobídek, které by stimulovaly zvyšování produktivity pracovních sil za pomoci technologií (jako je rozšířená a virtuální realita). Dále žádá o zařazení prohlubování dovedností pracovních sil v odvětvích, která jsou silně postižena technologickými změnami, jako je automobilový průmysl;

Doplnění územního rozměru do průmyslových ekosystémů

36. vítá individualizované posouzení potřeb 14 evropských průmyslových ekosystémů, které poukazuje na nedostatek investic a možnosti politické podpory, a také případovou studii o výzvě v podobě dekarbonizace pro odvětví oceli⁽¹⁾. Navrhuje, aby tato studie byla doplněna o posouzení vývoje na trhu práce a odpovídajících potřeb v oblasti dovedností;

37. opakovaně vyzývá k posílení místního rozměru v aktualizované průmyslové strategii, aby regiony a města coby orgány veřejné správy, které jsou nejbližší občanům a ekosystémům, mohly převzít odpovědnost za souběžnou – ekologickou a digitální – transformaci svého průmyslu, a to i s ohledem na potřebu dalšího odborného vzdělávání a prohlubování dovedností, jež budou pracovníci potřebovat kvůli možnému riziku vyloučení v souvislosti s transformací⁽²⁾. Místní průmyslová politika má zásadní význam zejména ve fázi oživení, neboť průmysl a regionální rozvoj jsou úzce spjaty;

38. opakuje, že regionální a místní orgány mají důležité pravomoci v těch oblastech politiky, jež mají vliv na průmyslový rozvoj. Místní a regionální orgány mohou mobilizovat širokou škálu nástrojů, a umožnit tak provádění komplexní a ambiciózní strategie průmyslové politiky EU zaměřené na zajištění hospodářské odolnosti v čase strukturálních změn. Žádá, aby Komise v budoucnu zahrнула místní a regionální úroveň do navrhování nové průmyslové strategie EU⁽³⁾;

39. zdůrazňuje, že v rámci průmyslové transformace je zapotřebí silný sociální pilíř, aby bylo možné náležitě řešit sociální důsledky strukturálních změn a umožnit hospodářské a sociální oživení regionů, na něž dolehla pandemie obzvláště těžce;

40. zdůrazňuje, že regionální rozměr lze nejlépe posílit využitím regionálních strategií pro inteligentní specializaci coby plánu pro meziregionální spolupráci. Vítá myšlenku dalšího rozvoje koncepce inteligentní specializace doplněním cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje jako čtvrtého prvku (S4);

⁽¹⁾ Stanovisko VR: <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2016-01726-00-01-ac-tra-cs.docx/content> (COR-2016-01726-00-01).

⁽²⁾ Stanovisko VR: <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2020-01374-00-00-ac-tra-cs.docx/content>, odstavec 4.

⁽³⁾ Stanovisko VR: <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2020-01374-00-00-ac-tra-cs.docx/content>, odstavec 6.

41. vnímá velký potenciál meziregionální spolupráce a jejího nového nástroje I3, například pokud jde o propojení regionů, jež mají největší potíže se souběžnou transformací, s ostatními regiony s cílem přispět k meziregionálním hodnotovým řetězcům a soudržnosti. Rozsáhlejší využívání tohoto nástroje, i případných dalších nástrojů, může podpořit meziregionální spolupráci s cílem posílit evropské hodnotové řetězce. Evropské sítě, jako je kupříkladu iniciativa Vanguard, mohou tento proces podpořit. VR se domnívá, že je velmi důležité považovat strategie pro inteligentní specializaci za rámec a nástroj pro modernizaci průmyslu a koncepci otevřených inovací. VR zdůrazňuje, že je zapotřebí sladit strategie pro inteligentní specializaci v oblasti výzkumu a inovací s rozvojem transformačních postupů, neboť strategie pro inteligentní specializaci jsou rovněž zaměřené na podporu urychlení souběžné transformace;

42. podtrhuje význam koordinace celé řady nových iniciativ EU na podporu průmyslové transformace, jež pocházejí z různých útvarů Komise. Cíle stanovené v balíčku „Fit for 55“, které mají přinést větší udržitelnost, jsou ambiciózní a průmysl je musí podporovat konkrétními kroky, které povedou k dosažení klimatické neutrality do roku 2050. VR navrhuje navázat pod vedením Evropské komise strategický dialog o propojení průmyslových ekosystémů s regionálními inovačními ekosystémy. Jeho smyslem by bylo prosazovat víceúrovňovou správu a přinést lepší koordinaci. Klíčový význam by měla integrace různých iniciativ na úrovni EU napříč všemi úrovněmi veřejné správy;

Odstranění závislosti: otevřená strategická autonomie v praxi

43. vítá úsilí Evropské komise dále analyzovat strategické závislosti a kapacity EU prostřednictvím hloubkového přezkumu řady strategických technologických a průmyslových oblastí. Vítá úsilí určit opatření ke zlepšení pozice EU v globálních hodnotových řetězcích. Konstatuje, že „přirozené ekosystémy“ zahrnují několik odvětví, zejména v regionálním měřítku, a jsou součástí sítě. Existují evropská portfolia, a to i v podobě meziregionálních výrobních a hodnotových řetězců, která potřebují podporu Evropské komise;

44. vítá zvláštní pozornost věnovanou strategické autonomii, ale zdůrazňuje, že, jak je uvedeno v neoficiálním dokumentu Španělska a Nizozemska, strategická autonomie neznamená izolacionismus nebo ekonomický protekcionismus. Znamená však větší odolnost a vzájemnou závislost díky racionálním a individualizovaným opatřením souvisejícím s asymetrickými závislostmi. VR zdůrazňuje, že v některých strategických hodnotových řetězcích musí Evropa zintenzívnit své úsilí o otevření a usnadnění dovozních toků;

45. podporuje revizi strategických závislostí, zejména těch, které mají dopad na malé a střední podniky. Dále podporuje posílená opatření, jež mají pomoci malým a středním podnikům řešit narušení a zranitelná místa nebo diverzifikovat činnost jejich propojením s novými místními a přeshraničními partnery;

46. vyjadřuje nadšení, pokud jde o vypracování pokynů/nástroje k určení strategických závislostí a jejich řešení prostřednictvím zadávání veřejných zakázek;

Urychlení souběžné transformace

47. zdůrazňuje význam nových obchodních modelů, které pomáhají urychlit souběžnou transformaci, a tedy i význam koncepcí, jako je síť SOLVIT, jež pomocí pragmatických řešení pomáhají podnikům s přeshraničním obchodem a se zajištěním snazšího přístupu k financování;

48. naléhavě vyzývá Evropskou komisi, aby vytvořila mechanismus pro hodnocení a prevenci přebírání podniků v odvětvích, jež mají zásadně nebo strategicky důležitou úlohu v evropském hospodářství, se zvláštním zaměřením na menší, často nekotované podniky, které jsou nepostradatelné pro regionální inovační a podnikatelské ekosystémy;

49. vyzývá k tomu, aby regiony a města i nadále podporovala průmyslová partnerství ve strategických oblastech, která by měla zahrnovat začínající a malé a střední podniky, a navrhované spuštění nových průmyslových partnerství. Tato partnerství by působila v oblasti kosmických nosných raket, bezemisních letounů, cloudových technologií a procesorů a polovodičů. VR poukazuje na to, že úspěch partnerství podmiňují dva faktory: 1) řízení a potřeba odhodlání všech zúčastněných stran, a především 2) podpora ze strany celostátní, regionální a místní správy, aby mohla tato partnerství fungovat;

50. vítá skutečnost, že Komise společně s průmyslem, orgány, sociálními partnery a dalšími zúčastněnými stranami vypracovala způsoby transformace – počínaje cestovním ruchem a energeticky náročnými odvětvími –, aby získala lepší představu o rozsahu nezbytných opatření, jež mají doprovázet souběžnou transformaci hlavních ekosystémů a vést k akčnímu plánu pro udržitelnou konkurenceschopnost, a také o nákladech na tato opatření a podmínkách, které je v souvislosti s nimi zapotřebí vytvořit;

51. znovu zdůrazňuje význam transformace na oběhové hospodářství pro udržitelný a konkurenceschopný průmysl. Oběhovost je nezbytná nejen pro dosažení cílů v oblasti klimatu a cílů udržitelného rozvoje, ale rovněž pomáhá průmyslu v celosvětové konkurenci a mohla by být důležitým prvkem strategické autonomie. Prostřednictvím oběhového a hospodárného využívání vzácných (a strategických) surovin a výrobků lze zmírnit asymetrickou závislost a posílit strategickou autonomii^(*). Oběhové hospodářství je impulsem pro geograficky kratší dodavatelské řetězce a má dopad téměř na každý druh klastru a odvětví, a proto je místní a regionální rozměr průmyslových ekosystémů zásadním prvkem úspěšné průmyslové strategie zaměřené na strategickou autonomii. Mnoho malých a středních podniků není navzdory pokračujícímu úsilí o transformaci tradičních ekonomických a obchodních modelů na přechod na oběhové hospodářství připraveno, a Komise tak může pomoci tuto změnu podpořit. Mohla by tak učinit například formou jednotného trhu s odpady a podporou transformace podnikatelské činnosti většiny malých a středních podniků, které nejsou průkopníky v oblasti inovací;

52. zdůrazňuje, že je zapotřebí se zaměřit na odvětví a oblasti, kde lze dosáhnout největších přínosů z hlediska plnění cílů v oblasti klimatu. Jednalo by se zejména o energeticky náročná odvětví a velké průmyslové klastry a výrobní řetězce, jichž jsou součástí. Zaměření na výrobní řetězce by bylo prospěšné i pro malé a střední podniky v průmyslu, neboť jsou mnohdy součástí výrobního řetězce okolo velkých společností. Maximalizoval by se tak dopad na cíle v oblasti klimatu. Průmysl je mimořádně důležitý jako základ regionálních trhů práce v průmyslových regionech. Znamená to, že transformace průmyslu na udržitelný obchodní model má zásadní význam, a to i z hlediska zaměstnanosti a inkluzivní transformace na udržitelné a digitální hospodářství;

53. zdůrazňuje, že je nezbytné, aby nový průmyslový model hledal řešení na ochranu zaměstnanosti, zejména v odvětvích, která jsou výrazně ovlivněna ekologickou transformací, jako je automobilový průmysl, neboť ten je jednou z hlavních hnacích sil evropského hospodářství. Aby nebyla negativně zasažena zaměstnanost, musí být ekologická transformace požadovaná pro výrobky automobilového průmyslu provedena flexibilně a musí na ni být dost času. Současně by v jejím rámci měla být zachována technologická neutralita a poskytnuta evropská ekonomická podpora dotčeným regionům, s cílem přizpůsobit stávající továrny, dodavatele a výrobní místa, zajistit konkurenceschopnost stávajících výrobních center a moci přizpůsobit pracovní místa;

54. zdůrazňuje, že pro konkurenceschopnost evropského průmyslu má zásadní význam přístup ke spolehlivým a cenově dostupným zdrojům elektřiny. To vyžaduje vybudování výrobních kapacit založených na plně obnovitelných zdrojích. Při výpočtu ekonomické životaschopnosti zdrojů energie musí být vždy zohledněny celkové náklady, tj. celkové měrné náklady na výrobu energie pokrývající celý životní cyklus výroby energie, systémové náklady a externí náklady;

55. vyzývá k širokému a inkluzivnímu pojetí hospodářského růstu, a to i z hlediska pohlaví, rasy, genderu, jazyka, náboženství, politických názorů, osobní situace a sociálních podmínek, neboť potřebujeme veškerý talent, který má Evropa k dispozici. Zdůrazňuje, že zastoupení žen na vedoucích pozicích podniků je i nadále velmi nedostatečné, a vyzývá podniky, aby z parity mezi ženami a muži na všech úrovních řízení učinily nedílnou součást svých základních podnikových zásad. Rozmanité podniky jsou úspěšnější než podniky, které nereprezentují složení (své) společnosti;

56. poukazuje na to, že je třeba od základů přepracovat rámec Evropské unie pro státní podporu, aby bylo možné prozkoumat, jak lépe napomoci postupnému přechodu energeticky náročných primárních odvětví závislých na zahraničním obchodu k procesům s nižšími emisemi uhlíku nebo k uhlíkově neutrálním procesům. Kromě toho musí být na evropské a vnitrostátní programy financování vyčleněny dostatečné prostředky a musí být možné tyto programy kombinovat;

57. zdůrazňuje, že je třeba najít rovnováhu na jedné straně mezi dynamikou změn, která je zapotřebí pro dvojí transformaci, a na druhé straně předvídatelností regulačního rámce (zejména pro malé a střední podniky a zaměstnance). VR také zdůrazňuje, že inkluzivní transformace vyžaduje využívání finančních prostředků na (pře)školení pracovní síly v nových dovednostech, a sice na regionální úrovni i napříč odvětvími. Zabránilo by se tím „zablokování“ zaměstnanců v odvětvích, ve kterých pracují, a také potřebě stěhovat se za prací do jiných regionů;

^(*) Stanovisko VR Akční plán pro kritické suroviny (CDR-2021-04292-00-01).

58. podotýká, že to také znamená, že dvojí transformace musí být provázena přechodem na ekonomiku, která bere ohled na stárnutí obyvatel a inovace potřebné k zapojení všech občanů do dvojí transformace;
59. VR vítá vypracování ukazatelů a chtěl by zdůraznit, že rychlejší transformace vede k dlouhodobé konkurenceschopnosti a odolnosti. Zmíněné ukazatele by proto měly měřit rychlost a překážky dvojí transformace, nikoliv konkurenceschopnost jako takovou;
60. upozorňuje Evropskou komisi na to, že místní a regionální orgány a agentury pro regionální rozvoj mohou hrát důležitou úlohu při urychlování souběžné transformace prostřednictvím podpory digitálních a ekologických malých a středních podniků. Naléhavě vyzývá Komisi, aby přijala zásadu „myslet v malém měřítku, jednat v regionálním“.

V Bruselu dne 2. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

Stanovisko Evropského výboru regionů Zpráva Evropské komise o politice hospodářské soutěže v roce 2020

(2022/C 97/10)

Zpravodaj: Tadeusz TRUSKOLASKI (PL/EA), starosta města Białystok
Odkaz: COM(2021) 373 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Úvod

1. domnívá se, že evropský jednotný trh je jedním z největších úspěchů Evropské unie (EU) a že politika EU v oblasti hospodářské soutěže má za cíl zachovat otevřené tržní hospodářství s volnou, spravedlivou a účinnou hospodářskou soutěží, která podporuje efektivní alokaci zdrojů a zavádění inovací;
2. oceňuje kroky, které až doposud podnikly Evropská komise a Evropský parlament v zájmu stanovení jasné, transparentní a účinné politiky EU v oblasti hospodářské soutěže;
3. poukazuje na to, že je mimořádně důležité sladit pravidla EU v oblasti hospodářské soutěže s její průmyslovou, digitální, environmentální, klimatickou, sociální a mezinárodní obchodní politikou, aby bylo možné zajistit rovné podmínky ve všech odvětvích a tím i globální konkurenceschopnost, a přispět tak k rozvoji malých a středních podniků;
4. vítá nařízení (EU) 2019/452, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie, a také bílou knihu Evropské komise o vytvoření rovných podmínek v souvislosti se zahraničními subwencemi;
5. souhlasí s výroky, podle nichž spotřebitelé nemají plný přístup k veškerým informacím o výrobcích a službách na internetu, a to z důvodu omezeného počtu dostupných digitálních ekosystémů a platform, které jsou jen málokdy k dispozici v jazyce dané země;
6. je rovněž potěšen tím, že Evropská komise položila důraz na významné projekty společného evropského zájmu (IPCEI);
7. upozorňuje na to, že cíle politiky EU v oblasti hospodářské soutěže by měly zohledňovat obzvláště potřeby malých a středních podniků, včetně těch ve venkovských a méně rozvinutých oblastech, a měly by zajistit nastolení spravedlivých a rovných podmínek, což by bylo přínosné pro všechny občany EU;
8. zdůrazňuje, že z pohledu místních a regionálních orgánů jsou snahy o vylepšení politiky EU v oblasti hospodářské soutěže mimořádně důležité, poněvadž rovnost zacházení s podniky představuje klíčový prvek a jednu z priorit fungování vnitřního trhu;

Konkurenceschopnost EU a pomoc podnikům v souvislosti s pandemií COVID-19

9. domnívá se, že jakákoli podpora v souvislosti s pandemií COVID-19 musí být poskytována pouze podnikům, kterých se pandemie z finančního hlediska bezprostředně dotkla, což vedlo k nerentabilitě jejich hospodářské činnosti;
10. upozorňuje na to, že finanční prostředky, které jsou dočasně poskytovány v reakci na pandemii, by neměly být využívány podniky, které jsou nerentabilní, nezavázaly se uskutečňovat cíle EU v oblasti klimatu, jsou v úpadku, procházejí rozsáhlou restrukturalizací nebo takovou restrukturalizaci potřebují, pokud ovšem tato situace nastala již před vypuknutím pandemie;

11. poukazuje na hlavní prvky globální reformy daně z příjmů právnických osob, jež byly dohodnuty v inkluzivním rámci OECD / skupiny G20 v říjnu 2021. Vyzývá Evropskou komisi, aby ihned po završení těchto jednání navrhla konkrétní opatření v zájmu zavedení těchto nových pravidel v EU. Naléhavě žádá, aby se kromě toho usilovalo o další rozvíjení daňového práva na celosvětové úrovni se zohledněním podniků všech velikostí;

12. je toho názoru, že veřejná podpora by měla být koncipována a přidělována transparentním a ze společenského, hospodářského a environmentálního hlediska odpovědným způsobem;

13. vítá omezení, která již zavedla Evropská komise, mj. co se týče vyplácení dividend a bonusů a odkupu akcií v případě podniků, kterým je poskytována podpora;

14. vybízí k tomu, aby byly vytvářeny mechanismy, které usnadní fungování v obdobích, kdy v důsledku hospodářské nebo jiné krize (například takové, jakou vyvolala pandemie COVID-19) nastane hospodářský útlum. Měl by se však při tom snížit podíl přímého poskytování finančních prostředků, které uměle narušuje vztahy na trhu;

15. upozorňuje na to, že narušení podmínek pro vykonávání činnosti, k němuž dochází mj. v případě různých krizí, motivuje podniky k tomu, aby reorganizovaly své aktivity na trhu způsobem, který je v rozporu s pravidly politiky EU v oblasti hospodářské soutěže. Může jít například o uzavírání dohod ohledně objemu výroby a/nebo za účelem zvýšení zisků. V souladu s pravidly EU v oblasti hospodářské soutěže je to však zakázáno a v konečném důsledku se tím náklady krize přenášejí na spotřebitele;

16. zdůrazňuje, že hlavním cílem – i v krizových situacích – je nadále zaručit spotřebitelům, aby měli prospěch z konkurenčních trhů. Toho je možné dosáhnout jedině v případě, že jsou na nich uplatňovány spravedlivé ceny a je na nich velký výběr kvalitních výrobků;

17. domnívá se, že zajištění rovných podmínek pro fungování podniků na evropském jednotném trhu má stěžejní význam především pro malé a střední podniky, jakož i pro zavádění inovací, vyvíjení nových ekologických technologií a vytváření stabilních pracovních míst v EU;

18. vyzývá Evropskou komisi, aby monitorovala využívání a rozdělování různých finančních prostředků, které EU poskytuje v reakci na krizi způsobenou pandemií COVID-19, mj. prostřednictvím národních plánů pro oživení a odolnost, jež vypracovaly jednotlivé členské státy a které musí být v souladu s unijními pravidly hospodářské soutěže a státní podpory;

19. očekává, že budou podniknuty kroky *ex ante* v oblasti strategie pro krizové situace. Plánování v rámci politiky hospodářské soutěže musí být v dlouhodobém rozhodovacím horizontu soudržné a jednotné;

Nové oblasti evropského trhu

20. vítá návrh Evropské komise týkající se aktu o digitálních trzích a zdůrazňuje, že je naléhavě nutné vytvořit spravedlivé podnikatelské prostředí pro podnikatelské uživatele, kteří jsou závislí na tzv. strážcích (*gatekeepers*), a zajistit volnou hospodářskou soutěž i na internetu;

21. vyzývá Evropskou komisi, členské státy a regiony, aby se ve větší míře snažily podporovat transfer technologií. Díky tomu bude možné podpořit vytváření unijních hodnotových řetězců a co nejlépe využívat dostupný kapitál. Zvláštní podporu je třeba poskytovat méně rozvinutým, okrajovým, nejvzdálenějším a ostrovním regionům;

22. zdůrazňuje, že digitalizace má zásadní význam především pro malé a střední podniky, jelikož jim umožňuje proniknout na širší trhy a překonat problémy spojené s nevýhodnou zeměpisnou polohou. EU by měla malým a středním podnikům, zejména těm ve venkovských a méně rozvinutých oblastech, poskytnout finanční prostředky, aby mohly digitalizovat svou činnost. Tyto podniky by měly být rovněž informovány o tom, jaké příležitosti v tomto ohledu na úrovni EU existují. Při šíření těchto informací by mohly sehrát důležitou úlohu místní a regionální orgány;

23. domnívá se, že na cestě k digitální transformaci v EU je nezbytné podnikat kroky proti monopolnímu postavení některých subjektů na trhu;

24. upozorňuje na mimořádný význam zákazu zneužívání dominantního postavení (stanoveného v článku 102 SFEU), a to co se týče činnosti subjektů v rámci EU, ale také mimo ni. Tento zákaz hraje obzvláště důležitou roli v dynamicky se rozvíjejících nových oblastech trhu, které jsou méně formalizované a pod menší kontrolou;

25. upozorňuje na to, že finanční postihy, které jsou ukládány v případě porušení podmínek hospodářské soutěže, jsou pouze jednou ze součástí řešení. V první řadě je nutné, aby nový akt o digitálních trzích zamezil uplatňování nezákonných praktik ze strany tzv. strážců, kteří se tím snaží získat konkurenční výhodu. Odsuzuje skutečnost, že náklady spojené s pokutami za porušení pravidel hospodářské soutěže jsou přenášeny na spotřebitele. V konečném důsledku tedy poškozují pouze a jedině občany EU;

26. zdůrazňuje, že na Generálním ředitelství Evropské komise pro hospodářskou soutěž (GŘ COMP) existuje samostatné ředitelství mající na starosti digitální záležitosti, které v uplynulých letech provedlo několik odvětvových šetření (například šetření v odvětví elektronického obchodování a šetření v odvětví spotřebitelského internetu věcí), jež mj. vedla k navržení aktu o digitálních trzích. Očekává, že GŘ COMP bude výsledky antimonopolních šetření zohledňovat při provádění aktu o digitálních trzích;

27. ztotožňuje se s názorem Evropského parlamentu, že stávající zdroje GŘ COMP jsou nepostačující, vezmeme-li v potaz množství práce a úkoly, které musí vykonávat;

28. je si vědom toho, jaké výzvy jsou spojeny s koncipováním a prováděním politiky hospodářské soutěže, zejména v oblasti digitálního trhu, na němž dochází ke koncentraci, agregaci a využívání údajů na trzích s nulovými cenami a k využívání algoritmů nekalého stanovování cen, zejména ze strany velkých platforem. V této souvislosti vítá, že akt o digitálních trzích má mj. za cíl zajistit, aby se ke službám a výrobkům, které nabízejí samotné platformy strážců, přistupovalo stejně jako k podobným službám a výrobkům, jež na dané platformě strážce nabízejí třetí strany, a zaručila se tím volná hospodářská soutěž;

29. očekává, že Evropská komise podnikne kroky za účelem přizpůsobení rejstříku týkajícího se organizací, které jménem subjektů ze zemí mimo EU lobbují za konkrétní digitální řešení, a zajištění transparentnosti zdrojů, z nichž jsou financovány;

30. vítá konstatování Evropské komise, že je třeba zavést nové nástroje, které umožní zajistit účinnost politiky EU v oblasti hospodářské soutěže. Tyto nástroje jsou zapotřebí především v nových oblastech trhu, jež se teprve utvářejí a nejsou dostatečně vymezeny;

31. ztotožňuje se s názorem, že spotřebitelé nemají dostatečnou kontrolu nad svými údaji a digitální identitou, obzvláště s přihlédnutím k tomu, že většina poskytovatelů digitálních služeb po nich vyžaduje udělení souhlasu a spotřebitelé nemají jinou možnost, nechť-li přijít o přístup k některým službám;

32. vybízí Evropskou komisi, aby vypracovala právní předpisy, které by subjektům disponujícím údaji ukládaly povinnost odstranit údaje v případě, že spotřebitel po určitou dobu (například po dobu jednoho roku) nevyužil jejich služeb;

33. zcela schvaluje opatření přijímaná na podporu služeb obecného hospodářského zájmu, které mají stále zásadní význam pro zachování řady komunit v celé Evropě, zejména v izolovaných, vzdálených nebo okrajových regionech Unie;

34. upozorňuje na to, že v oblasti finančních služeb vznikly určité oligopolní struktury a na trhu finančních služeb zaujaly významné postavení některé velké technologické firmy. Z tohoto důvodu je nutné zajistit kontrolu a ochránit spotřebitele. V této souvislosti zdůrazňuje, že je důležité uplatňovat článek 102 SFEU i ve vztahu k on-line službám, aby menší subjekty z měst a regionů nabízející své služby či výrobky na internetu nebyly konkurenčně znevýhodněny;

35. žádá Evropskou komisi, aby přezkoumala směrnici o spotřebitelském úvěru, neboť v současné době není zajištěna dostatečná ochrana spotřebitelů a je k dispozici jen omezený přístup k informacím o vlivu různých faktorů na variabilitu produktů;

36. vyzývá Evropskou komisi, aby prošetřila používání nekalých ujednání a praktik ve spotřebitelských smlouvách, především ze strany bankovního sektoru. K tomuto sektoru se totiž i přes jeho zásadní význam musí přistupovat jako k jiným oblastem trhu;

37. zdůrazňuje, že je třeba zamezit tomu, aby náklady na záchranu finančního systému nesli daňoví poplatníci a klienti bank;

Politika EU v oblasti hospodářské soutěže ve vztahu ke třetím zemím

38. připojuje se k výzvě Evropského parlamentu, aby byly posíleny nástroje na ochranu obchodu, a bylo tak možné bojovat proti nekalým obchodním praktikám a ochránit konkurenceschopnost evropského průmyslu;

39. očekává, že budou podniknuty kroky s cílem rozvíjet politiku EU v oblasti hospodářské soutěže dvěma směry. V rámci evropského jednotného trhu je při tom třeba zaručit svobody a zavést mechanismy, které zabrání koncentraci, včetně vytváření monopolů, a usilovat o dosažení rovnováhy mezi tržní silou kupujících a prodávajících. Ve vztahu ke třetím zemím pak musí být používány mechanismy podobné těm, jež slouží k podpoře exportu (například v případě Číny a USA);

40. upozorňuje na to, že je nutné zasahovat proti monopolizaci evropského trhu se stejnou vehemencí, ať už jde o subjekty ze zemí v EU, nebo mimo ni. V současnosti dochází k četným dysfunkcím – zejména v oblasti elektronického obchodu –, které jsou způsobeny tím, že v oblasti pokročilých digitálních technologií zaujaly monopolní postavení korporace pocházející z USA a z Číny;

41. očekává, že bude průmyslová politika rozvíjena takovým způsobem, aby přispívala ke konvergenci regionů a podporovala efektivní přerozdělování zdrojů mezi jednotlivá území, aniž by docházelo k narušení hospodářské soutěže;

42. vyzývá Evropskou komisi, aby věnovala pozornost úloze zahraničních státních podniků, jež jsou vládou dané země podporovány a dotovány způsobem, který by byl v případě subjektů ze zemí v EU podle unijních pravidel jednotného trhu nepřipustný;

43. žádá, aby bylo zajištěno rovné zacházení ve vztahu k obchodním partnerům EU. Očekává tedy, že Evropská komise formálně přijme právní předpisy, které zaručí rovné podmínky pro přístup na trh, hospodářskou soutěž a státní podporu. V případě jakéhokoli porušení podmínek by měla být na základě specifických pravidel přerušena obchodní výměna tak, aby měla hrozba sankcí motivační účinek;

44. upozorňuje na to, že současná opatření na podporu hospodářské soutěže jasně ukazují, že subjekty ze zemí mimo EU se neřídí stejnými pravidly a je jim mj. poskytována výrazná podpora ze strany vlády, včetně podpory finančního rázu. Z tohoto důvodu je nutné zajistit flexibilitu evropského práva v oblasti hospodářské soutěže, zejména pokud jde o státní podporu, jelikož v dostatečné míře nezohledňuje povahu hospodářské soutěže, s níž se evropské podniky setkávají ve třetích zemích, kde neplatí stejná pravidla;

45. žádá, aby bylo zintenzivněno úsilí v oblasti obchodní politiky EU a aby za vzor nebyly brány jiné trhy, například trh USA, neboť stávající podoba této politiky je v souladu s názory občanů EU a se zvyklostmi při výkonu podnikatelské činnosti. EU musí svou obchodní politiku posílit, aby byla asertivnější, co se týče recipročního poskytování přístupu na trh a kontroly průmyslových subvencí;

46. vybízí k tomu, aby byl rozšířen model kontroly koncentrace kapitálu. Je třeba věnovat pozornost stále rozsáhlejší expanzi, která má za následek nejenom vznik monopolů na trhu, ale také větší obsazenost trhu z vertikálního a horizontálního hlediska, což má negativní vliv na dekoncentraci hodnotových řetězců;

47. v souvislosti s uskutečňováním cílů týkajících se zmírňování sociálních nerovností a boje proti klimatické krizi, zpřísňování environmentálních norem, lepšího uskutečňování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje a provádění politiky v oblasti klimatu a ochrany spotřebitele je nezbytné přijmout opatření, která umožní důsledně se zabývat veškerými porušeními platných podmínek, například co se týče výroby, zaměstnanosti nebo životního prostředí u dodavatelů ze zemí mimo EU;

Budoucnost politiky EU v oblasti hospodářské soutěže

48. poukazuje na to, že ustanovení dohody o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím, která se týkají kontroly v oblasti státní podpory a subvencí, ukládají oběma stranám značná omezení, co se týče veřejných subvencí. Zatímco tato ustanovení zajišťují, aby právní předpisy EU v oblasti hospodářské soutěže nadále určovaly normy pro rovné podmínky hospodářské soutěže, články 3.4.2 a 3.5 dohody stanoví, že se strany musí zdržet poskytování určitých druhů subvencí, které mají nebo by mohly mít „podstatný“ dopad na obchod či investice mezi stranami. Vyzývá tudíž Komisi, aby bedlivě sledovala, zda bude Spojené království tato ustanovení dodržovat, a to s cílem zamezit případnému dumpingu v oblasti subvencí ze strany této země;

49. vybízí k tomu, aby byly podniknuty důraznější kroky namířené proti bojkotování a proti padělání a napodobování výrobků a služeb z členských států na světovém trhu za účelem podvodného prodeje. Evropské orgány musí malým a středním podnikům v jejich působení na zahraničních trzích poskytovat výraznou podporu;

50. upozorňuje na to, že je třeba jasně rozlišovat mezi cíli politiky hospodářské soutěže, jež by měla být uplatňována především na evropském jednotném trhu, a průmyslovou politikou zaměřenou na podporu podniků, které se snaží obstát v konkurenci na světovém trhu;

51. domnívá se, že opatření, která jsou v rámci politiky EU v oblasti hospodářské soutěže přijímána v dlouhodobém horizontu, by měla posílit odolnost hodnotových řetězců tak, aby se snížila závislost na subjektech ze třetích zemí. Není-li to možné, pak by měla zaručit vysoký stupeň diverzifikace dodavatelů;

52. zdůrazňuje, že unijní předpisy týkající se hospodářské soutěže a státní podpory musí být v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu, digitální strategií EU, evropským pilířem sociálních práv a cíli OSN v oblasti udržitelného rozvoje. Upozorňuje na to, že stanovení skladby zdrojů energie je v kompetenci členských států, s politováním však konstatuje, že řada členských států nepodmiňuje poskytování státní podpory těmito cíli;

53. vítá skutečnost, že nedávná studie o tržních trendech v oblasti zdravotní péče a sociálního bydlení a o důsledcích v oblasti státní podpory EU, kterou nechala vypracovat Komise v souvislosti s probíhajícím hodnocením balíčku týkajícího se služeb obecného hospodářského zájmu z roku 2012 v oblasti zdravotní péče a sociálního bydlení⁽¹⁾, z velké části podporuje požadavky, které VR vyjádřil ve svém stanovisku z října 2016 Státní podpora a služby obecného hospodářského zájmu⁽²⁾, a zejména tyto dva body: 1) je snadné dosáhnout prahové hodnoty *de minimis* ve výši 500 000 EUR a s ohledem na to, že je těmto odvětvím všeobecně poskytována větší státní podpora, je třeba zvážit z důvodu zajištění proporcionality zvýšení tohoto stropu; 2) definice sociálního bydlení je považována za nejasnou, neboť v členských státech EU neexistuje jednotná definice sociálního bydlení. Kromě toho se ukazuje, že stávající definice je zastaralá, neboť potřeby obyvatel v oblasti cenově dostupného bydlení se zvyšují. VR proto opakuje svůj požadavek, aby byl z definice odstraněn příliš restriktivní odkaz na „znevýhodněné občany nebo sociálně znevýhodněné skupiny“;

54. vyzývá Evropskou komisi, aby monitorovala a důkladně zkoumala, jak hospodářskou soutěž na trhu a rozhodování spotřebitelů ovlivňují finanční subjekty a zejména digitální platformy;

55. poukazuje na to, že je nutné rozsáhle přepracovat právní rámec EU v oblasti státní podpory s cílem podpořit postupný přechod primárních odvětví, která jsou energeticky náročná a závislá na zahraničním obchodu, k využívání postupů s nižšími emisemi uhlíku, resp. postupů, jež jsou z hlediska emisí uhlíku neutrální. Je třeba poskytovat podporu nejenom na investice, ale také na provozní náklady. Z tohoto důvodu je nezbytné vyčlenit dostatečné prostředky na evropské a vnitrostátní programy financování a zajistit, aby bylo možné tyto programy kombinovat. K průmyslové transformaci mohou významně přispět také na projektech založené klimatické smlouvy, v nichž by byla státem dlouhodobě zaručena cena CO₂;

56. upozorňuje na to, že je třeba vytvořit a používat účinné nástroje k vyvíjení nátlaku na ty domácí i vnější subjekty, které nedodržují pravidla hospodářské soutěže;

57. domnívá se, že pro evropské podniky, které působí na vnitřním trhu a na mezinárodní úrovni, a obzvláště pro podniky malé a střední má zásadní význam přísné a nestranné prosazování unijních pravidel hospodářské soutěže nezávislými antimonopolními orgány. Vybízí tudíž k větší smělosti, pokud jde o ukládání sankcí subjektům, jež narušují očekávaný řád;

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-09/kd0621047enn_SGEI_evaluation.pdf.

⁽²⁾ <https://webapi2016.COR.europa.eu/v1/documents/cor-2016-01460-00-00-ac-tra-cs.docx/content>.

58. opětovně vyzývá k tomu, aby byla ambiciózněji realizována nová řešení, především ta, která se týkají klimatické neutrality evropského hospodářství, a aby bylo směleji prosazováno přímé posílení jednotnosti společného trhu;

59. vybízí k přijetí opatření za účelem provázání politiky hospodářské soutěže a politiky soudržnosti tak, aby byla finální podpora spjata se sjednocováním podmínek a pravidel fungování subjektů na evropském jednotném trhu. V tomto ohledu vítá flexibilitu, jež byla v důsledku pandemie COVID-19 zavedena v oblasti státní podpory na regionální politiku. Poukazuje na průzkum týkající se provádění doprovodných opatření v rámci programů CRII a CRII+, který uskutečnila komise VR COTER mezi řídicími orgány strukturálních fondů. Z tohoto průzkumu vyplynulo, že většina těchto orgánů by podpořila dočasné zvýšení prahové hodnoty *de minimis* v souvislosti se státní podporou;

60. je toho názoru, že evropské podniky musí být schopny obstát v konkurenci na světových trzích za rovných podmínek, a proto Evropskou komisi vyzývá, aby přizpůsobila politiku EU v oblasti hospodářské soutěže a státní podpory s cílem podpořit rozvoj průmyslu, zejména v technicky a technologicky nejpokročilejších oblastech, a aby usilovně podporovala pronikání evropských podniků mimo evropský jednotný trh;

61. je potěšen tím, že má Evropská komise v úmyslu navrhnout změny obecného nařízení o blokových výjimkách, aby tak bylo ještě snazší podporovat z veřejných prostředků ekologickou a digitální transformaci EU⁽³⁾. Zdůrazňuje, že díky vynětí určitých kategorií podpory z oznamovací povinnosti bude pro členské státy mnohem snazší rychle poskytnout podporu v případě, že jsou splněny podmínky týkající se omezení narušování soutěže na vnitřním trhu;

62. zdůrazňuje, že je důležité, aby EU zůstala otevřenou ekonomikou a i nadále prosazovala volný, spravedlivý a udržitelný mezinárodní obchod, který bude přínosný pro všechny obchodní partnery. Podporuje v této souvislosti úsilí, které vyvíjí Evropská komise za účelem reformy WTO, jejímž cílem musí být oživení a posílení WTO, mj. modernizací způsobu jejího fungování a odstraněním nedostatků v jejím souboru pravidel tak, aby mohla odpovídajícím způsobem reagovat na současné výzvy obchodní politiky;

63. znovu vyzývá Evropskou komisi, aby formulovala flexibilnější a účinnější pravidla státní podpory, jež by umožnila poskytovat regionálním letištím v okrajových, ostrovních či nejvzdálenějších nebo méně rozvinutých regionech, kde neexistuje účinnější a udržitelnější alternativa, finanční pomoc v souladu s ustanoveními EFRR a Nástroje pro oživení a odolnost⁽⁴⁾.

V Bruselu dne 2. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽³⁾ Konzultace, kterou Evropská komise zahájila dne 6. října 2021 s cílem přijmout přepracované obecné nařízení o blokových výjimkách v první polovině roku 2022.

⁽⁴⁾ Stanovisko Evropského výboru regionů Budoucnost regionálních letišť – výzvy a příležitosti, COTER-VII/010, COR-2021-00471-00-00.

Stanovisko Evropského výboru regionů – Genderový rozměr strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na období 2021–2027 se zaměřením na přípravu operačních programů

(2022/C 97/11)

Zpravodajka: Donatella PORZI (IT/SES)

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Souvislosti a obecné připomínky

1. připomíná význam politiky soudržnosti, jejímž obecným cílem je podpora hospodářského a sociálního rozvoje Evropské unie a snižování rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů za účelem dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti;
2. zdůrazňuje, že v této souvislosti by měla být genderová rovnost správně chápána jako: 1) základní zásada při tvorbě právních předpisů v oblasti politiky soudržnosti, 2) horizontální kritérium pro přípravu programů politiky soudržnosti, 3) cíl, který je třeba v programech sledovat, a 4) silný faktor nezbytný pro dosažení cíle politiky soudržnosti, jímž je udržitelný a vyvážený rozvoj;
3. genderová rovnost se stále řeší obecně, pouze v rámci působnosti Evropského sociálního fondu plus a ve fázi kontextové analýzy a plánování. Této problematice je však třeba věnovat pravidelně větší pozornost ve fázi tvorby právních předpisů, provádění, monitorování a hodnocení;
4. upozorňuje na to, že genderová rovnost nepřináší prospěch pouze ženám, ale celé společnosti, neboť představuje významnou hybnou sílu sociálního a hospodářského rozvoje, jak se uvádí také ve strategii EU pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025, kde se zdůrazňuje, že genderová rovnost podporuje vyšší zaměstnanost a produktivitu;
5. je přesvědčen, že genderová rovnost a rovné příležitosti – vedle posílení systémů sociálního zabezpečení, zejména těch, které se týkají ochrany matek a dětí a poskytování péče – usnadní propojení kariéry a rodinného života, což by následně mohlo pomoci zvýšit míru účasti žen na trhu práce a vyřešit závažnou demografickou krizi, s níž se velká část Evropy potýká. Je třeba poskytovat rozsáhlejší podporu evropským rodinám a zvýšit míru účasti žen na trhu práce, jelikož se jedná o důležitá opatření, která umožňují zmírnit problémy s udržitelností systémů sociálního zabezpečení a pomoci mladým lidem při zakládání rodiny;
6. uznává a oceňuje úsilí, jež vyvíjejí evropské orgány s cílem prosadit začleňování genderového hlediska, jakož i velký význam, který je přikládán dosažení cílů evropského pilíře sociálních práv v rámci legislativního a programového rámce politiky soudržnosti na období 2021–2027, a to zejména s ohledem na základní podmínky a systém sledování výdajových programů v souvislosti s konkrétními cíli;
7. na druhou stranu vyjadřuje znepokojení nad tím, že v roce 2017 byla míra zaměstnanosti žen v Evropě stále přibližně o 12 % (67,3 % oproti 79 %) a průměrná mzda o 16 % nižší než u mužů a že podle analýz Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE) se výsledky zemí EU v oblasti genderového mainstreamingu od roku 2012 zhoršují. Podle institutu EIGE, který hodnotí klíčové prvky genderového mainstreamingu na stupnici od 0 do 16, totiž klesla průměrná hodnota u členských států z 8,4 v roce 2012 na 7,4 v roce 2018;
8. lituje rovněž, že strategie EU pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025 nestanoví konkrétní opatření pro začlenění genderové rovnosti do všech oblastí politiky EU, a upozorňuje na to, že je nezbytné posílit používání účinných ukazatelů pro měření a posuzování dopadu provádění strategií z hlediska genderové rovnosti;

9. vyzývá proto Evropskou komisi, aby zvýšila své úsilí o dosažení skutečné genderové rovnosti, které by mělo být realizováno prostřednictvím dvojího přístupu, a to jednak prováděním jednorázových iniciativ zaměřených na odstranění konkrétních nerovností, jednak uplatňováním genderové rovnosti jako horizontálního přístupu zahrnujícího všechny evropské politiky;

10. připomíná, že pro dosažení skutečné genderové rovnosti je třeba tento cíl zahrnout do všech fází rozhodovacího procesu a do následné fáze provádění, tj. při stanovování priorit, při tvorbě politik a při přidělování zdrojů. Proto je důležité, aby regionální a místní orgány posuzovaly programy z hlediska dopadu na genderovou rovnost;

11. doporučuje neztrácet při začleňování genderového hlediska ze zřetele konkrétní opatření a investice zaměřené na odstranění příčin diskriminace a na podporu účasti a posílení postavení a role žen ve společnosti a ve světě práce;

12. vyzývá proto Evropskou komisi, aby více využívala nástroje, které poskytuje institut EIGE, k pravidelnému sledování míry plnění závazků v oblasti genderové rovnosti a soudržnosti. Pokud tyto nástroje nebudou postačovat, pak bude podle něj třeba vytvořit specifické nástroje k měření konkrétních výsledků propojujících rovnost a soudržnost;

13. v souladu se zásadou zlepšování právní úpravy považuje za nezbytné věnovat větší pozornost tomu, aby přijatá legislativní opatření měla skutečný a účinný dopad na sociální a kulturní kontext a aby písemně stanovené právní záruky podnítily proces strukturální změny vztahů mezi muži a ženami. Za tímto účelem je třeba vypracovat právní předpisy, které nebudou pojímat jednotlivce právně abstraktním způsobem, nýbrž se budou stále více zaměřovat na řešení konkrétních případů diskriminace ve společnosti;

14. je nutné se zabývat genderovým faktorem a jeho souvislostí s digitální propastí, přičemž je třeba více investovat do digitalizace, digitálních inovací a digitální konektivity. Politika soudržnosti musí podporovat rovný přístup žen a mužů k odborné přípravě a zaměstnání a pomoci zajistit, aby spravedlivá, ekologická a digitální transformace neprohlubovala genderové rozdíly mezi ženami a muži;

15. naléhavě žádá Evropskou komisi, aby předložila návrh metodiky pro posuzování dopadu programů financovaných EU na genderovou rovnost a aby v souladu s tím, co bylo dohodnuto v poslední interinstitucionální dohodě o rozpočtové kázní zpřístupnila údaje a ukazatele rozdělené podle pohlaví. Vyzývá proto Komisi, aby řídicím orgánům poskytla odpovídající školení s cílem zlepšit uplatňování těchto nových metodik;

16. zdůrazňuje, že pandemie COVID-19, která zasáhla zejména hospodářská odvětví se silným zastoupením žen, prohloubila nerovnosti mezi muži a ženami. Ženy jsou častěji zaměstnávány v povoláních, která jsou tradičně považována za „ženská povolání“, například v oblastech zdravotní péče, maloobchodu a péče o děti. V důsledku toho se tyto pracovnice během pandemie ocitly v první linii, a byly tudíž neúměrně vystaveny riziku nákazy virem a dopadům krize. Větší dopad pandemie COVID-19 na ženy se odráží nejen v poklesu míry zaměstnanosti, ale také v tom, že pro ženy je – ve srovnání s muži – obtížnější vrátit se do zaměstnání po zrušení omezujících opatření. Je proto třeba zavést vhodné nástroje, které by usnadnily návrat do zaměstnání ženám, které přišly o práci v důsledku omezení volného pohybu osob, a to i s využitím zkušeností z předchozích krizí;

17. domnívá se, že z hlediska různých politických nástrojů EU je politika soudržnosti obzvláště vhodná k tomu, aby přispěla ke skutečnému zvýšení míry rovnosti žen a mužů, a to s ohledem na objem finančních prostředků a jejich povahu a účel. Zdůrazňuje, že zejména v regionech, jejichž programy představují značný podíl celkového rozpočtu, závisí dopad na genderovou rovnost také na tom, jak jsou programy formulovány a prováděny;

18. vyzývá Evropskou komisi a zejména členské státy, aby při přípravě dohod o partnerství úzce spolupracovaly s místními a regionálními orgány, a bylo tak možné zohlednit výzvy spojené s účinnou politikou rovnosti na místní a regionální úrovni;

19. upozorňuje na to, že jednotlivé fondy politiky soudržnosti umožňují provádět opatření přímo zaměřená na prosazování genderové rovnosti v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování, vzdělávání a péče o děti, jako je tomu v případě Evropského sociálního fondu (ESF). Ve větší míře by měl přispívat Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), a to od investic a služeb na podporu podnikání žen až po snižování genderových rozdílů v oblasti výzkumu a inovací a zlepšování přístupu k fyzické infrastruktuře, infrastruktuře IKT a sociální infrastruktuře;

20. proto žádá, aby podpora dosažení genderové rovnosti nebyla považována pouze za úkol sociálního fondu, který je využíván především ve vztahu k lidem, ale aby se na něm podílely všechny fondy, včetně EFRR, který je zaměřen převážně na podniky, a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), který hraje důležitou úlohu při podpoře rozvoje venkovských a vnitrozemských oblastí, kde je problém genderové rovnosti a účasti žen na trhu práce často palčivější. Je třeba zlepšit součinnost mezi soudržností, fondy na podporu oživení a dalšími stávajícími programy mimo politiku soudržnosti;

21. důrazně připomíná, že politika soudržnosti se musí zabývat otázkami genderové rovnosti a účasti žen na trhu práce a položit přednostní důraz na související cíle. Je totiž nereálné usilovat o větší hospodářskou a sociální soudržnost, aniž by se zvýšila účast žen na trhu práce a byl odstraněn výskyt diskriminace a nerovností v odměňování;

22. domnívá se proto, že na této cestě je mimořádně důležité patřičně zohlednit také to, že opatření v oblasti genderové rovnosti musí být chápána i jako nástroj pro praktické provádění cílů politiky soudržnosti. Vítá záměr Komise zahrnout do osmé zprávy o soudržnosti zvláštní oddíl věnovaný genderové rovnosti;

23. doporučuje, aby řídicí orgány programů na období 2021–2027 spolufinancovaných Evropskou unií vypracovaly projekty a opatření zaměřené na a) podporu sladění pracovního a soukromého života a pobídnutí podniků k vypracování odpovídajících strategií na pracovišti; b) usnadnění opětovného začlenění žen vyřazených z trhu práce z důvodu pandemie COVID-19; c) posílení a zlepšení pečovatelských služeb, aby ženy nebyly vystaveny tak velké zátěži; d) provádění konkrétních a cílených opatření zaměřených na podporu účasti žen v oblastech činnosti, kde tradičně dominují muži; e) boj proti genderovým stereotypům a rolím, jakož i předcházení diskriminaci a obtěžování na základě pohlaví a sexuálnímu obtěžování na pracovišti; f) využívání zvláštních dovedností a odborných poznatků k řízení celkového procesu začleňování genderového hlediska; g) poskytnutí užitečné podpory a pokynů příjemcům prostředků z evropských fondů, aby lépe zohledňovali genderové hledisko v různých oblastech intervence, od politik zaměstnanosti po výzkum a vývoj, od ochrany životního prostředí po veřejnou dopravu a digitální technologie; h) pobízení žen k zahájení podnikatelské činnosti, i) věnování pozornosti cíli zvýšení bezpečnosti žen při navrhování infrastruktur; j) podporování opatření k dosažení koedukace a odbourávání stereotypů a rolí ve třídě a k) zamezení sexistickému vyobrazování žen v médiích;

24. doporučuje, aby řídicí orgány pro programové období 2021–2027 spolupracovaly, koordinovaly svou činnost a podporovaly orgány pro rovné zacházení při získávání specifických dovedností a znalostí s cílem systematicky genderové hledisko začleňovat do celého cyklu financování, a to jak při přípravě operačních programů, tak při jejich provádění a hodnocení, což umožní sledovat dopad těchto programů na snižování rozdílů mezi muži a ženami během jejich provádění i po něm;

25. doufá, že se bude ve stále větší míře provádět hodnocení modelů organizace veřejných služeb (např. veřejné dopravy) a modelů intervencí obecně, aby se ověřil jejich soulad s cíli podpory genderové rovnosti;

26. považuje za mimořádně důležité, aby bylo genderové hledisko začleněno také do národních plánů na podporu oživení vypracovaných v rámci nástroje Next Generation EU a aby se u hlavních projektů uplatňovaly zásady a nástroje pro hodnocení z hlediska genderové rovnosti;

27. doporučuje, aby byly regionálním a místním orgánům dány k dispozici údaje a statistiky, které jsou nezbytné k provedení odpovídajících hodnocení stávajících genderových nerovností;

28. vyzývá k tomu, aby se v evropských programech více rozšířily nástroje, jako je posuzování dopadů na genderovou rovnost a genderové rozpočtování, poněvadž se v současné době stále používají příliš zřídka;

29. upozorňuje na zkušenosti z období 2014–2020, pokud jde o následující kritické body, na které je třeba se zaměřit: a) rozdíl mezi formálními prohlášeními a konkrétními výsledky; b) nedostatek odpovídajících znalostí o tom, jak provádět genderový mainstreaming, zejména v intervencích Evropského fondu pro regionální rozvoj; c) potřeba větší orientace na genderové hledisko ve výběrových kritériích a systémech hodnocení; d) potřeba většího propojení mezi národními strategiemi a opatřeními politiky soudržnosti v oblasti genderové rovnosti; e) užitečnost vytvoření systému řízení pro koordinaci a monitorování genderového mainstreamingu;

30. zdůrazňuje, že je důležité, aby si řídicí orgány vyměňovaly myšlenky a osvědčené postupy se subjekty občanské společnosti, které působí v oblasti prosazování genderové rovnosti, a aby byly zintenzivněny vzdělávací, koordinační a hodnotící činnosti, a to jak s ohledem na řídicí orgány, tak i na partnery.

V Bruselu dne 2. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

III

(Přípravné akty)

VÝBOR REGIONŮ

INTERACTIO – HYBRIDNÍ REŽIM – 147. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 1. 12. 2021–2. 12. 2021

Stanovisko Evropského výboru regionů – Evropský přístup k umělé inteligenci – akt o umělé inteligenci

(revidované stanovisko)

(2022/C 97/12)

Zpravodaj:	Guido RINK (NL/SES), člen rady města Emmen
Odkazy:	Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Podpora evropského přístupu k umělé inteligenci COM(2021) 205 final Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci (akt o umělé inteligenci) a mění určité legislativní akty Unie COM(2021) 206 final

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Pozměňovací návrh 1

1. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Účelem tohoto nařízení je zlepšit fungování vnitřního trhu stanovením jednotného právního rámce zejména pro vývoj umělé inteligence, její uvádění na trh a využívání v souladu s hodnotami Unie. Toto nařízení sleduje řadu naléhavých důvodů veřejného zájmu, jako je například vysoká úroveň ochrany zdraví, bezpečnosti a základních práv, a zajišťuje volný pohyb zboží a služeb založených na UI přes hranice, čímž brání členským státům ukládat omezení vývoje, uvádění na trh a používání systémů UI, pokud to není tímto nařízením výslovně povoleno.	Účelem tohoto nařízení je zlepšit fungování vnitřního trhu a zaručit základní práva občanů stanovením jednotného právního rámce zejména pro vývoj umělé inteligence, její uvádění na trh a využívání v souladu s hodnotami Unie. Toto nařízení sleduje řadu naléhavých důvodů veřejného zájmu, jako je například vysoká úroveň ochrany zdraví, bezpečnosti a základních práv, a zajišťuje volný pohyb zboží a služeb založených na UI přes hranice, čímž brání členským státům ukládat omezení vývoje, uvádění na trh a používání systémů UI, pokud to není tímto nařízením výslovně povoleno.

Odůvodnění

Odkaz na základní práva má zdůraznit souvislost s Listinou základních práv EU.

Pozměňovací návrh 2

Nový bod odůvodnění po 6. bodu odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<i>Definice systémů UI je nepřetržitý proces, který přihlíží k podmínkám, v nichž je umělá inteligence využívána, drží krok se společenským vývojem v této oblasti a neztrácí ze zřetele souvislost mezi ekosystémem excelence a ekosystémem důvěry.</i>

Odůvodnění

Vývoj v oblasti UI a technologií vyžaduje adaptivní a neustále se vyvíjející přístup. Tento bod odůvodnění odráží skutečnost, že definice UI by měla zohledňovat dobu a stav vývoje systémů a aplikací UI.

Pozměňovací návrh 3

20. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Aby bylo zajištěno odpovědné a přiměřené používání těchto systémů, je rovněž důležité stanovit, že v každé z těchto tří taxativně vyjmenovaných a úzce definovaných situací je třeba zohlednit určité prvky, zejména pokud jde o povahu situace, která vedla k předložení žádosti, o důsledky užití těchto systémů pro práva a svobody všech dotčených osob a o záruky a podmínky zajištěné při tomto použití. Na využívání systémů biometrické identifikace na dálku „v reálném čase“ na veřejně přístupných místech pro účely prosazování práva by se navíc měla vztahovat vhodná časová a prostorová omezení, zejména s ohledem na důkazy nebo náznaky týkající se daných hrozeb, obětí nebo pachatele. Pro každý případ použití v každé ze tří výše uvedených situací by mělo být vhodné využití referenční databáze osob.	Aby bylo zajištěno odpovědné a přiměřené používání těchto systémů, je rovněž důležité stanovit, že v každé z těchto tří taxativně vyjmenovaných a úzce definovaných situací je třeba zohlednit určité prvky, zejména pokud jde o povahu situace, která vedla k předložení žádosti, o důsledky užití těchto systémů pro práva a svobody všech dotčených osob a o záruky a podmínky zajištěné při tomto použití. Před výjimečným použitím těchto systémů by měla proběhnout konzultace s příslušnými místními a regionálními orgány. Na využívání systémů biometrické identifikace na dálku „v reálném čase“ na veřejně přístupných místech pro účely prosazování práva by se navíc měla vztahovat přísná časová a prostorová omezení, zejména s ohledem na důkazy nebo náznaky týkající se daných hrozeb, obětí nebo pachatele. Pro každý případ použití v každé ze tří výše uvedených situací by mělo být vhodné využití referenční databáze osob.

Odůvodnění

Systémy biometrické identifikace na dálku „v reálném čase“ by se neměly využívat lehkovážně.

Pozměňovací návrh 4

21. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Každé použití systému biometrické identifikace na dálku „v reálném čase“ na veřejně přístupných místech pro účely prosazování práva by mělo podléhat výslovnému a konkrétnímu povolení justičního orgánu nebo nezávislého správního orgánu členského státu. Toto povolení by mělo být v zásadě získáno před tímto použitím, s výjimkou řádně odůvodněných naléhavých situací, tj. situací, kdy je potřeba použít dotyčné systémy tak naléhavá, že je účinně a objektivně nemožné získat povolení před zahájením tohoto použití. V těchto naléhavých situacích by použití mělo být omezeno na absolutně nezbytné minimum a mělo by podléhat příslušným zárukám a podmínkám, které stanoví vnitrostátní právo a specifikuje samotný donucovací orgán v kontextu každého jednotlivého případu naléhavého použití. Donucovací orgán by měl v těchto situacích rovněž usilovat o co nejvčasnější získání povolení a měl by uvést důvody, proč o něj nemohl požádat již dříve.	Každé použití systému biometrické identifikace na dálku „v reálném čase“ na veřejně přístupných místech pro účely prosazování práva by mělo podléhat výslovnému a konkrétnímu povolení justičního orgánu nebo nezávislého správního orgánu členského státu. Toto povolení by mělo být získáno před tímto použitím, s výjimkou řádně odůvodněných naléhavých situací, tj. situací, kdy je potřeba použít dotyčné systémy tak naléhavá, že je účinně a objektivně nemožné získat povolení před zahájením tohoto použití. V každém případě by použití mělo být omezeno na absolutně nezbytné minimum a mělo by podléhat příslušným zárukám a podmínkám, které stanoví vnitrostátní právo. Donucovací orgán by měl rovněž neprodleně informovat dotčený místní a regionální orgán a usilovat o získání povolení od příslušných orgánů.

Odůvodnění

Politicko-administrativní odpovědnost za správu veřejně přístupných míst a dohled nad nimi nesou místní a regionální orgány. Měly by proto být řádně zapojeny do používání těchto systémů na veřejně přístupných místech. V naléhavých situacích, kdy nelze rozumně očekávat předchozí konzultaci, by měl být dotčený místní nebo regionální orgán o používání biometrických systémů na veřejně přístupných místech neprodleně informován.

Pozměňovací návrh 5

39. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Systémy UI využívané pro účely migrace, azylu a řízení ochrany hranic ovlivňují osoby, které jsou často v obzvláště zranitelném postavení a jsou závislé na výsledku činnosti příslušných orgánů veřejné moci. Přesnost, nediskriminační povaha a transparentnost systémů UI používaných v těchto kontextech jsou proto obzvláště důležité pro zajištění dodržování základních práv dotčených osob, zejména jejich práva na volný pohyb, na zákaz diskriminace, na ochranu soukromého života a osobních údajů, na mezinárodní ochranu a na řádnou správu. Je proto vhodné označit jako vysoce rizikové ty systémy UI, které jsou určeny k použití příslušnými orgány veřejné moci pověřenými úkoly v oblasti migrace, azylu a řízení ochrany hranic, jako jsou například polygrafy a podobné nástroje, případně nástroje určené k detekci emočního stavu fyzické osoby; k posuzování určitých rizik, která představují fyzické osoby vstupující na území členského státu nebo žádající o vízum nebo azyl; k ověření pravosti příslušných dokladů fyzických osob; jako pomoc příslušným orgánům veřejné správy při posuzování žádostí o azyl, vízum a povolení k pobytu a souvisejících stížností, pokud jde o cíl, jímž je zjištění způsobilosti fyzických osob žádajících o určitý status. Systémy UI v oblasti migrace, azylu a řízení ochrany hranic, na které se vztahuje toto nařízení, by měly splňovat příslušné procesní požadavky stanovené směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU, nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 a dalšími příslušnými právními předpisy.	Systémy UI využívané pro účely migrace, azylu a řízení ochrany hranic ovlivňují osoby, které jsou často v obzvláště zranitelném postavení a jsou závislé na výsledku činnosti příslušných orgánů veřejné moci. Přesnost, nediskriminační povaha a transparentnost systémů UI používaných v těchto kontextech jsou proto obzvláště důležité pro zajištění dodržování základních práv dotčených osob, zejména jejich práva na volný pohyb, na zákaz diskriminace, na ochranu soukromého života a osobních údajů, na mezinárodní ochranu a na řádnou správu. Je proto nezbytné označit jako vysoce rizikové ty systémy UI, které jsou určeny k použití příslušnými orgány veřejné moci pověřenými úkoly v oblasti migrace, azylu a řízení ochrany hranic, jako jsou například polygrafy a podobné nástroje, případně nástroje určené k detekci emočního stavu fyzické osoby; k posuzování určitých rizik, která představují fyzické osoby vstupující na území členského státu nebo žádající o vízum nebo azyl; k ověření pravosti příslušných dokladů fyzických osob; jako pomoc příslušným orgánům veřejné správy při posuzování žádostí o azyl, vízum a povolení k pobytu a souvisejících stížností, pokud jde o cíl, jímž je zjištění způsobilosti fyzických osob žádajících o určitý status. Systémy UI v oblasti migrace, azylu a řízení ochrany hranic, na které se vztahuje toto nařízení, by měly splňovat příslušné procesní požadavky stanovené směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU, nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 a dalšími příslušnými právními předpisy.

Odůvodnění

Tato úprava odráží nezbytnost podřídit příslušné systémy UI zpřísněnému režimu pro vysoce rizikové systémy UI.

Pozměňovací návrh 6

43. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Na vysoce rizikové systémy UI by se měly vztahovat požadavky týkající se kvality použitých souborů dat, technické dokumentace a uchovávání záznamů, transparentnosti a poskytování informací uživatelům, lidského dohledu a spolehlivosti, přesnosti a kybernetické bezpečnosti. Tyto požadavky jsou nezbytným předpokladem účinného zmírňování rizik pro zdraví, bezpečnost a základní práva v závislosti na určeném účelu tohoto systému; žádná další opatření méně omezující obchod nejsou rozumně dostupná, a tudíž nedochází k bezdůvodným omezením obchodu.	Na vysoce rizikové systémy UI by se měly vztahovat požadavky týkající se kvality použitých souborů dat, technické dokumentace a uchovávání záznamů, transparentnosti a poskytování informací uživatelům, lidského dohledu a spolehlivosti, přesnosti a kybernetické bezpečnosti. Tyto požadavky jsou nezbytným předpokladem účinného zmírňování rizik pro zdraví, bezpečnost, zabezpečení údajů, práva spotřebitelů a základní práva v závislosti na účelu tohoto systému; žádná další opatření méně omezující obchod nejsou rozumně dostupná, a tudíž nedochází k bezdůvodným omezením obchodu. Fyzické osoby nebo skupiny osob dotčené vysoce rizikovými systémy UI uvedenými na trh v Unii nebo jinak uvedenými do provozu by měly být vhodným, snadno dostupným a srozumitelným způsobem informovány a měly by mít přístup k explicitním, snadno dostupným a veřejným informacím o tom, že se jich tyto systémy týkají.

Odůvodnění

Požadavky na transparentnost a informace vztahující se na poskytovatele a uživatele by měly být rozšířeny rovněž na osoby nebo skupiny osob potenciálně dotčené používáním vysoce rizikových systémů UI uvedených v příloze III nařízení. Pod „srozumitelným způsobem“ se chápe také uživateli srozumitelný a přístupný jazyk, včetně hlasového výstupu a znakové řeči.

Pozměňovací návrh 7

Nový bod odůvodnění po 44. bodu odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	Poskytovatelé systémů UI se ve svém systému řízení kvality vyvarují jakýchkoli opatření na podporu neodůvodněné diskriminace na základě pohlaví, původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku, sexuální orientace nebo diskriminace na jakémkoli jiném základě.

Odůvodnění

Nezákonná diskriminace má původ v lidském jednání. Poskytovatelé systémů UI by se měli ve svém systému kvality vyvarovat jakýchkoli opatření, která by mohla diskriminaci podporovat.

Pozměňovací návrh 8

47. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Aby se vyřešila neprůhlednost, kvůli níž mohou být určité systémy UI pro fyzické osoby nepochopitelné nebo příliš složité, je u vysoce rizikových systémů UI zapotřebí určitá míra transparentnosti. Uživatelé by měli být schopni interpretovat výstup systému a používat jej vhodným způsobem. K vysoce rizikovým systémům UI by proto měla být připojena příslušná dokumentace a návod k použití a měly by obsahovat stručné a jasné informace, včetně informací týkajících se potenciálního rizika pro základní práva a rizika diskriminace.	Aby se vyřešila neprůhlednost, kvůli níž mohou být určité systémy UI pro fyzické osoby nebo orgány veřejné moci na všech úrovních správy nepochopitelné nebo příliš složité, je u vysoce rizikových systémů UI zapotřebí vysoká míra transparentnosti. Uživatelé by měli být schopni interpretovat výstup systému a používat jej vhodným způsobem. K vysoce rizikovým systémům UI by proto měla být připojena příslušná dokumentace a návod k použití a měly by obsahovat stručné a jasné informace, včetně informací týkajících se potenciálního rizika pro základní práva a rizika diskriminace.

Odůvodnění

Odpovědnost těch, kteří navrhují vysoce rizikové systémy UI, se použitím slov „určitá úroveň transparentnosti“ oslabuje.

Pozměňovací návrh 9

48. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Vysoce rizikové systémy UI by měly být navrženy a vyvinuty tak, aby na jejich fungování mohly dohlížet fyzické osoby. Za tímto účelem by měl poskytovatel systému před uvedením systému na trh nebo do provozu stanovit vhodná opatření lidského dohledu. Tato opatření by případně měla zajistit zejména to, aby byla do systému zabudována provozní omezení, která samotný systém není schopen překonat a která reagují na lidskou obsluhu, a aby fyzické osoby, které byly pověřeny lidským dohledem, měly odbornou způsobilost, odbornou přípravu a pravomoc nezbytné k výkonu této funkce.	Vysoce rizikové systémy UI by měly být navrženy a vyvinuty tak, aby na jejich fungování mohly dohlížet fyzické osoby a orgány veřejné moci na všech úrovních správy . Za tímto účelem by měl poskytovatel systému před uvedením systému na trh nebo do provozu stanovit vhodná opatření lidského dohledu. Tato opatření by případně měla zajistit zejména to, aby byla do systému zabudována provozní omezení, která samotný systém není schopen překonat a která reagují na lidskou obsluhu, a aby fyzické osoby, které byly pověřeny lidským dohledem, měly odbornou způsobilost, odbornou přípravu a pravomoc nezbytné k výkonu této funkce.

Odůvodnění

Vyplývá z textu.

Pozměňovací návrh 10

67. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Vysoce rizikové systémy UI by měly být opatřeny označením CE prokazujícím jejich shodu s tímto nařízením, aby jim byl umožněn volný pohyb v rámci vnitřního trhu. Členské státy by neměly vytvářet neodůvodněné překážky uvádění na trh nebo do provozu u vysoce rizikových systémů UI, které jsou v souladu s požadavky stanovenými v tomto nařízení a jsou opatřeny označením CE.	Vysoce rizikové systémy UI by měly být opatřeny označením CE prokazujícím jejich shodu s tímto nařízením, aby jim byl umožněn volný pohyb v rámci vnitřního trhu. Členské státy by neměly vytvářet překážky uvádění na trh nebo do provozu u vysoce rizikových systémů UI, které jsou v souladu s požadavky stanovenými v tomto nařízení a jsou opatřeny označením CE. Členské státy mají pravomoc regulovat vysoce rizikové postupy v oblasti UI a vysoce rizikové systémy UI výhradně na základě naléhavých a řádně odůvodněných případů veřejného zájmu a zájmů národní bezpečnosti.

Odůvodnění

Členské státy by sice neměly bránit provádění nařízení, mělo by jim však zůstat právo regulovat vysoce rizikové systémy UI, dojde-li k ohrožení veřejného zájmu a národní bezpečnosti.

Pozměňovací návrh 11

70. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Určité systémy UI určené k interakci s fyzickými osobami nebo ke generování obsahu mohou představovat specifická rizika vydávání se za jinou osobu nebo podvodu bez ohledu na to, zda je lze či nelze označit za vysoce rizikové. Na používání těchto systémů by se proto měly za určitých okolností vztahovat zvláštní povinnosti transparentnosti, aniž by tím byly dotčeny požadavky a povinnosti kladené na vysoce rizikové systémy UI. Zejména fyzické osoby by měly být upozorněny , že komunikují se systémem UI, pokud to není zřejmé z okolností a kontextu použití . Fyzické osoby by navíc měly být informovány v případě, že jsou vystaveny systému rozpoznávání emocí nebo systému biometrické kategorizace. Tyto informace a oznámení by měly být poskytovány ve formátech přístupných pro osoby se zdravotním postižením. Uživatelé, kteří používají systém UI k vytváření obrazového, zvukového nebo video obsahu, který se znatelně podobá existujícím osobám, místům nebo událostem a určité osobě by se mohl nepravdivě jevit jako autentický, případně s tímto obsahem manipulují, by měli zveřejnit, že tento obsah byl uměle vytvořen nebo s ním bylo manipulováno, tím, že daný výstup umělé inteligence odpovídajícím způsobem označí a odhalí jeho umělý původ.	Určité systémy UI určené k interakci s fyzickými osobami nebo ke generování obsahu mohou představovat specifická rizika vydávání se za jinou osobu nebo podvodu bez ohledu na to, zda je lze či nelze označit za vysoce rizikové. Na používání těchto systémů by se proto měly vztahovat zvláštní povinnosti transparentnosti, aniž by tím byly dotčeny požadavky a povinnosti kladené na vysoce rizikové systémy UI. Zejména fyzické osoby by měly být systematicky upozorňovány , že komunikují se systémem UI. Fyzické osoby by navíc měly být informovány v případě, že jsou vystaveny systému rozpoznávání emocí nebo systému biometrické kategorizace. Tyto informace a oznámení by měly být poskytovány ve formátech přístupných pro osoby se zdravotním postižením. Uživatelé, kteří používají systém UI k vytváření obrazového, zvukového nebo video obsahu, který se znatelně podobá existujícím osobám, místům nebo událostem a určité osobě by se mohl nepravdivě jevit jako autentický, případně s tímto obsahem manipulují, by měli zveřejnit, že tento obsah byl uměle vytvořen nebo s ním bylo manipulováno, tím, že daný výstup umělé inteligence odpovídajícím způsobem označí a odhalí jeho umělý původ.

Odůvodnění

Z povinnosti transparentnosti a informovanosti v případě komunikace fyzických osob se systémy UI by neměly být umožněny žádné výjimky.

Pozměňovací návrh 12

76. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
V zájmu usnadnění hladkého, účinného a harmonizovaného provádění tohoto nařízení by měla být zřízena Evropská rada pro umělou inteligenci. Tato rada by měla odpovídat za řadu poradenských úkolů, včetně vydávání stanovisek, doporučení, rad nebo pokynů v záležitostech souvisejících s prováděním tohoto nařízení, včetně technických specifikací nebo stávajících norem týkajících se požadavků stanovených v tomto nařízení a poskytování poradenství a pomoci Komisi v konkrétních otázkách týkajících se umělé inteligence.	V zájmu usnadnění hladkého, účinného a harmonizovaného provádění tohoto nařízení by měla být zřízena Evropská rada pro umělou inteligenci. Tato rada by měla odpovídat za řadu poradenských úkolů, včetně vydávání stanovisek, doporučení, rad nebo pokynů v záležitostech souvisejících s prováděním tohoto nařízení, včetně technických specifikací nebo stávajících norem týkajících se požadavků stanovených v tomto nařízení a poskytování poradenství a pomoci Komisi v konkrétních otázkách týkajících se umělé inteligence. Členové Evropské rady pro umělou inteligenci by měli zastupovat zájmy evropské společnosti. Složení této rady by mělo být genderově vyvážené.

Odůvodnění

V Evropské radě pro umělou inteligenci by měly být zastoupeny různorodé zájmy evropské společnosti. Jde mimo jiné o zájmy v oblasti lidských práv, klimatu a energeticky účinného používání systémů AI, bezpečnosti, sociálního začlenění, zdraví atd. Genderová rovnováha je předpokladem rozmanitosti při poskytování poradenství, přípravě pokynů atd.

Pozměňovací návrh 13

77. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Při uplatňování a prosazování tohoto nařízení hrají klíčovou roli členské státy. V tomto ohledu by měl každý členský stát určit jeden nebo více příslušných vnitrostátních orgánů pro účely dohledu nad uplatňováním a prováděním tohoto nařízení. V zájmu zvýšení efektivity organizace na straně členských států a stanovení oficiálního kontaktního místa pro veřejnost a další protistrany na úrovni členských států a Unie by měl každý členský stát určit jeden vnitrostátní orgán jako vnitrostátní dozorový orgán.	Při uplatňování a prosazování tohoto nařízení hrají klíčovou roli členské státy. V tomto ohledu by měl každý členský stát určit jeden nebo více příslušných vnitrostátních orgánů pro účely dohledu nad uplatňováním a prováděním tohoto nařízení. V zájmu zvýšení efektivity organizace na straně členských států a stanovení oficiálního kontaktního místa pro veřejnost a další protistrany na úrovni členských států a Unie by měl každý členský stát určit jeden vnitrostátní orgán jako vnitrostátní dozorový orgán. Dle uvážení členských států mohou být prováděním úkolů v oblasti dohledu nebo vymáhání pověřeny místní a regionální orgány.

Odůvodnění

V zájmu zajištění proveditelnosti nařízení a v něm obsaženého rámce pro dohled a vymáhání by měl být členský stát oprávněn pověřit tam, kde je to nezbytné a možné, místní a regionální orgány prováděním úkolů v oblasti dohledu nebo vymáhání.

Pozměňovací návrh 14

79. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
V zájmu zajištění náležitého a účinného vymáhání požadavků a povinností stanovených tímto nařízením, které představuje harmonizační právní předpis Unie, by se měl v plném rozsahu uplatňovat systém dozoru nad trhem a souladu výrobků s předpisy stanovený nařízením (EU) 2019/1020. Vnitrostátní orgány veřejné správy nebo veřejnoprávní subjekty dohlížející na uplatňování právních předpisů Unie na ochranu základních práv, včetně orgánů pro rovné zacházení, by rovněž měly mít přístup k veškeré dokumentaci vytvořené podle tohoto nařízení, pokud je to nutné pro výkon jejich pověření.	V zájmu zajištění náležitého a účinného vymáhání požadavků a povinností stanovených tímto nařízením, které představuje harmonizační právní předpis Unie, by se měl v plném rozsahu uplatňovat systém dozoru nad trhem a souladu výrobků s předpisy stanovený nařízením (EU) 2019/1020. Vnitrostátní orgány veřejné správy, případně místní nebo regionální orgány , nebo veřejnoprávní subjekty dohlížející na uplatňování právních předpisů Unie na ochranu základních práv, včetně orgánů pro rovné zacházení, by rovněž měly mít přístup k veškeré dokumentaci vytvořené podle tohoto nařízení, pokud je to nutné pro výkon jejich pověření.

Odůvodnění

Tento pozměňovací návrh zohledňuje různé struktury správy v členských státech EU.

Pozměňovací návrh 15

83. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
V zájmu zajištění důvěryhodné a konstruktivní spolupráce příslušných orgánů na úrovni Unie a na vnitrostátní úrovni by měly všechny strany zapojené do uplatňování tohoto nařízení respektovat důvěrnost informací a údajů získaných při plnění svých úkolů.	V zájmu zajištění důvěryhodné a konstruktivní spolupráce příslušných orgánů na úrovni Unie a na vnitrostátní, regionální a místní úrovni by měly všechny strany zapojené do uplatňování tohoto nařízení respektovat důvěrnost informací a údajů získaných při plnění svých úkolů.

Odůvodnění

Tento pozměňovací návrh zohledňuje různé struktury správy v členských státech EU.

Pozměňovací návrh 16

HLAVA I čl. 3 odst. 1 – Definice

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
„systémem umělé inteligence“ (systém UI) software, který je vyvinut pomocí jedné nebo více technik a přístupů uvedených v příloze I, a který může pro danou sadu cílů definovaných člověkem generovat výstupy, jako je například obsah, predikce, doporučení nebo rozhodnutí ovlivňující prostředí, s nimiž komunikují;	„systémem umělé inteligence“ (systém UI) software, který je vyvinut pomocí jedné nebo více technik a přístupů uvedených v demonstrativním výčtu v příloze I, v kombinaci se sociálními postupy, identitou a kulturou , a který může pro danou sadu cílů definovaných člověkem sledováním svého okolí prostřednictvím sběru dat, interpretace shromážděných strukturovaných nebo nestrukturovaných dat, správy znalostí nebo zpracování informací odvozených z těchto dat generovat výstupy, jako je například obsah, predikce, doporučení nebo rozhodnutí ovlivňující prostředí, s nimiž komunikují;

Odůvodnění

Systém umělé inteligence tvoří kombinace technických prvků, které propojují data, algoritmy a výpočetní výkon se sociálními praktikami, společností, identitou a kulturou. Definice tohoto dynamického sociálně-technického celku proto musí obstát i budoucnosti, takže je nezbytné ji pravidelně aktualizovat, aby věrně odrážela stále větší dopad umělé inteligence na společnost a současně zachycovala rychle se měnící výzvy a příležitosti, které jsou s umělou inteligencí spojeny, včetně vazby mezi správou znalostí a UI. V této souvislosti by se nařízení mělo vztahovat i na algoritmy vyvinuté jinými algoritmy.

Pozměňovací návrh 17

Čl. 5 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Zakazují se následující postupy v oblasti umělé inteligence: a) uvádění na trh, uvádění do provozu nebo používání systémů UI, které využívají podprahových technik mimo vědomí osob s cílem podstatně ovlivnit chování těchto osob tak, že to dotčené osobě nebo jiné osobě způsobuje nebo by mohlo způsobit fyzickou nebo psychickou újmu; b) uvádění na trh, uvádění do provozu nebo používání systémů UI, které využívají zranitelnosti určité skupiny osob v důsledku jejich věku nebo tělesného nebo mentálního postižení, s cílem podstatně ovlivnit chování osoby náležející k této skupině tak, že to dotčené osobě nebo jiné osobě způsobuje nebo by mohlo způsobit fyzickou nebo psychickou újmu;	Zakazují se následující postupy v oblasti umělé inteligence: a) uvádění na trh, uvádění do provozu nebo používání systémů UI, které využívají podprahových technik mimo vědomí osob s cílem podstatně ovlivnit chování těchto osob tak, že to dotčené osobě nebo jiné osobě způsobuje nebo by mohlo způsobit fyzickou nebo psychickou újmu, porušují nebo by mohly porušovat základní práva jiné osoby nebo skupiny osob, včetně jejich fyzického nebo psychického zdraví a bezpečnosti, způsobí nebo by mohly způsobit újmu spotřebitelům, jako je finanční ztráta nebo ekonomická diskriminace, či podkopávají nebo by mohly podkopat demokracii a právní stát; b) uvádění na trh, uvádění do provozu nebo používání systémů UI, které využívají zranitelnosti určité skupiny osob v důsledku jejich věku nebo tělesného nebo mentálního postižení, s cílem podstatně ovlivnit chování osoby náležející k této skupině tak, že to dotčené osobě nebo jiné osobě způsobuje nebo by mohlo způsobit fyzickou nebo psychickou újmu;

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
c) uvádění na trh, uvádění do provozu nebo používání systémů UI orgány veřejné moci nebo jejich jménem pro účely hodnocení nebo klasifikace důvěryhodnosti fyzických osob v určitém časovém úseku na základě jejich sociálního chování nebo známých nebo předvídaných osobních či osobnostních vlastností, příčemž výsledný sociální kredit vede k jednomu nebo oběma následujícím důsledkům: i) ke znevýhodňujícímu nebo nepříznivému zacházení s některými fyzickými osobami nebo celými skupinami těchto osob v sociálních kontextech nesouvisjících s kontextem, ve kterém byly dané údaje původně vytvořeny nebo shromážděny; ii) ke znevýhodňujícímu nebo nepříznivému zacházení s některými fyzickými osobami nebo celými skupinami těchto osob, které je neodůvodněné nebo nepřiměřené jejich sociálnímu chování nebo jeho závažnosti; d) používání systémů biometrické identifikace na dálku „v reálném čase“ na veřejně přístupných místech pro účely prosazování práva, pokud to není nezbytně nutné pro jeden z následujících cílů a jen do té míry, do níž je to nezbytně nutné: i) cílené vyhledávání určitých potenciálních obětí trestných činů, včetně pohřešovaných dětí; ii) prevenci konkrétního, závažného a bezprostředního ohrožení života nebo fyzické bezpečnosti fyzických osob nebo teroristického útoku; iii) odhalování, lokalizaci, identifikaci nebo stíhání pachatelů nebo osob podezřelých z trestného činu uvedeného v čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ⁽⁶²⁾, pokud lze tento trestný čin v dotčeném členském státě potrestat trestem odnětí svobody nebo ochranným opatřením spojeným s odnětím osobní svobody s horní hranicí sazby v délce nejméně tři roky, jak je stanoveno v právních předpisech tohoto členského státu. ⁽⁶²⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkáacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. L 190, 18.7.2002, s. 1).	c) uvádění na trh, uvádění do provozu nebo používání systémů UI orgány veřejné moci nebo jejich jménem pro účely hodnocení nebo klasifikace důvěryhodnosti fyzických osob nebo skupin osob v určitém časovém úseku na základě jejich sociálního chování nebo známých nebo předvídaných osobních či osobnostních vlastností, vedoucí k přidělování sociálního kreditu pro obecné účely na základě umělé inteligence; d) uvádění na trh, uvádění do provozu nebo používání systémů UI orgány veřejné moci nebo jejich jménem s použitím přidělování sociálního kreditu na základě UI bez lidského dohledu pro konkrétní účely, tj. v sociálních kontextech souvisejících s kontextem, ve kterém byly dané údaje původně vytvořeny nebo shromážděny, pro účely hodnocení nebo klasifikace důvěryhodnosti fyzických osob nebo skupin osob v určitém časovém úseku na základě jejich sociálního chování nebo známých nebo předvídaných osobních či osobnostních vlastností, přičemž výsledný sociální kredit vede ke znevýhodňujícímu nebo nepříznivému zacházení s některými fyzickými osobami nebo celými skupinami těchto osob, které je neodůvodněné nebo nepřiměřené jejich sociálnímu chování nebo jeho závažnosti;

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	e) používání systémů biometrické identifikace na dálku „v reálném čase“ na veřejně přístupných místech pro účely prosazování práva, pokud to není nezbytně nutné pro jeden z následujících cílů a jen do té míry, do níž je to nezbytně nutné: i) cílené vyhledávání určitých potenciálních obětí trestných činů, včetně pohřešovaných dětí; ii) prevenci konkrétního, závažného a bezprostředního ohrožení života nebo fyzické bezpečnosti fyzických osob nebo teroristického útoku; iii) odhalování, lokalizaci, identifikaci nebo stíhání pachatelů nebo osob podezřelých z trestného činu uvedeného v čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ⁽⁶²⁾, pokud lze tento trestný čin v dotčeném členském státě potrestat trestem odnětí svobody nebo ochranným opatřením spojeným s odnětím osobní svobody s horní hranicí sazby v délce nejméně tři roky, jak je stanoveno v právních předpisech tohoto členského státu. ⁽⁶²⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. L 190, 18.7.2002, s. 1).

Odůvodnění

Podprahové techniky mohou obecně ohrozit svobodu, lidská práva, a tím i fungování demokratického právního státu. Umělá inteligence může zároveň oslabovat též práva spotřebitelů. Účelem doplnění je tuto skutečnost vyjasnit.

Pokud jde o sociální klasifikaci ze strany orgánů veřejné moci nebo z jejich pověření, měla by být zakázána v případě, že se provádí pro obecné účely, a to vzhledem k nebezpečím plynoucím z těchto praktik, které je vysvětleno v 17. bodě odůvodnění. Vytváření nebo shromažďování údajů pro konkrétní účely by mělo být povoleno pouze pod lidským dohledem a za předpokladu, že neporušuje právo na důstojnost a nediskriminaci ani hodnoty rovnosti a spravedlnosti.

Pozměňovací návrh 18

Čl. 5 odst. 4

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Členský stát se může rozhodnout, že umožní plně nebo částečně povolit používání systémů biometrické identifikace na dálku „v reálném čase“ na veřejně přístupných místech pro účely prosazování práva v mezích a za podmínek uvedených v odst. 1 písm. d) a v odstavcích 2 a 3. Daný členský stát stanoví ve svých vnitrostátních právních předpisech nezbytná podrobná pravidla upravující žádosti o povolení uvedená v odstavci 3, vydávání a výkon těchto povolení a dohled nad nimi. Tato pravidla rovněž stanoví, ve vztahu ke kterému cíli uvedenému v odst. 1 písm. d) a ke kterému trestnému činu uvedenému v písmenu iii) tohoto odstavce lze příslušným orgánům povolit používání těchto systémů pro účely prosazování práva.	Členský stát se může rozhodnout, že umožní plně nebo částečně povolit používání systémů biometrické identifikace na dálku „v reálném čase“ na veřejně přístupných místech pro účely prosazování práva v mezích a za podmínek uvedených v odst. 1 písm. d) a v odstavcích 2 a 3. Daný členský stát stanoví ve svých vnitrostátních právních předpisech nezbytná podrobná pravidla upravující žádosti o povolení uvedená v odstavci 3, vydávání a výkon těchto povolení a dohled nad nimi. Tato pravidla rovněž stanoví, ve vztahu ke kterému cíli uvedenému v odst. 1 písm. d) a ke kterému trestnému činu uvedenému v písmenu iii) tohoto odstavce lze příslušným orgánům povolit používání těchto systémů pro účely prosazování práva. Tato pravidla upravují způsob informování dotčených místních a regionálních orgánů a jejich konzultace. Tato konzultace musí proběhnout před výjimečným použitím těchto systémů na veřejně přístupných místech. V naléhavých situacích, kdy nelze rozumně očekávat předchozí konzultaci, by měl být dotčený místní nebo regionální orgán o používání příslušných postupů v oblasti UI neprodleně informován.

Odůvodnění

Politicko-administrativní odpovědnost za správu veřejně přístupných míst a dohled nad nimi nesou místní a regionální orgány. Proto jim musí být umožněno, aby se mohly k použití takových postupů v oblasti UI předem vyjádřit, a musí být řádně informovány o výjimečném použití systémů UI pro účely vymáhání práva.

V naléhavé situaci, kdy nelze rozumně očekávat předchozí konzultaci, by měl být dotčený místní nebo regionální orgán neprodleně informován.

Pozměňovací návrh 19

Článek 13

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Článek 13 Transparentnost a poskytování informací uživatelům	Článek 13a Transparentnost a poskytování informací uživatelům
1. Vysoce rizikové systémy UI musí být navrženy a vyvinuty tak, aby bylo jejich fungování dostatečně transparentní a uživatelům umožňovalo interpretovat výstup systému a vhodně jej používat. Je zajištěn vhodný typ a stupeň transparentnosti s cílem dosáhnout souladu s příslušnými povinnostmi uživatele a poskytovatele stanovenými v kapitole 3 této hlavy.	1. Vysoce rizikové systémy UI musí být navrženy a vyvinuty tak, aby bylo jejich fungování dostatečně transparentní a uživatelům umožňovalo interpretovat výstup systému a vhodně jej používat. Je zajištěn vhodný typ a stupeň transparentnosti a srozumitelné vysvětlení s cílem dosáhnout souladu s příslušnými povinnostmi uživatele a poskytovatele stanovenými v kapitole 3 této hlavy. Vysvětlení musí být poskytnuto alespoň v jazyce země, v níž je systém UI používán.

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
2. Vysoce rizikové systémy UI musí být opatřeny návodem k použití ve vhodném digitálním nebo jiném formátu, který obsahuje stručné, úplné, správné a jasné informace, které jsou pro uživatele relevantní, přístupné a srozumitelné. 3. Informace podle odstavce 2 uvádějí: a) totožnost a kontaktní údaje poskytovatele a tam, kde je to relevantní, jeho zplnomocněného zástupce; b) vlastnosti, schopnosti a omezení výkonnosti vysoce rizikového systému UI, včetně: i) jeho zamýšleného účelu; ii) úrovně přesnosti, spolehlivosti a kybernetické bezpečnosti uvedené v článku 15, ve vztahu k níž byl daný vysoce rizikový systém UI testován a ověřen a kterou lze očekávat, a jakékoli známé a předvídatelné okolnosti, které mohou mít na tuto očekávanou úroveň přesnosti, spolehlivosti a kybernetické bezpečnosti dopad; iii) jakýchkoli známých nebo předvídatelných okolností souvisejících s používáním daného vysoce rizikového systému UI v souladu s jeho určeným účelem nebo za podmínek důvodně předvídatelného nesprávného použití, které mohou vést k rizikům pro zdraví a bezpečnost nebo pro základní práva; iv) jeho výkonnosti ve vztahu k osobám nebo skupinám osob, na něž má být systém používán; v) případně specifikací vstupních údajů nebo jakýchkoli dalších informací příslušných z hlediska použitých souborů tréninkových dat, dat pro ověřování platnosti a testovacích dat při zohlednění určeného účelu systému UI;	2. Vysoce rizikové systémy UI musí být opatřeny veřejným a srozumitelným návodem k použití ve vhodném digitálním nebo jiném formátu, který obsahuje stručné, úplné, správné a jasné informace, které jsou pro uživatele relevantní, dostupné a srozumitelné. 3. Informace podle odstavce 2 uvádějí: a) totožnost a kontaktní údaje poskytovatele a tam, kde je to relevantní, jeho zplnomocněného zástupce; b) vlastnosti, schopnosti a omezení výkonnosti vysoce rizikového systému UI, včetně: i) jeho zamýšleného účelu; ii) úrovně přesnosti (vyjádřené v příslušných ukazatelích pro hodnocení modelů), spolehlivosti a kybernetické bezpečnosti uvedené v článku 15, ve vztahu k níž byl daný vysoce rizikový systém UI testován a ověřen a kterou lze očekávat, a jakékoli známé a předvídatelné okolnosti, které mohou mít na tuto očekávanou úroveň přesnosti, spolehlivosti a kybernetické bezpečnosti dopad; iii) jakýchkoli známých nebo předvídatelných okolností souvisejících s používáním daného vysoce rizikového systému UI v souladu s jeho určeným účelem nebo za podmínek důvodně předvídatelného nesprávného použití, které mohou vést k rizikům pro zdraví a bezpečnost nebo pro základní práva; iv) jeho výkonnosti ve vztahu k osobám nebo skupinám osob, na něž má být systém používán; v) případně specifikací vstupních údajů nebo jakýchkoli dalších informací příslušných z hlediska použitých souborů tréninkových dat, dat pro ověřování platnosti a testovacích dat při zohlednění určeného účelu systému UI; vi) parametrů použitých k nastavení modelu a opatření přijatých s cílem zabránit přeučení a nedoučení;

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
c) změny vysoce rizikového systému UI a jeho výkonnosti, které poskytovatel stanovil předem v okamžiku počátečního posouzení shody; d) opatření v oblasti lidského dohledu uvedená v článku 14, včetně technických opatření zavedených za účelem usnadnění interpretace výstupů systémů UI ze strany uživatelů; e) očekávanou životnost vysoce rizikového systému UI a veškerá nezbytná opatření v oblasti údržby a péče umožňující zajistit řádné fungování tohoto systému UI, včetně aktualizací softwaru.	c) změny vysoce rizikového systému UI a jeho výkonnosti, které poskytovatel stanovil předem v okamžiku počátečního posouzení shody; d) opatření v oblasti lidského dohledu uvedená v článku 14, včetně technických opatření zavedených za účelem usnadnění interpretace výstupů systémů UI ze strany uživatelů; e) očekávanou životnost vysoce rizikového systému UI a veškerá nezbytná opatření v oblasti údržby a péče umožňující zajistit řádné fungování tohoto systému UI, včetně aktualizací softwaru. Článek 13b Transparentnost a informování dotčených osob <i>Osoby nebo skupiny osob, jež mají být použitím vysoce rizikového systému UI dotčeny, musí být vhodným, snadno dostupným a srozumitelným způsobem informovány a musí mít přístup k explicitním, snadno dostupným a veřejným informacím o tomto použití.</i>

Odůvodnění

V zájmu posílení ekosystému důvěry by měly být návody k použití vysoce rizikových systémů umělé inteligence zpřístupněny veřejnosti. Tyto návody musí být vyhotoveny v jazyce, kterému čtenář země, v níž je systém UI používán, rozumí.

V rámci transparentnosti a interpretability algoritmů musí být možné vysvětlit, podle jakých parametrů je model nastaven a jaká opatření byla přijata s cílem zabránit přeučení a nedoučení.

Článek 13b upravuje povinnost transparentnosti a informování osob, které jsou se systémy UI při interakci nebo které by mohly být systémem UI dotčeny.

Pozměňovací návrh 20

Čl. 14 odst. 4

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Opatření uvedená v odstavci 3 umožňují jednotlivcům, kteří jsou pověřeni lidským dohledem, aby v závislosti na okolnostech: a) plně porozuměli kapacitám a omezením daného vysoce rizikového systému UI a byli schopni náležitě monitorovat jeho fungování tak, aby bylo možné co nejdříve objevit a řešit příznaky anomálií, dysfunkcí a neočekávaného výkonu;	Opatření uvedená v odstavci 3 umožňují jednotlivcům, kteří jsou pověřeni lidským dohledem, aby v závislosti na okolnostech: a) plně porozuměli kapacitám a omezením daného vysoce rizikového systému UI a byli schopni náležitě monitorovat jeho fungování tak, aby bylo možné co nejdříve objevit a řešit příznaky anomálií, dysfunkcí a neočekávaného výkonu;

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
b) si nadále uvědomovali možnou tendenci automatického nebo nadměrného spoléhání na výstup vysoce rizikového systému UI (dále jen „automatizační zkreslení“), zejména u vysoce rizikových systémů UI užívaných pro poskytování informací nebo doporučení pro rozhodování fyzických osob;	b) si nadále uvědomovali možnou tendenci automatického nebo nadměrného spoléhání na výstup vysoce rizikového systému UI (dále jen „automatizační zkreslení“) nebo některé další formy zkreslení , zejména u vysoce rizikových systémů UI užívaných pro poskytování informací nebo doporučení pro rozhodování fyzických osob;
c) byli schopni správně interpretovat výstup vysoce rizikového systému UI, zejména s ohledem na vlastnosti tohoto systému a na dostupné interpretační nástroje a metody;	c) byli schopni správně interpretovat výstup vysoce rizikového systému UI, zejména s ohledem na vlastnosti tohoto systému a na dostupné interpretační nástroje a metody;
d) byli schopni se v jakékoli konkrétní situaci rozhodnout, že vysoce rizikový systém UI nepoužijí nebo výstup z vysoce rizikového systému UI jiným způsobem nezohlední, zruší nebo zvrátí;	d) byli schopni se v jakékoli konkrétní situaci rozhodnout, že vysoce rizikový systém UI nepoužijí nebo výstup z vysoce rizikového systému UI jiným způsobem nezohlední, zruší nebo zvrátí;
e) byli schopni zasáhnout do fungování vysoce rizikového systému UI nebo jej přerušit tlačítkem „stop“ nebo podobným postupem.	e) byli schopni zasáhnout do fungování vysoce rizikového systému UI nebo jej přerušit tlačítkem „stop“ nebo podobným postupem.

Odůvodnění

Existuje vícero forem zkreslení, které mohou být problematické. Patří sem např. zkreslení na straně designéra nebo uživatele systému UI (sociální zkreslení), zkreslení týkající se otázky, zda je použitý systém UI adekvátním řešením daného problému (technické zkreslení), a statistické formy zkreslení.

Pozměňovací návrh 21

Článek 14, nový odstavec za odstavcem 5

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<i>Veškerá rozhodnutí přijímaná systémy UI uvedenými v bodě 5 písm. a) a b) přílohy III musí podléhat lidskému zásahu a musí být založena na řádném rozhodovacím procesu. Musí být zajištěno, že se na těchto rozhodnutích bude podílet člověk.</i>

Odůvodnění

Článek 14 se zabývá pouze lidským dohledem nad vysoce rizikovými systémy UI. V případě rozhodnutí orgánů veřejné moci je důležité zdůraznit, že musí být zajištěn zásah a podíl člověka a řádný proces.

Pozměňovací návrh 22

Čl. 17 odst. 1, nová písmena za písmenem m)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Poskytovatelé vysoce rizikových systémů UI zavádějí systém řízení kvality, který zajišťuje soulad s tímto nařízením. Tento systém je systematicky a řádně dokumentován formou písemných politik, postupů a pokynů a obsahuje alespoň tyto aspekty: a) strategii pro zajištění souladu s právními předpisy, včetně souladu s postupy posuzování shody a postupy pro řízení úprav daného vysoce rizikového systému UI; b) techniky, postupy a systematická opatření využívaná při vytváření, kontrole a ověřování návrhu vysoce rizikového systému UI; c) techniky, postupy a systematická opatření využívaná při vývoji, kontrole a zajišťování kvality daného vysoce rizikového systému UI; d) vyšetřovací, testovací a ověřovací postupy prováděné před vývojem vysoce rizikového systému UI, během něho a po něm, a četnost, s níž musí být prováděny; e) technické specifikace, včetně norem, které mají být uplatňovány, a pokud nejsou příslušné harmonizované normy uplatňovány v plném rozsahu, prostředky, které mají být použity k zajištění toho, aby vysoce rizikový systém UI splňoval požadavky stanovené v kapitole 2 této hlavy; f) systémy a postupy pro správu dat, včetně shromažďování, analýzy, označování, ukládání, filtrace, vytěžování, agregace a uchovávání dat a jakékoli další operace týkající se dat, které se provádějí před uvedením vysoce rizikových systémů UI na trh nebo do provozu a pro účely tohoto uvedení; g) systém řízení rizik podle článku 9; h) vytvoření, uplatňování a udržování systému monitorování po uvedení na trh v souladu s článkem 61;	Poskytovatelé vysoce rizikových systémů UI zavádějí systém řízení kvality, který zajišťuje soulad s tímto nařízením. Tento systém je systematicky a řádně dokumentován formou písemných politik, postupů a pokynů a obsahuje alespoň tyto aspekty: a) strategii pro zajištění souladu s právními předpisy, včetně souladu s postupy posuzování shody a postupy pro řízení úprav daného vysoce rizikového systému UI; b) techniky, postupy a systematická opatření využívaná při vytváření, kontrole a ověřování návrhu vysoce rizikového systému UI; c) techniky, postupy a systematická opatření využívaná při vývoji, kontrole a zajišťování kvality daného vysoce rizikového systému UI; d) vyšetřovací, testovací a ověřovací postupy prováděné před vývojem vysoce rizikového systému UI, během něho a po něm, a četnost, s níž musí být prováděny; e) technické specifikace, včetně norem, které mají být uplatňovány, a pokud nejsou příslušné harmonizované normy uplatňovány v plném rozsahu, prostředky, které mají být použity k zajištění toho, aby vysoce rizikový systém UI splňoval požadavky stanovené v kapitole 2 této hlavy; f) systémy a postupy pro správu dat, včetně shromažďování, analýzy, označování, ukládání, filtrace, vytěžování, agregace a uchovávání dat a jakékoli další operace týkající se dat, které se provádějí před uvedením vysoce rizikových systémů UI na trh nebo do provozu a pro účely tohoto uvedení; g) systém řízení rizik podle článku 9; h) vytvoření, uplatňování a udržování systému monitorování po uvedení na trh v souladu s článkem 61;

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
i) postupy týkající se ohlašování závažných incidentů a chybného fungování v souladu s článkem 62;	i) postupy týkající se ohlašování závažných incidentů a chybného fungování v souladu s článkem 62;
j) řešení komunikace s příslušnými vnitrostátními orgány a příslušnými orgány, včetně odvětvových, a zajišťování nebo podpora přístupu k datům, k oznámeným subjektům, k jiným provozovatelům, zákazníkům nebo k jiným zúčastněným stranám;	j) řešení komunikace s příslušnými vnitrostátními orgány a příslušnými orgány, včetně odvětvových, a zajišťování nebo podpora přístupu k datům, k oznámeným subjektům, k jiným provozovatelům, zákazníkům nebo k jiným zúčastněným stranám;
k) systémy a postupy pro uchovávání záznamů o veškeré příslušné dokumentaci a informacích;	k) systémy a postupy pro uchovávání záznamů o veškeré příslušné dokumentaci a informacích;
l) řízení zdrojů, včetně opatření souvisejících s bezpečností dodávek;	l) řízení zdrojů, včetně opatření souvisejících s bezpečností dodávek;
m) rámec odpovědnosti stanovující odpovědnost vedení a ostatních zaměstnanců ve vztahu ke všem aspektům uvedeným v tomto odstavci.	m) rámec odpovědnosti stanovující odpovědnost vedení a ostatních zaměstnanců ve vztahu ke všem aspektům uvedeným v tomto odstavci;
	n) opatření k předcházení neodůvodněné diskriminaci na základě pohlaví, etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku, sexuální orientace nebo na jakémkoli jiném základě; o) vysvětlení, jak byly při navrhování vysoce rizikového systému UI zohledněny etické otázky.

Odůvodnění

Doplňný text zdůrazňuje, že důležitými prvky systému kvality by měla být inkluzivnost a boj proti neoprávněné diskriminaci.

Tento systém musí být v souladu s etickými hodnotami, které si uživatel systému AI přeje tímto systémem zavést nebo u nichž může poskytovatel odůvodněně očekávat, že jim má vysoce rizikový systém AI odpovídat. Poskytovatel by měl být schopen vysvětlit, jak tuto skutečnost zohlednil.

Pozměňovací návrh 23

Čl. 19 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Poskytovatelé vysoce rizikových systémů UI zajišťují, že bude u jejich vysoce rizikových systémů UI před uvedením na trh nebo do provozu proveden příslušný postup posuzování shody v souladu s článkem 43. Pokud je po tomto posouzení shody prokázán soulad daných systémů UI s požadavky stanovenými v kapitole 2 této hlavy, vypracují poskytovatelé EU prohlášení o shodě v souladu s článkem 48 a umístí označení shody CE v souladu s článkem 49.	Poskytovatelé vysoce rizikových systémů UI zajišťují, že bude u jejich vysoce rizikových systémů UI před uvedením na trh nebo do provozu proveden příslušný postup posuzování shody v souladu s článkem 43. Pokud je po tomto posouzení shody prokázán soulad daných systémů UI s požadavky stanovenými v kapitole 2 této hlavy, vypracují poskytovatelé EU prohlášení o shodě v souladu s článkem 48 a umístí označení shody CE v souladu s článkem 49. Poskytovatel vysoce rizikových systémů UI zveřejní na veřejně přístupném místě EU prohlášení o shodě a shrnutí posouzení shody.

Odůvodnění

V zájmu posílení ekosystému důvěry v systémy UI by měli poskytovatelé vysoce rizikových systémů UI dbát na transparentnost. Veřejnost by tak měla mít možnost kontrolovat, zda bylo posouzení shody provedeno řádně a v souladu s pravidly nařízení.

Pozměňovací návrh 24

Článek 29, nový odstavec po odstavci 6

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<i>Uživatelé vysoce rizikových systémů UI odpovídají za provedení etického posouzení před uvedením těchto systémů do provozu. Musí být schopni objasnit možné dopady zavádění dané technologie na jednotlivce a společnost. Uvedou proto zamýšlený účel použití systému UI, základní hodnoty a způsob, jímž tyto hodnoty zvažili, a zda je zapracovali do systému. Zhodnotí skutečné účinky systému UI na jednotlivce a společnost během jeho celého životního cyklu.</i>

Odůvodnění

Etika je široký pojem. Existuje mnoho způsobů uplatňování etiky v souvislosti s technologiemi, a to jak z hlediska teoretických základů, tak konkrétních metodik, nástrojů a koncepčních hodnot. Hodnoty jsou věci, které určití lidé či skupiny lidí považují za důležité, přičemž mohou být konkrétnější, nebo teoretičtější. Je důležité je pokud možno uplatňovat, morální hodnoty prezentovat otevřeně a pokračovat v provádění hodnocení životního cyklu systému AI.

Pozměňovací návrh 25

Čl. 52 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Poskytovatelé zajistí, že systémy UI určené k interakci s fyzickými osobami budou navrhovány a vyvíjeny tak, aby byly fyzické osoby informovány o tom, že komunikují se systémem UI, pokud to není zřejmé z okolností a kontextu použití . Tato povinnost se nevztahuje na systémy UI, které jsou ze zákona oprávněny odhalovat trestné činy, předcházet jim, vyšetřovat je a stíhat, s výjimkou případů, kdy jsou tyto systémy k dispozici veřejnosti za účelem hlášení trestných činů.	Poskytovatelé zajistí, že systémy UI určené k interakci s fyzickými osobami budou navrhovány a vyvíjeny tak, aby byly fyzické osoby informovány o tom, že komunikují se systémem UI. Tato povinnost se nevztahuje na systémy UI, které jsou ze zákona oprávněny odhalovat trestné činy, předcházet jim, vyšetřovat je a stíhat, s výjimkou případů, kdy jsou tyto systémy k dispozici veřejnosti za účelem hlášení trestných činů. Tato interakce by neměla omezovat rozsah možností a právní postavení fyzických osob, které komunikují se systémy UI.

Odůvodnění

Tam, kde se používají technologické artefakty jako prostředek komunikace s fyzickými osobami, může hrozit, že bude omezeno rozhodování těchto osob, které s těmito artefakty komunikují. Fyzické osoby musí být vždy řádně informovány, kdykoli jsou konfrontovány se systémy UI, a to bez ohledu na interpretaci dané situace. Při interakci se systémy UI musí být vždy zaručena jejich práva.

Pozměňovací návrh 26

Čl. 57 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Rada se skládá z vnitrostátních dozorových úřadů, které jsou zastoupeny vedoucím nebo odpovídajícím vysokým úředníkem daného úřadu a evropským inspektorem ochrany údajů. Na zasedání mohou být přizvány další vnitrostátní orgány v případě, že jsou pro ně projednávány otázky relevantní.	Rada se skládá z vnitrostátních dozorových úřadů, které jsou zastoupeny vedoucím nebo odpovídajícím vysokým úředníkem daného úřadu a evropským inspektorem ochrany údajů. Na zasedání mohou být přizvány další celostátní, regionální a místní orgány v případě, že jsou pro ně projednávány otázky relevantní.

Odůvodnění

Místní a regionální orgány musí mít možnost podílet se na dohledu nad systémy UI a podávat zprávy o jeho praktickém provádění.

Pozměňovací návrh 27

Článek 58

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Při poskytování poradenství a pomoci Komisi v souvislosti s čl. 56 odst. 2 rada zejména: a) shromažďuje a sdílí odborné znalosti a osvědčené postupy mezi členskými státy; b) přispívá k jednotné správní praxi v členských státech, včetně fungování regulačních pískovišť uvedených v článku 53; c) vydává stanoviska, doporučení nebo písemné příspěvky k záležitostem souvisejícím s prováděním tohoto nařízení, zejména i) k technickým specifikacím nebo stávajícím normám týkajícím se požadavků stanovených v hlavě III kapitole 2; ii) k používání harmonizovaných norem nebo společných specifikací uvedených v člancích 40 a 41; iii) k přípravě pokynů, včetně pokynů pro stanovení správních pokut uvedených v článku 71.	Při poskytování poradenství a pomoci Komisi v souvislosti s čl. 56 odst. 2 rada zejména: a) shromažďuje a sdílí odborné znalosti a osvědčené postupy mezi členskými státy a regionálními a místními orgány; b) přispívá k jednotné správní praxi v členských státech, včetně fungování regulačních pískovišť uvedených v článku 53; c) vydává stanoviska, doporučení nebo písemné příspěvky k záležitostem souvisejícím s prováděním tohoto nařízení, zejména i) k technickým specifikacím nebo stávajícím normám týkajícím se požadavků stanovených v hlavě III kapitole 2; ii) k používání harmonizovaných norem nebo společných specifikací uvedených v člancích 40 a 41; iii) k přípravě pokynů, včetně pokynů pro stanovení správních pokut uvedených v článku 71.

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
----------------------	----------------------

Odůvodnění

Místní a regionální orgány jsou nejbližší místním obyvatelům a ekonomikám. Měly by tedy být explicitně zapojeny do sdílení svých znalostí.

Pozměňovací návrh 28

Čl. 59 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Každý členský stát zřizuje nebo určuje příslušné vnitrostátní orgány s cílem zajistit uplatňování a provádění tohoto nařízení. Příslušný vnitrostátní orgán je organizován tak, aby chránil objektivitu a nestrannost svých činností a úkolů.	Každý členský stát zřizuje nebo určuje příslušné vnitrostátní orgány s cílem zajistit uplatňování a provádění tohoto nařízení. Příslušný vnitrostátní orgán je organizován tak, aby chránil objektivitu a nestrannost svých činností a úkolů. <i>Dle uvážení členských států mohou být k provádění úkolů v oblasti dohledu nebo vymáhání oprávněny místní a regionální orgány.</i>

Odůvodnění

V zájmu zajištění proveditelnosti nařízení a stanoveného rámce pro dohled a vymáhání by měl členský stát mít možnost pověřit tam, kde je to nezbytné a možné, místní a regionální orgány úkoly v oblasti dohledu nebo vymáhání. V této souvislosti musí být místním a regionálním orgánům poskytnuta podpora a odborná příprava tak, aby byly plně schopny vykonávat úkoly v oblasti dohledu nebo vymáhání.

Pozměňovací návrh 29

Čl. 69 odst. 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Kodexy chování mohou vypracovat jednotliví poskytovatelé systémů UI nebo organizace, které je zastupují, případně obojí, a to i za účasti uživatelů a veškerých zúčastněných stran a jejich zastupujících organizací. Kodexy chování se mohou vztahovat na jeden nebo více systémů UI s přihlédnutím k podobnosti určeného účelu daných systémů.	Kodexy chování mohou vypracovat <i>celostátní, místní nebo regionální orgány</i> , jednotliví poskytovatelé systémů UI nebo organizace, které je zastupují, případně obojí, a to i za účasti uživatelů a veškerých zúčastněných stran a jejich zastupujících organizací. Kodexy chování se mohou vztahovat na jeden nebo více systémů UI s přihlédnutím k podobnosti určeného účelu daných systémů.

Odůvodnění

Celostátní, místní a regionální orgány by měly mít zákonnou pravomoc vypracovat kodexy chování pro systémy umělé inteligence, které vyvíjejí nebo používají.

Pozměňovací návrh 30

PŘÍLOHA I – Techniky a přístupy umělé inteligence uvedené v čl. 3 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<i>S ohledem na současný stav vědy zahrnuje UI následující techniky a metody:</i>
a) přístupy strojového učení, včetně učení s učitelem, bez učitele a posilovaného učení, používající celou řadu metod, včetně hlubokého učení	a) přístupy strojového učení, včetně učení s učitelem, bez učitele a posilovaného učení, používající celou řadu metod, včetně hlubokého učení
b) přístupy založené na logice a znalostech, včetně reprezentace znalostí, induktivního (logického) programování, znalostních základů, inferenčních a deduktivních mechanismů, (symbolického) uvažování a expertních systémů	b) přístupy založené na logice a znalostech, včetně reprezentace znalostí, induktivního (logického) programování, znalostních základů, inferenčních a deduktivních mechanismů, (symbolického) uvažování a expertních systémů
c) statistické přístupy, bayesovské odhadování, metody vyhledávání a optimalizace	c) statistické přístupy, bayesovské odhadování, metody vyhledávání a optimalizace

Odůvodnění

Definice a seznam technik umělé inteligence by měly obstát i v budoucnosti. Seznam specifických technik a přístupů používaných při vývoji systémů UI by neměl být vyčerpávajícím seznamem a je třeba jasně deklarovat, že je odrazem aktuálního vědeckého poznání.

Pozměňovací návrh 31

Příloha III body 1–5

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Vysoce rizikovými systémy UI podle čl. 6 odst. 2 se rozumí systémy UI uvedené v kterékoli z těchto oblastí:	Vysoce rizikovými systémy UI podle čl. 6 odst. 2 se rozumí systémy UI uvedené v kterékoli z těchto oblastí:
1. Biometrická identifikace a kategorizace fyzických osob:	1. Biometrická identifikace a kategorizace fyzických osob:
a) systémy UI určené k použití za účelem biometrické identifikace fyzických osob na dálku „v reálném čase“ a „zpětně“.	a) systémy UI určené k použití za účelem biometrické identifikace fyzických osob na dálku „v reálném čase“ a „zpětně“.
2. Řízení a provozování kritické infrastruktury:	2. Řízení a provozování kritické infrastruktury:
a) systémy UI určené k použití jako bezpečnostní komponenty řízení a provozu silniční dopravy a dodávek vody, plynu, topení a elektřiny.	a) systémy UI určené k použití jako bezpečnostní komponenty řízení a provozu silniční dopravy a dodávek vody, plynu, topení a elektřiny, telekomunikační, vodohospodářské a internetové infrastruktury.

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
3. Vzdělávání a odborná příprava: a) systémy UI určené k použití za účelem určování přístupu fyzických osob ke vzdělávacím institucím a institucím odborné přípravy nebo jejich zařazení do těchto institucí; b) systémy UI určené k použití za účelem hodnocení studentů vzdělávacích institucí nebo institucí odborné přípravy a hodnocení účastníků zkoušek, které jsou běžně vyžadovány pro přijetí ke studiu ve vzdělávacích institucích. 4. Zaměstnanost, správa pracovníků a přístup k samostatné výdělečné činnosti: a) systémy UI určené k použití při náboru nebo výběru fyzických osob, zejména pro inzerování volných pracovních míst, kontroly nebo třídění žádostí, hodnocení kandidátů v průběhu pohovorů nebo zkoušek; b) systémy UI určené k použití za účelem rozhodování o postupu v zaměstnání nebo ukončení smluvních pracovněprávních vztahů, přidělování úkolů a sledování a hodnocení výkonnosti a chování osob v rámci těchto vztahů. 5. Přístup k základním soukromým a veřejným službám a dávkám: a) systémy UI určené pro použití veřejnými orgány nebo jménem veřejných orgánů za účelem hodnocení nároků fyzických osob na dávky a služby veřejné podpory a za účelem udělení, snížení, zrušení nebo opětovného získání těchto dávek a služeb; b) systémy UI určené k použití za účelem hodnocení úvěruschopnosti fyzických osob nebo jejich úvěrového bodování, s výjimkou systémů UI uvedených do provozu menšími poskytovateli pro vlastní potřebu; c) systémy UI určené k použití za účelem vysílání nebo stanovení priority při vyslání zásahových služeb první reakce, včetně hasičů a lékařské pomoci.	3. Vzdělávání a odborná příprava: a) systémy UI určené k použití za účelem určování přístupu fyzických osob ke vzdělávacím institucím a institucím odborné přípravy nebo jejich zařazení do těchto institucí; b) systémy UI určené k použití za účelem hodnocení studentů vzdělávacích institucí nebo institucí odborné přípravy a hodnocení účastníků zkoušek, které jsou běžně vyžadovány pro přijetí ke studiu ve vzdělávacích institucích. 4. Zaměstnanost, správa pracovníků a přístup k samostatné výdělečné činnosti: a) systémy UI určené k použití při náboru nebo výběru fyzických osob, zejména pro inzerování volných pracovních míst, kontroly nebo třídění žádostí, hodnocení kandidátů v průběhu pohovorů nebo zkoušek; b) systémy UI určené k použití za účelem rozhodování o postupu v zaměstnání nebo ukončení smluvních pracovněprávních vztahů, přidělování úkolů a sledování a hodnocení výkonnosti a chování osob v rámci těchto vztahů. 5. Přístup k základním soukromým a veřejným službám a dávkám: a) systémy UI určené pro použití veřejnými orgány nebo jménem veřejných orgánů za účelem hodnocení nároků fyzických osob na dávky a služby veřejné podpory a za účelem udělení, snížení, zrušení nebo opětovného získání těchto dávek a služeb, a rozhodování o těchto nárocích; b) systémy UI určené k použití za účelem určování úvěruschopnosti fyzických osob nebo jejich úvěrového bodování, s výjimkou systémů UI uvedených do provozu menšími poskytovateli pro vlastní potřebu; c) systémy UI určené k použití za účelem vysílání nebo stanovení priority při vyslání zásahových služeb první reakce, včetně hasičů a lékařské pomoci.

Odůvodnění

Telekomunikační, vodohospodářská a internetová infrastruktura jsou nedílnou součástí kritické infrastruktury.

Při kvalifikaci vysoce rizikových systémů je důležité, zda by takové systémy mohly představovat skutečné riziko pro občany. Samotné analytické a teoretické hodnocení nároků obyvatel na veřejné služby ještě nepředstavuje vysoké riziko. Doplněním výrazu „hodnocení“ k výrazu „rozhodování“ se zdůrazňuje, že se toto riziko účinně projevuje v rozhodovacím procesu, zejména pokud jde o obyvatele.

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Ekosystém excelence

1. zdůrazňuje, že ambici Komisi učinit z EU světového lídra v oblasti odpovědného a na člověka zaměřeného rozvoje umělé inteligence (UI) lze naplnit pouze tehdy, budou-li při tom místní a regionální orgány hrát významnou úlohu. Místní a regionální orgány mají nejlepší předpoklady pro to, aby přispěly k vytvoření příznivého prostředí pro navýšení investic do umělé inteligence v příštích několika letech a posílení důvěry v ni;
2. zdůrazňuje, že kromě zapojení místních a regionálních orgánů je důležité poskytnout podporu a odbornou přípravu k posílení odbornosti, a to tím spíše, že mohou být pověřeny úkoly v oblasti dohledu a vymáhání;
3. konstatuje, že na rozvoj umělé inteligence budou k dispozici finanční prostředky EU, poukazuje však na roztržitý přístup k tomuto rozvoji v důsledku rozmanitosti programů, což zvyšuje riziko fragmentace a překrývání;
4. vyzývá proto Komisi, aby vytvořila a propojila silné a pluralitní společné datové prostory, v jejichž rámci se budou řešit případy společenského používání s využitím veřejných a soukromých údajů. Vyžaduje to rovněž sladění s legislativními iniciativami v rámci evropské strategie pro data;

Ekosystém důvěry

5. vyjadřuje politování nad tím, že návrh nařízení neodkazuje na místní a regionální orgány, přestože se právní rámec bude vztahovat na veřejné i soukromé subjekty;
6. v této souvislosti konstatuje, že systémy UI mohou hrát důležitou úlohu při interakci místních a regionálních orgánů s občany a při poskytování služeb. Kromě toho mohou systémy UI mimo jiné zvýšit efektivitu veřejného sektoru a podpořit místní a regionální orgány při provádění nezbytných úprav na místní a regionální úrovni v souvislosti s ekologickou a digitální transformací. Je proto důležité, aby byly v rámci probíhající revize nařízení zkušenosti místních a regionálních orgánů aktivně využity;
7. vyzývá k dalšímu vyjasnění definic pojmů „poskytovatel“ a „uživatel“, zejména v situacích, kdy podniky, výzkumné instituce, orgány veřejné moci a obyvatelé společně vyvíjejí a testují systémy UI v živých laboratořích. Náležitá pozornost by měla být věnována také občanům nebo spotřebitelům, jichž se nějak dotýkají rozhodnutí UI v systémech využívaných profesionálními uživateli;
8. zdůrazňuje, že je třeba předem konzultovat příslušné místní a regionální orgány v případě využívání systémů UI pro biometrickou identifikaci fyzických osob na dálku „v reálném čase“ na veřejně přístupných místech pro účely prosazování práva;
9. vítá veřejnou konzultaci Evropské komise týkající se přizpůsobení pravidel občanskoprávní odpovědnosti specifickým výzvám, které přináší digitální věk a umělá inteligence⁽¹⁾, a očekává, že na základě této konzultace bude vypracován aktualizovaný rámec, který zajistí odškodnění spotřebitelů za škody způsobené použitím umělé inteligence;
10. klade si otázku, proč systémy UI používané v demokratických procesech, jako jsou např. volby, nejsou na seznamu vysoce rizikových systémů UI;
11. důrazně žádá, aby vysoce rizikové systémy UI podléhaly týměž požadavkům na transparentnost a informace pro fyzické osoby, jako je tomu v současnosti u uživatelů;
12. poukazuje na hlavní rizika a důsledky v oblasti lidských práv související s používáním sociálních klasifikací;
13. v této souvislosti se staví velmi skepticky k oběma důvodům uvedeným v nařízení⁽²⁾, které mají určit, kdy sociální klasifikace vede ke znevýhodňujícímu nebo nepříznivému zacházení s jednotlivci nebo skupinami osob, neboť je mimořádně obtížné prokázat existenci takových důvodů. Výbor v této souvislosti naléhavě vyzývá k jasné formulaci silných záruk, aby bylo zajištěno, že zákaz praktik sociální klasifikace nebude obcházen;

(1) https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12979-Civil-liability-adapting-liability-rules-to-the-digital-age-and-artificial-intelligence/public-consultation_cs.

(2) Čl. 5 odst. 1 písm. c).

14. bere na vědomí skutečnost, že se odůvodnění nařízení podrobně zabývá riziky, jimž jsou jednotlivci vystaveni v důsledku své interakce s vysoce rizikovými systémy UI, mimo jiné v rámci vzdělávání, odborné přípravy, zaměstnanosti, řízení lidských zdrojů, přístupu k samostatné výdělečné činnosti nebo přístupu k některým základním soukromým a veřejným službám a jejich využívání;

15. vyzývá Komisi, aby podrobněji prozkoumala kvalifikaci vysoké rizikovosti systémů UI určených pro používání orgány veřejné moci ⁽³⁾;

16. vyzývá ke zřízení orgánu, který by poskytoval důležité předběžné poradenství týkající se výkladu ustanovení nařízení, a to i v souvislosti s obecným nařízením o ochraně údajů. Zvýší to právní jistotu a sníží náklady na navrhování a zavádění systémů UI;

17. zdůrazňuje v tomto ohledu význam jasných formulací v nařízení, které jsou zásadní pro budování ekosystému důvěry a odstranění právní nejistoty, jež vývoj a používání systémů UI obklopuje. Tím se zabráni nesprávným výkladům navrhovaných požadavků a minimalizují se rizika následného špatného řízení aplikací UI, čímž se maximalizuje účinnost nařízení a důvěryhodnost sankcí. V souladu s programem Evropské komise pro zlepšování právní úpravy má zároveň klíčový význam včasné odhalování a odstraňování případných překrývání nebo rozporů se stávajícími pravidly;

18. konstatuje, že mnoho místních a regionálních orgánů používá pro podobné úkoly tytéž systémy UI. Tyto systémy v převážné většině případů navrhují soukromé společnosti;

19. podotýká, že se zaručení práv občanů netýká pouze tento návrh nařízení, a že je tudíž nutné na něj pohlížet v souvislosti s platnými právními předpisy. Vyzývá proto členské státy, aby zaručily, že budou průběžně přijímat nezbytná správní opatření s cílem řešit příležitosti a rizika plynoucí z využívání UI ve veřejném sektoru;

20. poukazuje na to, že to znamená, že při posuzování shody vykládají podniky a oznámené subjekty evropské a vnitrostátní předpisy, což ovlivňuje praxi místních a regionálních orgánů, které tyto systémy UI používají. Je proto obtížné určit, do jaké míry lze s těmito systémy UI spojovat místní a regionální politiku. Výbor proto upozorňuje na specifické potřeby místních a regionálních orgánů a na skutečnost, že univerzální přístup může oslabit účinnost systémů UI při řešení těchto potřeb. Kromě toho navrhuje, aby byly členské státy oprávněny regulovat vysoce rizikové systémy UI na základě naléhavých a opodstatněných důvodů veřejného zájmu;

21. v této souvislosti žádá, aby bylo posuzování shody transparentní a přístupné veřejnosti. Místní a regionální orgány musí mít kromě toho možnost podílet se na dohledu nad systémy UI, podávat zprávy o jeho praktickém provádění a oficiálně přispívat k hodnocení uplatňování nařízení, jež provádí Evropská komise;

22. zdůrazňuje, že uplatňování regulačního pískoviště vyžaduje vytvoření přiměřených právních, metodických a etických podmínek, které umožní rozvoj technologií a právních předpisů a hodnocení těchto předpisů. Dále musí být stanovena jasná kritéria pro přístup podnikatelů do tohoto regulačního pískoviště. Aby mohly spotřebitelské organizace prosazovat ustanovení aktu o umělé inteligenci, je třeba tato ustanovení zařadit do přílohy I evropské směrnice o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů ((EU) 2020/1828);

Informační kampaně

23. poukazuje na význam osvětových kampaní s cílem přiblížit veřejnosti existenci systémů UI a jejich užitečnost i možná rizika. Zdůrazňuje též naléhavou potřebu komplexního informování spotřebitelů, pokud jde o oblast umělé inteligence / rozhodování řízeného strojem. Žádá v této souvislosti Komisi, aby na tyto kampaně poskytla finanční prostředky;

⁽³⁾ Příloha III bod 5 odst. a).

Administrativní zátěž

24. vyjadřuje znepokojení nad možnou administrativní zátěží, kterou s sebou může navrhované nařízení přinést. Administrativní zátěž může malým a středním podnikům a místním a regionálním orgánům bránit v podpoře inovací a používání systémů UI⁽⁴⁾;

Proporcionality a subsidiarity

25. domnívá se, že návrh nařízení je v souladu s požadavky zásad proportionality a subsidiarity. Přidaná hodnota opatření EU v této oblasti a vhodnost právních základů zvolených Komisí jsou jasné a konzistentní. Posouzení dopadů obsahovalo zvláštní část věnovanou subsidiaritě. Žádný z vnitrostátních parlamentů navíc ve stanovené lhůtě do 2. září 2021 nevydal odůvodněné stanovisko z důvodu porušení zásady subsidiarity.

V Bruselu dne 2. prosince 2021.

předseda
Evropského výboru regionů
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁴⁾ V nedávné studii (*Study to Support an Impact Assessment of Regulatory Requirements for Artificial Intelligence in Europe*, s. 12) vypracované za podpory Evropské komise se na základě přiměřených předpokladů odhaduje, že získání certifikace pro systém UI by mohlo stát v průměru 16 800 až 23 000 EUR, což odpovídá zhruba 10–14 % nákladů na vývoj.

